

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

DE
PLATONIS LEGIBUS
EPISTOLA.

PLATONIS
C O N V I V I U M

CUM

EPISTOLA AD THOMPSONUM

EDIDIT

CAROLUS BADHAM.

LONDINI ET EDINAE APUD WILLIAMS ET NORGATE.

JENAE, FR. FROMMANN.

MDCCLXVI.

688

P5 *sig*

B14

10

VIRO DOCTISSIMO

GUILELMO HEPWORTH THOMPSON

CAROLUS BADHAM SAL.

QUUM nuper, mi Thompsone, Platonis aliquot de Legibus libros denuo tractavissem, vidissemque multa ibi satis probabiliter corrigi posse, quæ antea nimis celeri desperatione tanquam insanabili morbo affecta præterieram, extemplo, ut fit, mecum agitare cœpi, quomodo conjecturas meas cum paucis illis communicarem, quibus oratio Platonis a barbarie et sordibus recuperata aliquid jucunditatis allatura esset. Tandem hæc, quantulacunque sint, seorsim vulgare constitui et ad te mittere, utpote ad judicem maxime idoneum eundemque æquissimum. Quis enim melius intelligit et quam mendosi illi libri, et quam digni tamen qui legantur? Atque utinam quidem aliquo modo tibi persuadere possem ut ipse te huic operi accingeres, et nota illa tua doctrina in Legibus recensendis uterere; tum enim non modo illud appareret quod fere omnibus notum est, philosophiæ et orationis Platoniciæ peritissimum te esse, verum etiam illud quod pro modestia tua vulgo ostendere noluisti, conjectorem te esse posse felicissimum. Memini quum paucis post Philebum editum diebus literas tuas accepissem, quam graviter tulerim quod correctionem quandam tuam non oppertus essem. Hanc quoniam, sicut multas alias acute repertas, nunquam vul-

gasti, hic apponam, quo omnes ex uno specimine intelligant, quam præclaram, si modo velles, in sermone Platónico operam navares. In Phileb. 58, A, legitur. *Πρω: τίνα δὲ ταύτην αὐ δεῖ καλεῖν; Σω: Δῆλον ὅτι ἢ πᾶσαν τήν γε νῦν λεγομένην γνῶσιν.* Rectissime rescribi jussisti: *Δῆλον ὅτι πᾶς ἂν τήν γε νῦν λεγομένην γνῶσιν.* Possem plurima alia exempla proferre, unde discerent illi in quos nuper invectus sum conjecturarum irrisores, te quoque in cœtu nostro numerandum esse, utpote qui raro quidem apud nostrates sed tamen saluberrimo exemplo ultra codices sapere audeas, et tuo Græcitatæ sensui contra Græculorum stuporem confidere. Quare non miraberis, vir amicissime, quod opellam meam in hoc libro collocatam tibi inscribo; quippe ratus sum multos fore qui quamvis epistolam tanquam a me scriptam legere vix dignarentur, tamen utpote ad te missam inspicere non recusarent. Primum igitur universæ disputationis tanquam duo fundamenta jaciam, quæ vera sint necne tute dijudicabis. Contendo igitur hoc opus duplici corruptelarum genere quicquid est literarum Græcarum longe exsuperare, sciorum additamentis, et singulorum vocabulorum syllabis extremis perperam scriptis. Quomodo autem id scio, quibusve argumentis probare possum? Nempe si bonum numerum locorum attulero, quibus nec pes nec caput constet, hisque modo resecto emblemate, modo mutatis extremis syllabis, nitorem et sensum restituerò, necessario, ut opinor, sequetur multos alios locos esse, qui similem medicinam expectent. Questionem ab exemplis totam pendere intelligis, neque si rem ita esse probaverò, ullo me jure teneri ut causam cur hoc ita factum sit afferam. Veruntamen ne de causa quidem hariolari recuso. Quidquid est veterum librorum Leges continentium ab uno eodemque libro manasse suspicor; hic autem, ut puto, itidem ab uno codice descriptus est in quo extremæ syllabæ compendiis voci superpositis scribebantur; hinc factum est ut qui compendiose scriptum codicem de-

scribebat, quum aut siglarum vim ignoraret, aut ductus non discerneret, sæpissime finales syllabas excogitare coactus sit. Hoc autem utpote ignarus homo et qui ad operis exitum festinaret, ita administravit ut casus et cætera ejusmodi ad proximum quodque vocabulum accommodaret. Num tu putas aliunde accidisse quod v.c. in loco, qui infra citabitur, pro vera lectione ἐφ' ἵππων ὀχούμενα, quam nemo ante Hermannum reducere ausus est, ἐφ' ἵππων ὀχουμένων in omnibus codicibus legitur? Estne hoc ejusmodi peccatum quod semel tantum admittant homines, an potius ex tantæ socordiæ indicii augurari licet multa etiamnum superesse similiter depravata, quæ tum demum ad sanitatem restituentur quum de mala librariorum fide vera sententia prævalebit? Itaque ego hunc laborem pro virili parte nunc aggrediar; sed ne extra epistolæ fines evagetur disputatio, tres priores tantum libros percurram, verum ita ut in tertio oblata occasione similium mendorum exempla a quatuor vel quinque sequentibus libris expromam. Quo facto periculo spero fore ut, te hortante, alii in eundem campum descendant, unde et sibi laudem et Platonis lectoribus commoditatem pariant necesse est.

Initium faciam in p. 627, ubi legitur: καὶ οὐκ ἂν εἶη πρέπον ἐμοί τε καὶ ὑμῖν τοῦτο θηρεῦν, ὅτι νικῶντων μὲν τῶν ποιητῶν ἢ τε οἰκία καὶ ἢ ξυγγένεια αὐτῆ πάσα ἤττων αὐτῆς λέγεται ἂν, κ.τ.έ. Lege ὅ τι. *exquirere, quæ sit ea res in qua si improbi victores fuerint cætt.*

P. 628. *πότερα δ' ἀπολομένων αὐ τῶν ἐτέρων [εἰρήνην τῆς στάσεως γενέσθαι] νικησάντων δὲ ποτέρων, δέξαιτ' ἂν τις μᾶλλον, ἢ φιλίας τε καὶ εἰρήνης ὑπὸ διαλλαγῶν γενομένης, οὕτω τοῖς ἔξωθεν πολεμίους προσέχειν ἀνάγκη εἶναι τὸν νοῦν.* Quæ uncinis inclusi minime eo consilio scripta sunt ut in orationis seriem reciperentur, sic enim post ποτέρων posita fuissent, sed pro scholio habenda sunt parum quidem utili, quod imperitus librarius e margine recepit.

629. *φέρει δὴ ποτέρους καὶ πρὸς ποτέρον ἐπαιῶν τὸν πόλε-*

μον οὕτως ὑπερεπήμεσας, τοὺς δ' ἔφεξας τῶν ἀνδρῶν; ἔοικας μὲν γὰρ πρὸς τοὺς ἐκτός. Qui mecum sentit ἐπαινῶν, quod perquam incommode positum πρὸς πότερον τὸν πόλεμον impedit ne uno tenore decurrat, manere non patietur. Quod vero sequitur, τοὺς ἐκτός, manifestum est grammatico deberi, qui tam Aristarcho similis est quam lupus cani. Lege τὸν ἐκτός. so. πόλεμον.

630. "Ὡσπερ τό τ' ἀληθές, οἶμαι, καὶ τὸ δίκαιον ὑπέρ γε θείας διαλεγόμενος λέγειν. Lege, ὑπέρ γε θείου ἀνδρός; so. *de Minoe*. Error ortus est e compendiis neglectis. Θεὶ ἀρ, superpositis compendiis alteri syllabæ οὐ, alteri ος, quum in *θείαρ* depravata esset, hoc in *θείας* mutatum est. Mox legendum videtur: καὶ τὰ εἶδη ζητεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς νόμοις, οὐχ ἅπερ οἱ τῶν νῦν νόμων νομοθεταὶ προτιθέμενοι ζητοῦσιν. Scio ὑπέρ γε θείας πολιτείας a nonnullis viris doctis propositum ab Hermanno receptum esse. At non de *civitate* agitur, sed de viro de quo infra dicitur, ἐτίθει βλέπων, et fortasse etiam ἐζήτει, quod quum in *ζητεῖν* corruptum esset, αὐτὸν adjectum est.

631. Monui ad Philebum ex Stobæi Ecl. Phys. in καὶ ἐὰν μὲν δέχηται τις τὰ μεζονα πόλις, κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττονα—pro πόλις κτᾶται—(Stob. παρίστασθαι) legendum παρίσταται. Mox lege, μετὰ νοῦ. Alibi τὴν δημόδη σωφροσύνην ab illa quam φρόνησις comitatur discernendam monet. Mox legendum, μετὰ δὲ ταῦτα τὰς ἄλλας πράξεις τοῖς πολίταις εἰς ταῦτα βλέπούσας τούτοις εἶναι διακελευστέον. Quæ enim sequuntur, nuptiæ, liberorum institutiones, adolescentium senumque colloquia et studia, quod aliud nomen quam πράξεις habere possunt? Sin προστάξεις relinquatur, diversi sint necesse erit qui προστάσσουσι ab iis qui διακελεύονται, quod cæteræ orationi contradicit. In Thucydide, v. 89, δυνατὰ δ' οἱ προύχοντες προστάσσουσι pro πρᾶσσουσι legendum monuit Burgesius; in Synesii Epist. 94, init. Codd. alii πρᾶγμασιν, alii recte προστάγμασιν habent.

633. Platonem scripsisse credo : ἡ καὶ πρὸς πόθου τε καὶ ἡδονῆς τινας δεινὰς θωπείας, delete inutili κολακικὰς.

635. extr. τί διάφερον ἐν ταύταις ταῖς πολιτείας, [ἡ ταῖς] τῶν εἰκῆ πολιτευομένων ἀνευρήσομεν. En purum putum re-censorem qui genitivos illos a διάφερον pendere non intellexit. Præterea legendum μῶν τι, et fortasse ἐνευρήσομεν.

640. νῦν δέ γε οὐ στρατοπέδου περὶ λέγομεν ἄρξοντος ἐν ἀνδρῶν ὀμιλίαις ἐχθρῶν ἐχθροῖς μετὰ πολέμου, φίλων δ' ἐν εἰρήνῃ πρὸς φίλους κοινωνησόντων φιλοφροσύνης. Lege στρατη-γοῦ, πέρι, dele ἐν, lege ὀμιλίας, quod communiter cum ἐχθρῶν et φίλων capiendum est. Hæc si cui audaciora videantur, quæram ex illo, fierine possit ut περὶ a casu suo ἄρξοντος interjecto λέγομεν divellatur: deinde utrum Platone digna videatur antithesis ἄρξων στρατοπέδου—ἄρξων φίλων postremo quid sibi velit, ἄρχειν στ. ἐν ἀνδρῶν ὀμιλίαις. *Ibid.* infra. lege, μεθύοντων γὰρ μεθύων καὶ νέων ἄρχων μὴ σοφός.

642. ἴσως μὲν οὖν καὶ πᾶσι τοῖς παισὶν ἐπειδὰν ἀκούσωσιν ὅτι τινὸς εἰσι πόλεως πρόξενοι, ταύτῃ τις εὖνοια ἐκ νέων εὐθὺς ἐνδύεται ἕκαστον [ἡμῶν τῶν προξένων τῇ πόλει]. Videsis quam pulchre concinant ἡμῶν et quod sequitur καὶ δὴ καὶ αὐτός. Mox dele πρὸς αὐτὰ, quæ Megillum laudatores juxta atque vituperatores Atheniensium impugnantem efficiunt. His miseri magistelli interpretationibus valere jussis, vide quam pulchre omnia procedant. Duplex affertur causa: cur tam amice in Atheniensium civitatem affectus sit; primum quia a civibus suis semper andiebat ἡ σὴ πόλις, deinde quia ἐμάχετο πρὸς τοὺς τὴν πόλιν εἰς ψόγον ἄγοντας.

643. νῦν γὰρ ὀνειδίζοντες ἐπαινοῦντες θ' ἐκάστων τὰς τροφὰς λέγομεν ὡς τὸν μὲν πεπαιδευμένον ἡμῶν ὄντα τινά, τὸν δ' ἀπαιδευτον, ἐνίστε εἰς τε καπηλείας καὶ ναυκληρίας καὶ ἄλλων τοιούτων μάλα πεπαιδευμένων σφόδρα ἀνθρώπων. Corrupta hæc esse nemo non videt, sed remedium in promptu est. Lege, καὶ ἄλλα τοιάδ' οὐ τῶν μάλα πεπαιδευμένων σφόδρα ἀνθρώπων. Mox ubi de eadem institutione sermo est, absurde

legitur, τὴν δὲ εἰς χρήματα τείνουσαν ἢ τινα πρὸς ἰσχὺν ἢ καὶ πρὸς ἄλλην τιὰ σοφίαν. Quid sit *aliquid* robur hand facile dixeris; robur autem certum esse σοφίας genus, plane inauditum. Robore quidem opus est τῷ σοφῷ πύκτη ἢ παγκρατιαστῇ, sed robur ipsum, opinor, non est σοφία. Lege, ἢ τὴν (sc. παιδείαν) πρὸς ἰσχὺν ἢ καὶ πρὸς ἡντινοῦν σοφίαν.

645. καὶ οὕτω δὴ περὶ θαυμάτων ὡς ὄντων ἡμῶν ὁ μῦθος ἀρετῆς σεσωσμένος ἂν εἴη. Neque ἀρετῆς pro περὶ ἀρετῆς dictum ferri potest, neque fabula illa περὶ ἀρετῆς est, sed περὶ θαυμάτων. Mihi quidem Plato nihil aliud dedisse videtur quam ὁ μῦθος ἄρ' ἔτι σεσωσμένος ἂν εἴη. Alibi dixit ὁ μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο; unde liquet proverbium quidem fuisse ὁ μῦθος ἀπώλετο, cujus contrarium de suis fabulis prædicare cum vellet Plato, ἐσώθη invexit. Quam apte rei convenient ἄρ' ἔτι Anglice vertendo perspicietur. "And so the tale of our being puppets will yet stand good after all."

647. ἄρ' οὐκ ἂν νομοθέτης καὶ πᾶς . . . . σέβει. L. οὐ καὶ.

649. ὀρθῶς ἂν τι πρᾶττοι. Dele τι, quod ex male repetita π ortum est, et in fine orationis, (nam cætera non attingo,) nullus dubito quin mecum lecturus sis, πρὸς δὲ τὴν ἐσχάτην πόσιν, ἀπαλλάττοιο—τὴν πάντων ἦτταν φοβούμενος ἄνθρωπος ὢν—τοῦ πάματος.

654. ὃς ἂν τῇ μὲν φωνῇ καὶ τῷ σώματι μὴ πᾶν δυνατὸς ἢ κατορθοῦν ἢ διανοεῖσθαι, τῇ δὲ ἡδονῇ καὶ λύπῃ κατορθοῖ. Sensus aperte flagitat ἢ διανοεῖται. Mox pro ψυχῆς ἐν πόνοις ἐρχομένης, quod nec Atticum est nec sensui accommodatum, lege ἐχομένης; quam certissimam conjecturam video ab aliis occupatam esse.

655. ἐπειδὴ μιμήματα τρόπων ἐστὶ τὰ περὶ χορείας, ἐν πράξεσσι τε παντοδαπαῖς γυγνόμενα καὶ τύχαις καὶ ἤθεσι καὶ μιμήμασι διεξιόντων ἐκάστων κ.τ.ε. Fieri quidem potest ut aliquis saltando ipsas imitationes imitetur. Sed lusus hujusmodi minime dignus erat qui inter vitæ casus, et ingenii

humani affectus poneretur. Itaque καὶ delendum esse apparet; tum mihi quidem magis placeret, μιμήσει διεξιόντων ἕκαστα. Hæc scripseram, cum in Hermanni præfatione eandem corrigendi viam partim ab Orellio, partim ab ipso Hermanno inventam vidi. Sed eadem a me reperta cur dissimulem? Quippe non de laude agitur, sed de scriptoris oratione, quam nonnulli patientius ferent correctam, si plures in eadem mutatione conspirantes videbunt. Mox in, τούτους μὲν καὶ τούτοις χαίρειν τε καὶ ἐπαιεῖν αὐτὰ . . . ἀναγκαῖον, pro non ferenda conjunctione præpositionem, quacum plus semel in libris confusa est, reducendam censeo: τούτους μὲν ἐπὶ τούτοις χαίρειν. Idem remedium infra in p. 691 adhibendum erit.

656. Οὐ τοι δὴ τοῦτό γε λόγον ἔχει. Particulas τοι et δὴ conjungi posse negavi ad Euthydemum; neque hodie sententiæ meæ me pœnitet. Quid hic legendum sit e sexcentis similibus locis si operæ pretium esset, ostendi posset. L. οὐ τι δὴ τοῦτό γε λόγον ἔχει.

657. Pro δυνατὸν ἄρ' ἦν . . . θαρροῦντα certissimum est θαρροῦντι requisi. Causa erroris aperta est; credebat librarius θαρροῦντα ad proximum μέλη pertinere; de universa sententia ne somniavit quidem. Mox legitur, ἡ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης ζήτησις τοῦ κοινῆ ζητεῖν ἀεὶ μουσικῆ χρῆσθαι. Ut nihil de molesta iteratione dicam,—ζήτησις τοῦ ζητεῖν—sensus, qui qualis esse debeat ex præcedentibus facillime colligitur, nusquam apparet. Legendum est ἡ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης ὑφήγησις.

659. Satis magnam lacunam esse suspicor post ὁ Σικελικός τε καὶ Ἰταλικὸς νόμος. Mox pro νῦν αὐτοῖς δρῶσι πάντων τῶν ξυμβαίνειν—legendum: νῦν αὐτοῖς δρῶσι κ.τ.έ.

660. τοιαῦτ' ἄττ' εἶπον ἴσως ὥστε σοι δόξαι ταῦτα ἐμὲ λέγειν. Cur ἐμὲ dixit ubi ne με quidem desideratur? Et quid sibi vult ταῦτα? Nam dicendum erat τὰ νῦν γυγιόμενα, quem sensum in ταῦτα frustra quæras. Lege, ὥστε σοι δόξαι τὰ κατ' ἐμὲ λέγειν.

663. δυνάμενόν μᾶλλον ποιεῖν μὴ βία ἀλλ' ἔκοντας πάντα

τὰ δίκαια. Fuit quam πάντα in πράττειν mutandum suspi-
carer; sed requiritur δρᾶν vel ποιεῖν. Contra mendacium
illud minus commode dicitur ποιεῖν τινα δρᾶν τι, præsertim
adjecto οὐ βία ἀλλ' ἔκοντα. Locus 'manifeste lacunosus
est; lacuna autem plerumque ex similitudine duorum sese
excipientium vocabulorum oritur. Quid multa? Credo
ΠΕΙΘΕΙΝ ante **ΠΟΙΕΙΝ** omissum fuisse.

664. τάξεως δ' αἰσθησιw τούτων ἀμφοτέρων τῶν ἄλλων μὲν
ζῶων οὐδὲν ἐφάπτοιτο. Nihil est ἐφάπτεσθαι αἰσθησιw τάξεως.
Legendum αἰσθήσει. Similitur homines dicuntur τῷ νῷ
ἐφάπτεσθαι τῶν ὄντων. Cæterum eundem fuisse credo qui et
casum et sedem vocis αἰσθήσει eadem de causa mutaverit;
non enim hic sed statim ante ἐφάπτοιτο collocari debebat.

666. Inconcinne scribitur καλεῖν τοὺς τ' ἄλλους θεοὺς καὶ
δὴ καὶ Διόνυσον παρακαλεῖν. Si aliquid discriminis inter
καλεῖν et παρακαλεῖν significare voluisset, scripsisset saltem
καλεῖν τε τοὺς ἄλλους. Contra τοὺς τ' ἄλλους καὶ δὴ καὶ
Διόνυσον non possunt nisi ab uno eodemque verbo pendere.
Reddamus ergo magistello suum καλεῖν. Mox ποίαν δ' ἄσου-
σιν οἱ ἄνδρες φωνήν ἢ Μουσαν præclare correxit Cobetus, qui
non modo barbarum esse ἄσουσιν verum etiam cum φωνήν
minus commode jungi animadvertit. Rectissime ἵεναι φωνήν
solennem locutionem esse docuit, et ἤσουσι reposuit.

667. οἶον δὴ λέγω ἐδωδῆ μὲν καὶ πόσει καὶ ξυμπάσῃ τροφῇ
παρέπεσθαι μὲν τὴν χάριν, ἣν ἡδονὴν ἀν προσείπομεν· ἣν δὲ
ὀρθότητά τε καὶ ὠφέλειαν, ὅπερ ὑγιεινὸν τῶν προσφερομένων
λέγομεν ἐκάστοτε, τοῦτ' αὐτὸ εἶναι ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ὀρθότατον.
Misere turbata sententia ne id quidem dicit quod dicendum
erat: nempe, τὸ ὑγιεινὸν in cibo potuque τὴν ὀρθότητά τε καὶ
ὠφέλειαν esse vel efficere. Sic infra legimus veritatem esse
quæ in docendo τὴν ὀρθότητα καὶ τὴν ὠφέλειαν ἀποτελεῖ, in
artibus autem imitatricibus ἢ ἰσότης, inquit, τὴν ὀρθότητα
ἐξεργάζεται. Pro tam clara veraque sententia vide quid nobis
scribæ obtulerint: id quod vocare possumus ὀρθότητά τε καὶ

ὠφελειαν *esse* τὸ ὀρθότατον. *Lege, τὴν δ' ὀρθότητά τε καὶ ὠφέλειαν, ὅπερ ὑγιεινὸν τῶν προσφερομένων λέγομεν ἐκάστοτε, τοῦτ' αὐτὸ εἶναι ἐν αὐτοῖς τὸ παρεχόμενον vel simile quid.*

668. *καὶ τοῦτό γε μὴν κ.τ.έ. Idem primum ipse fidenter pronuntiat, tum ab alio quærit idemne sentiat. Atqui hoc nulla alia de causa facere potest, quam ne nimis fiduciæ speciem præferat; hæc igitur sententia illius causa adjicitur. Quæ cum ita sint, non simplicem conjunctionem sed particulam in causa afferenda usurpari solitam requirimus. Lege, ἐπεὶ τοῦτό γε μὴν κ.τ.έ. Mox legitur, σχολῇ τὴν γ' ὀρθότητα τῆς βουλήσεως ἢ καὶ ἀμαρτίαν αὐτοῦ διαγνώσεται. Requiritur μιμήσεως. Scribæ fraudi fuisse videtur altera illa literæ β forma, quam in Codicibus et nonnullis antiquis libris impressis videmus, quæ cum μ facillime confunditur. Præterea αὐτοῦ in αὐ mutandum. Quoties hæc permutentur omnibus notum est; novissime repertum exemplum in Euthydemo indicavi. In iis quæ mox sequuntur εἰ pro ἦ correxeram antequam idem a Boeckhio factum intellexi: Sed et aliæ faciendæ erant mutationes: Τί οὖν; εἴ τις καὶ ἐν τούτοις ἀγνοοῖη τῶν μεμμημένων ὃ τι ποτ' ἐστὶν ἕκαστον, ἀρ' ἂν ποτε τό γ' ὀρθῶς αὐτῶν εἰργασμένον γινώη; λέγω δὲ τὸ τοιούδε, οἶον τοὺς ἀρμούς τοῦ σώματος καὶ ἐκάστων τῶν μερῶν τὰς θέσεις εἰ ἔχει ὅσοι τ' εἰσὶ καὶ ὅποια παρ' ὅποια κείμενα τὴν προσήκουσαν τάξιν ἀπεδίηφε, καὶ ἔτι δὲ χρώματά τε καὶ σχήματα, ἢ πάντα ταῦτα τετραραγμένως εἰργασται. Post ἕκαστον, τῶν σωμάτων e glossemate ortum ejeci, tum ἀριθμούς, quod prorsus absurdum est, correxi. Postremo καὶ ἔτι δὲ pro καὶ ἔτι δὴ cur reposuerim nemo mirabitur, qui particulas Græcas bene cognitas habet.*

669. *Ἄρ' οὖν οὐ περὶ ἐκάστην εἰκόνα καὶ ἐν γραφικῇ καὶ ἐν μουσικῇ καὶ πάντα τὸν μέλλοντα ἔμφρονα κριτὴν ἔσσεσθαι δεῖ ταῦτα τρία ἔχειν; ὃ τ' ἐστὶ πρῶτον γινώσκειν, ἔπειτα ὡς ὀρθῶς, ἔπειθ' ὡς εὖ τὸ τρίτον εἰργασται τῶν εἰκόνων ἠτίσουσιν ῥήμασί τε καὶ μέλεσι καὶ τοῖς ῥυθμοῖς. Satis plenam enumerationem continent γραφικῇ καὶ μουσικῇ; nec si alia genera superessent*

πάντη dixisset pro ἐν ἀπάσαις ταῖς ἄλλαις. Itaque deleto καὶ, πάντη in πάντα muto. Τὸ τρίτον glossema esse ex loco alieno, in quem invecum est, apparet. Pro καὶ τοῖς ῥυθμοῖς jam pridem monui καὶ τρίτοις ῥυθμοῖς scribendum.

Infra scribendum: ποιηταὶ δ' ἀνθρώπινοι σφόδρα τὰ τοιαῦτα συμπλέκοντες καὶ συγκυκλώντες ἀλόγως γέλωτ' ἂν παρασκευάζουσι (τοῖς) τῶν ἀνθρώπων ὄσους φησὶν Ὀρφεὺς λαχεῖν ὄραν τῆς τέρφιος ταῦτά θ' ὀρώσι πάντα κυκλώμενα, καὶ εἴ τι διασπῶσιν οἱ ποιηταί, κ.τ.έ. Mox, nisi fallor, legendum: ὅποσον τάχους τε καὶ ἀπταισίας φωνῆς θηριώδους (οὔτω) σφόδρα ἐφίεται.

670. ὅσοι προσάδειν αὐτῶν καὶ βαίνειν ἐν ῥυθμῷ γεγονάσι διηναγκασμένοι. Imo, προσάδειν αὐλῶ et ἐγκάσει; hoc enim potius quam ἐπίστανται vel μεμάθηκασι adhibuit, quia supra γυγνώσκων dixerat.

671. ὅπερ ὑπεθέμεθα κατ' ἀρχὰς ἀναγκαῖον εἶναι γίγνεσθαι περὶ τῶν νῦν γυγνομένων. Græcitas postulat ἐπὶ: quod quam sæpe cum altero confundatur tibi quidem notissimum est; verum hoc cape novissimum exemplum e loco qui paullo ante legitur: 670, Ε. μέχρι δὲ τοσοῦτου παιδευθέντες ἀκριβεστέρων ἂν παιδεύαν τῆς ἐπὶ τὸ πλῆθος φερούσης εἰεν μετακεχειρισμένοι καὶ τῆς περὶ τοὺς ποιητὰς αὐτοὺς; tum γυγνομένων invitatis libris et Eusebio, Astium secutus in λεγομένων libenter mutaverim, id quod Hermannus fecit, sed ut ex Præfatione apparet, invitus. Infra pro ὃν αἰδῶ τε καὶ αἰσχύνην θεῖον φόβον ὀνομάκαμεν, olim monui αἰσχύνης legendum esse. Sed nusquam quod sciam timorem illum θεῖον appellavit. Quare hodie retento αἰσχύνην, θεῖον φόβον, expellendum censeo.

672. Verba τῆς ψυχῆς τῆν γνώμην interpretetur qui velit. Neminem unquam ea intellecturum esse persuasum habeo. Si hariolari liceret, partem scholii fuisse conjicerem, quo allegoria, quam in hac de Baccho fabula latere putabant, explicabatur. Cf. Olympiodorum citatum a Wyttenbachio ad Phædonem, § 16. Mox in loco pæne conclamato vide an

reponendum sit; καὶ ὅ τι ἀν ἀπταίνον ὄση αὐτὸ τὰ ἐλάχιστα, ἀτάκτως αὐ πηδᾷ.

676. "Ὄθεν περ καὶ τὴν τῶν πόλεων ἐπίδοσιν εἰς ἀρετὴν μεταβαίνουσιν ἅμα καὶ κακίαν ἐκάστοτε θεατέον. Scribendum μεταβαίνουσῶν quis admonitus negabit? De universa sententia parum solliciti librarii, eam fere regulam sequuntur ut adjectiva et participia cum proximo nomine concordare cogant, ipsorum autem nominum casus proximo verbo vel præpositioni, etiam quum alienissima est, accommodent. Hic inepte ἐπίδοσιν esse crediderunt quæ μεταβαίνειν diceretur. Dabo exempla. Sic in 707 ubi sensus requirit, αἱ διὰ τὰ ναυτικὰ πόλεων δυνάμεις ἅμα σωτηρίας τιμὰς οὐ τῷ καλλίστῳ τῶν πολεμικῶν ἀποδιδάσι, quum crederent ἅμα proximam vocem regere debere σωτηρίᾳ inxerunt: quo jure vel sequentia ostendunt: διὰ κυβερνητικῆς γὰρ καὶ πεντηκοντοραρχίας καὶ ἐρετικῆς [καὶ] παντοδαπῶν καὶ οὐ πάνυ σπουδαίων ἀνθρώπων γυγνομένης (sc. σωτηρίας) τὰς τιμὰς ἐκάστοις οὐκ ἀν δύναιτο ὀρθῶς ἀποδιδόναι τις. In 709 dederunt καὶ χρόνον ἐπὶ πολλῶν ἐνιαυτῶν πολλῶν πολλάκις ἀκαιρία, ubi ταυτολογίαν vitabis scribendo πολλή. Nam πολλῶν ἐνιαυτῶν si de annis continuatis dicitur idem est quod χρόνον ἐπὶ πολλῶν; sin mali anni per intervalla veniunt sed frequentes, hoc voce πολλάκις declaratur. Cæterum τε post λοιμῶν delendum; nam frustra est Hermannus, qui ἀκαιρίας scribendo morbos illos in λοιμοὺς et ἀκαιρίας dispescit. In 717 absurde scribitur μὴθ' ὑπεραίροντα τῶν εἰθισμένων ὄγκων, ubi requiritur ὄγκων: corrige præterea τοῖς γεννήταις et τὸ δὲ μὴ . . . τοῦτο. Hoc enim πρεσβεύει, non qui hoc facit. Corruptelam in 720 ex eodem fonte ortam suspicor. Φέρε δὴ πρὸς θεῶν, τίς ἄρα πρῶτον νόμον θεῖτ' ἀν ὁ νομοθέτης; ἀρ' οὐ κατὰ φύσιν τὴν περὶ γενέσεως ἀρχὴν πρῶτην πόλεων περί κατακοσμήσει ταῖς τάξεσι. Credo Platonem scripsisse: τὸν περὶ γένεσιν, ὡς ἀρχὴν πρῶτην πόλεων, πρὶν κατακοσμήσει ταῖς τάξεσι. In 723 pro ὁ δὲ ἐστὶν ὁ νόμος lege οὐ quod ab ἐπίταξιν pendet. Non dixit τοῦ νομο-

θέτου, quia nomen illud paullo infra positurus erat. In 737 legitur: εἰρήσθω δὴ νῦν ὅτι διὰ τοῦ μὴ φιλοχρηματεῖν μετὰ δίκης. ἄλλη δ' οὐκ ἔστιν οὔτ' εὐρεία οὔτε στενὴ τῆς τοιαύτης μηχανῆς διαφυγῆ. Lege δὴ νυν, interpunge post φιλοχρηματεῖν, et corrige μετὰ δίκης δ' ἄλλη οὐκ ἔστι . . . . τῆς τ. μηχανῆ διαφυγῆς. μηχανῆ hic idem valet quod ὁδός; recte igitur στενὴ vel εὐρεία dicitur. In 746 legitur χρυσοῦ στερόμενοι καὶ ἐτέρων, ὧν δῆλος ὁ νομοθέτης προστάξων ἔστιν κ.τ.ε. Qui locum attente leget, sententiam, quæ a verbis οὕτω ξύμπαρτα γεγόμενα pendet, e tribus partibus constare sentiet—1. ἄνδρας τε . . . . 2. καὶ ἕτερα, ἃ δῆλος . . . . 3. ἔτι δὲ χώρας τε . . . . In 781 ut recto talo stet oratio pro γυναικας—ἀνάλωσι φανεράν θεωρεῖσθαι quis non confiteatur γυναικῶν scribendum esse? In 789, ἐφ' ἵππων ὀχουμένων pro ἐφ' ἵππων ὀχούμενα scriptum sententiam penitus evertit. Hoc jam vidit Astius, quem Hermannus secutus est. In 791 pessime turbatum est in verbis ἐν δὴ καὶ τοῦτο εἰς ψυχῆς μόριον ἀρετῆς, quod sensu jubente refingendum est in ἐν δὴ καὶ τοῦτο εἰς ψυχῆς ἀρετὴν μόριον, τὴν τῶν παντελῶς παιδῶν γυμναστικὴν ἐν ταῖς κινήσεσι κ.τ.ε. In 793, ἄλλα ὑφ' ἐτέρων, pro ἄλλο ἐφ' ἐτέρῳ dederunt. Qui librariorum ignorantiam quidem non negant, sed fidem prædicant, gratum mihi facient si in loco quem nunc apponam (p. 795) explicare voluerint unde orta sit participiorum aliorumque vocabulorum tam mirifica perturbatio. Τὰ δὲ μαθήματὰ που διττά, ὡς γ' εἰπεῖν χρῆσασθαι (lege ὡς γε πᾶσι χρῆσασθαι) ξυμβαῖνοι ἄν, τὰ μὲν—γυμναστικῆς τὰ δὲ . . μουσικῆς. Τὰ δὲ γυμναστικῆς αὐ δύο, τὸ μὲν ὄρχησις, τὸ δὲ πάλη. Τῆς ὄρχησεως δὲ ἄλλη (l. ἄλλο) μὲν Μούσης λέξιν μιμουμένων [l. ον], τὸ τὲ μεγαλοπρεπὲς φυλάττων[τας] ἅμα καὶ ἐλεύθερον, ἄλλη (l. ἄλλο) δὲ εὐεξίας . . ἔνεκα καὶ κάλλους . . τὸ προσήκον καμπῆς τε καὶ ἐκτάσεως, (sc. φυλάττων) [καὶ] ἀποδοιδομένης ἐκάστοις αὐτοῖς αὐτῶν εὐρύθμου κινήσεως κ.τ.ε. Loco defungar qui in p. 802 sic legitur. πᾶσα δ' ἄτακτός γε τάξιν λαβοῦσα

περὶ Μοῦσαν διατριβή) . . . ἀμείνων μυριάφ. Mirabor si quis reponere dubitabit ἀτάκτου.

Nunc ad paginarum ordinem quem secutus eram redeo, et in p. 677, conjecturam proponam certissimam, quam quidem a Baitero didici ab alio occupatam, quod quidem minime miror, omnes enim habet veritatis notas; illud miror, ab ipso Baitero esse repudiatam. Πῶς γὰρ ἂν, ὦ ἀριστε, εἴ γ' ἔμενε τὰδ' οὕτω τὸν πάντα χρόνον ὡς νῦν διακεκόσμηται, καινὸν ἀνευρισκετό ποτε καὶ ὀτιοῦν; ὅτι (1. οὐ τι) μὲν γὰρ μυριάκις μύρια ἔτη διελάμβανεν ἄρα τοὺς τότε, χίλια δ' ἀφ' οὗ γέγονεν (ἢ δις τοσαῦτ' ἔτη) τὰ μὲν Δαυδάφ καταφανῆ [γέγονε] τὰ δ' Ὀρφεὶ κ.τ.ε. Et alterum quidem γέγονε Astius secludendum vidit; minus bene Hermannus prius cancellis circumdedit. Sed neque ille cætera corrupisset, nec Baiterus ὅ τι stare passus esset, si sententiæ structuram cum similibus apud Platonem reliquosque passim obviis contulisset. Non tua quidem, Vir Doctissime, sed tuorum discipulorum gratia exempla subjiciam. Cf. Legg. I. 647, D. ἡ τῇ μὲν δειλιά . . . σῶφρων δ' ἄρα κ.τ.ε. Phileb. 30, B. οὐ γὰρ που δοκοῦμέν γε κ.τ.ε. Putidissima illa τοῦ γέγονεν iteratio admonet me ut hoc quoque vitium quam sæpe in his libris commissum sit exemplis ostendam. Et plura quidem in hoc ipso libro emblemata suo quodque in loco corrigere conabor; nunc duos tresve sequentes libros eodem consilio percurram. Primum idemque luculentissimum exemplum quoniam alias attuli, obiter tantum indicabo. 710. Σωφροσύνην μοι δοκεῖ φράζειν, ὦ Μέγилле, δεῖν εἶναι τὴν ξυνεπομένην ὁ ξένος. ἡ γὰρ; ΔΘ: τὴν δημόδη γε, ὦ Κλεινία, καὶ οὐχ ἦν τις σεμνύνων ἂν λέγοι, φρόνησιw προσαναγκάζων εἶναι τὸ σωφροεῖν, ἀλλ' ὅπερ εὐθὺς παισὶ καὶ θηρίοις, τοῖς μὲν ἀκρατῶς ἔχειν πρὸς τὰς ἡδονάς, ξύμφυτον ἐπανθεῖ, τοῖς δὲ ἐγκρατῶς. Lege τοῦ μὴ ἀκρατῶς; qua correctione facta falsa illa antithesis, τοῖς δε ἐγκρατῶς, in ventos abit.

In 715. τοῦτφ φαμὲν . . . . δοτέον εἶναι . . . . ἀποδοτέον

είναι, antiquum obtinuit ut, quum plures accusativos ab uno verbali in fine posito regi voluisset auctor, librarius, quem longior et artificiosior oratio *διγγραμῶν* faciebat, idem fere in principio poneret, quod in exitu invenisset, ut in duas partes discerpta sententia facilior scilicet intellectu fieret.

716. τί χρῆ δρᾶν ἢ διανοεῖσθαι. Locum inspicienti apparebit ἢ perperam insertum esse. Nec vero si abesset in Clinia responso δέι διανοηθῆναι boni quidquam amissum crederem.

717. τοῖς [ἔμπροσθεν] ῥηθείσι νῦν δῆ. Vide quæ infra ad p. 683, dicentur.

732. διὸ δῆ γελάτων τε εἶργεσθαι χρῆ τῶν ἐξαισίων καὶ δακρύων, παραγγέλλειν δὲ παντὶ πάντ' ἄνδρα καὶ ὄλην περιχάρειαν πᾶσαν ἀποκρυπτόμενον καὶ περιωδυνίαν εὐσχημονεῖν πειρᾶσθαι, κατὰ τε εὐπραγίας ἰσταμένου τοῦ δαίμονος ἐκάστου καὶ κατὰ τύχας οἶον πρὸς ἕψηλὰ καὶ ἀνάτη δαιμόνων ἀνθισταμένων τισὶ πράξεσιν. Obiter moneo πόλιν ante ὄλην propter similitudinem verborum excidisse, deinde ἐκάστῳ in ἐκάστου propter causam supra indicatam corruptam esse; postremo κατ' ἀτυχίας neglecta ι in κατὰ τύχας abiisse. Postquam hæc correxeris, videbis statim virum ipsum esse τὸν ἀνθιστάμενον ταῖς πράξεσι, hoc est fortunis præsentibus, εἴτ' εὖ εἴτε κακῶς πράττει, nec amplius quæres cui istud δαιμόνων debeatur.

733. ἐν ᾧ δ' αὖ βίῳ ἰσορροπεῖ, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν δέι διανοεῖσθαι, τὸν ἰσορροπον βίον ὡς τῶν μὲν ὑπερβαλλόντων τῷ φίλῳ ἡμῖν βουλόμεθα, τῶν δ' αὖ τοῖς ἐχθροῖς οὐ βουλόμεθα. πάντας δῆ δέι διανοεῖσθαι τοὺς βίους ἡμῶν ὡς ἐν τούτοις ἐνδεδεμένοι πεφύκασι, καὶ [δέι διανοεῖσθαι] ποίους φύσει βουλόμεθα. εἰ δέ τι παρὰ ταῦτα ἄρα φαμέν βούλεσθαι, διὰ τινα ἄγνωϊαν καὶ ἀπειρίαν τῶν ὄντων βίων αὐτὰ λέγομεν. Τίνας δῆ καὶ πόσοι εἰσὶ βίοι, ὧν πέρι δέι προελόμενον τὸ βούλητόν τε καὶ ἐκούσιον, ἀβούλητόν τε καὶ ἀκούσιον ἰδόντα, εἰς νόμον ἑαυτῷ ταξάμενον, τὸ φίλον ἅμα καὶ ἡδύ καὶ ἄριστόν τε καὶ κάλλιστον ἐλόμενον ζῆν ὡς οἶόν τ' ἐστὶν ἀνθρωπον μακαριώτατα. Eleganter sane in eadem oratione idem modo per ἐν ᾧ δ' αὖ βίῳ ἰσορροπεῖ,

modo per τον ἰσόρροπον βίον exprimitur. Etiam elegantius δεῖ διανοεῖσθαι ter repetitur. Quo jure antem alterum βουλόμεθα post οὐ additum fuerit, tum judicare licebit quum corruptissimam sententiam cui subjectum est correxerimus. Quid multa? Scripsit Plato: δεῖ διανοεῖσθαι ὡς τῶν μὲν ὑπερβαλλόντων τῷ φίλῳ ἦττον βουλόμεθα, τῶν δ' αὖ τοῖς ἐχθροῖς οὐ. πάντας δὲ τοὺς βίους ἡμῶν, ὡς ἐν τούτοις ἐνδεδεμένοι πεφύκασιν, ὅπως φύσει βουλόμεθα. Tum pro αὐτὰ legerim οὕτω, et mox satis probabiliter mihi correxisse videor: ὧν περ δεῖ προελόμενον τὸν βούλητόν τε καὶ ἐκουσίον ἀβουλήτων τε καὶ ἀκουσίων, ἴδιόν τι' εἰς νόμον ἐαντῷ ταξάμενον κ.τ.έ.

737. Ridiculum est supplementum in verbis ταύτης δὲ σαθρᾶς οὐσης τῆς [μετα] βάσεως, adjectum scilicet propter μετάβασιν paullo supra memoratam.

741-2. Πρὸς τούτοις δ' ἔτι νόμος ἔπεται πᾶσι τούτοις, μηδ' ἐξείναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κεκτῆσθαι μηδένα μηδεὶ ἰδιώτη, νόμισμα δ' ἔνεκα ἀλλαγῆς τῆς καθ' ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι σχεδὸν ἀναγκαῖον, καὶ πᾶσιν, ὅπως ἔχρησται τῶν τοιούτων, μισθοὺς μισθωτοῖς δούλοις καὶ ἐποίκοις ἀποτίνειν. Quam foede interpolatus sit hic locus optime apparebit, si resectis quæ aliena manus invexit Platoni suum sensum simul et nitorem reliquero. Delenda ergo quantocius ἀλλάττεσθαι et τῶν τοιούτων μισθοὺς.

744. Quis non mirabitur satis ferreum fuisse quemquam, ut ad verba πολλῶν ἔνεκα τῶν τε κατὰ πόλιν καιρῶν ἰσότητος de suo alterum ἔνεκα adjiciendum putaret?

780. Ὁ δὲ ἔλεγον, ὅτι θαυμαστὸν ὄν τοῦτό ποτε καὶ φοβερὸν ἐπιτάξει τισὶ νῦν οὐχ ὁμοίως τῷ προστάττοντι δυσχερὲς ἂν εἴη νομοθετεῖν αὐτό. τὸ δ' ἐξῆς τούτῳ πεφυκός τε ὀρθῶς ἂν γίγνεσθαι γιγνόμενον, νῦν δὲ οὐδαμῇ γιγνόμενον, ὀλίγου τε ποιοῦν τὸν νομοθέτην, τὸ τῶν παιζόντων, εἰς πῦρ ξαίνειν καὶ μυρία ἔτερα τοιαῦτα ἀνήνυτα ποιούντα δρᾶν, οὐ βῆδιον οὐτ' εἰπεῖν οὐτ' εἰπόντα ἀποτελεῖν. Lege, deleto τε, νῦν δ' οὐδαμού γιγνόμενον ὀλίγου ποιοῦν τὸν νομοθέτην κ.τ.έ.

782-3. Τοῦ λέγοντος ἄλλο τι δεῖν πράττειν, πλὴν τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιθυμίας τὰς περὶ ἅπαντα τὰτα ἀποπληροῦντα λύτης τῆς ἀπάσης ἀεὶ δεῖν σφᾶς ἀπαλλάττειν. Fuit quum suspicarer δεῖν sententiæ adjuvandæ causa a nescio quo intrusum. Sed fortasse mero stupori imputandum literas AEI repetentis.

790-1. ὅταν οὖν ἔξωθὲν τις προσφέρῃ τοῖς τοιούτοις πάθεισιν σεισμόν, ἢ τῶν ἔξωθεν κρατεῖ κίνησις προσφερομένη τὴν ἐντὸς φοβερὰν οὖσαν καὶ μανικὴν κίνησιν, κρατήσασα δὲ γαλήνην ἡσυχίαν τε ἐν τῇ ψυχῇ φαίνεται ἀπεργασαμένη τῆς περὶ τὰ τῆς καρδίας χαλεπῆς γενομένης ἐκάστων πηδήσεως, παντάπασιν ἀγαπητόν τι, τοὺς μὲν ὕπνου λαγχάνειν ποιεῖ, τοὺς δ' ἐγρηγορότας ὀρχομένους τε καὶ αἰλουμένους μετὰ θεῶν, οἷς ἂν καλλιερῶντες ἕκαστοι θύωσι, κατειργάσατο ἀντὶ μανικῶν ἡμῖν διαθέσεων ἔξεις ἔμφρονας ἔχειν. Pro τὰ τῆς ex dittographia ortis repono τὰς, et lege παντάπασιν ἡγείται ἀγαπητόν εἰ τοὺς μὲν ὕπνου κ.τ.έ. Quo facto statim videbis φαίνεται propter non intellectam orationis structuram non admodum apte excogitatum. Ut hic εἰ in τι sic contra in 740 τισὶ in εἰσὶ corruptum est, ubi legendum τισὶ τιμαῖς τε καὶ ἀτιμαῖς. Præterea pro αἰλουμένους requiri videtur καταλουμένους.

Quis paulo cordatior in 792 ferat δ νυνδὴ προσεῖπον ὡς ἴλεων [ὀνομάσας] ? aut in 796 μετὰ φιλονικίας τε καὶ καταστάσεως διαπονούμενα [μετ'] εὐσχήμονος ?

In 798 διεξεργάζουτ' e dittographia ortum est ; ἐξ et δι sæpe confundi rectissime monuit Cobetus. Hinc duplex nata est lectio, ἐξεργάζουτο et διεργάζουτο, quarum illa præferenda est.

In 817, sententiam hunc ad modum constructam offerunt Codices. μὴ δὴ δόξητε ἡμᾶς ῥαδίως γε οὕτως ὑμᾶς ποτὲ παρ' ἡμῖν ἑάσειν σκηνὰς τε πῆξαντας κατ' ἀγορὰν καὶ καλλιφώνους ὑποκριτὰς εἰσαγαγομένους, μείζον φθεγγομένους ἡμῶν, ἐπιτρέψειν ὑμῖν δημηγορεῖν πρὸς παῖδάς τε καὶ γυναῖκας καὶ τὸν πάντα ὄχλον, τῶν αὐτῶν λέγοντας ἐπιτηδευμάτων πέρι μὴ τὰ αὐτὰ ἄπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ καὶ ἐναντία τὰ πλείεστα.

σχεδὸν γάρ τοι κὰν μαινοίμεθα τελῶς ἡμεῖς τε καὶ ἅπανα ἡ πόλις, ἦτις οὖν ὑμῖν ἐπιτρέποι δρᾶν τὰ νῦν λεγόμενα. Ex-
emplorum, quæ jam attuli, satis magna copia est, ut omni
disputatione supersedeam, jubeamque ἐπιτρέψειν ὑμῖν faces-
sere. Præterea corrige, [ἡ] πόλις, εἰ ἦτισσούν. Infra in eadem
pagina legimus, προϊόντες ἐπὶ τῷ τέλει δείζομεν, quæ quoniam
inter se pugnant (qui enim ἐπὶ τῷ τέλει, est προϊέναι jam
desiit), unum alterumve assutum fuerit necesse est. Atqui
ipsa rei natura demonstrat legem, qua de agitur, ad finem
reservandam fuisse; itaque deleatur προϊόντες.

818. Δοκεῖς ἡμῖν, ὦ ξένε, φοβεῖσθαι τὸ τῆς ἡμετέρας περὶ
τῶν τοιούτων ἀπειρίας ἔθος. οὐκ οὖν ὀρθῶς φοβεῖ· πειρῶ δὴ
λέγειν μηδὲν ἀποκρυπτόμενος ἕνεκα τούτων. ΑΘ. Φοβοῦμαι μὲν
καὶ ταῦτα, ἀ σὺ νῦν λέγεις, μᾶλλον δ' ἔτι δέδοικα τοὺς ἡμέρους
μὲν αὐτῶν τούτων τῶν μαθημάτων, κακῶς δ' ἡμέρους. οὐδα-
μοῦ γὰρ δευρὸν οὐδὲ σφοδρὸν ἀπειρία τῶν πάντων οὐδὲ μέγιστον
κακόν, ἀλλ' ἡ πολυπειρία καὶ πολυμαθία μετὰ κακῆς ἀγωγῆς
γίγνεται πολὺ τούτων μείζων ζημία. Τὸ τῆς ἡμετέρας ἔθος
quid sit intelligo; sed ἀπειρίας ἔθος ne conor quidem intelli-
gere, quippe qui certus sim nullam unquam ἀπειρίαν ἐκ τοῦ
εἶθλοσθαι oriundam esse. Quis autem bonus scriptor ἀπειρίαν
περὶ τῶν τοιούτων dixit? Quamobrem ἀπειρίας mihi quidem
vehementer suspectum est; quæ vero sequuntur non sunt in-
terpolata quidem sed turpissima vitia contraxerunt, quæ hac
data occasione eluam. Lege: οὐδαμῆ γὰρ δευότατον οὐδ' ἡ
σφόδρα ἀπειρία οὔτε μέγιστον τῶν πάντων κακόν. Quod ordi-
nem etiam vocum mutavi, non sine causa et hic mihi fecisse
videor, et multis aliis in locis libenter facerem, sed nusquam
fidentius quam in 727. οὐδέ γ' ὀπίσταν χρήματά τις ἐρᾷ
κτᾶσθαι μὴ καλῶς, ἢ μὴ δυσχερῶς φέρη κτώμενος, ubi alterum
μὴ post φέρη ponendum est. Sed antequam hunc locum
dimittam libet conjecturam proferre, qua corrupta illa quæ
mox leguntur sanari posse existimo. Itaque lego, μετὰ παι-
διᾶς τε καὶ ἡδονῆς μαυθάνει μήλων τε τίνων διανομαῖς καὶ

στεφάνων πλειοσιν ἅμα καὶ ἐλάττωσιν ἀρμόττοντ' ἀριθμόν, τῶν τ' αὖ πυκτῶν καὶ παλαιστῶν ἐφεδρείας τε καὶ συλληξείς ἐν μέρει καὶ ἐφεξῆς, καὶ ὡς πεφύκασι γίγνεσθαι.

Vocabulum non justo loco positum magistelli pravam sedulitatem prodit in 820. *ἔοικε γοῦν ἢ τε πεττεία καὶ ταῦτα ἀλλήλων [τὰ μαθήματα] οὐ πάμπου κεχωρίσθαι.* In eadem pagina, ut hoc obiter moneam, personæ turbatæ sunt, et quæ Atheniensi pertinent, Cliniaë continentur; eundem enim decebat qui *κείσθω ταῦτα* dixit, conditionem adjicere, *κείσθω μέντοι καθάπερ ἐνέχυρα.* Atque hæc mutatio aliqua etiam Codicum auctoritate nititur. At enim prohibent verba *ὦ ξένε*, quæ Cliniaë, non Atheniensi, in ore poni solent. Hocce est Critici partes agere? propter duo vocabula quæ nemo e scribarum gente inserere dubitaret, si forte post personas confusas *ὦ Κλεινία* non convenire credidisset, artissime coherentem sententiam in duas partes discerpere!

Exemplorum hanc ad rem pertinentium finem faciam in p. 821. *ἐν γὰρ δὴ τῷ βίῳ πολλάκις ἑώρακα καὶ αὐτὸς τὸν θ' Ἐωσφόρον καὶ τὸν Ἔσπερον καὶ ἄλλους τινὰς οὐδέποτε ἴοντας εἰς τὸν αὐτὸν δρόμον ἀλλὰ πάντη πλανωμένους, τὸν δ' Ἡλίον που καὶ Σελήνην δρώντας ταῦθ' ἃ ἀεὶ πάντες ξυνεπιστάμεθα.* Lege, *δρώντας ταῦτ' ἀεὶ*, π. ξ. Sed hoc quoque, dum Hermannii editionem percurro, ab illo jam factum invenio.

Nunc ad tertium librum revertamur et ad p. 678, in qua contrarium errorem bis admissum reperiemus. Nam in *ἀρ' οὐκ ἄσμενοι μὲν ἑαυτοὺς ἑώρων δι' ὀλιγότητα ἐν τοῖς περὶ ἐκείνον τὸν χρόνον—οἶν* ante *οὐκ*, *καιροῖς* ad finem inserendum. Sic in p. 822, una litera omissa sensum obscuravit. Lege (ut etiam Hermannum conjecisse video, nisi quod alieniore loco supplementum inseruit), *νῦν δὲ δὴ περὶ θεοὺς ταῦτὰ ταῦτα ἐξαμαρτανόντων ἡμῶν, ἀρ' οὐκ οἴομεθα (δ) γελοῖόν τε καὶ οὐκ ὀρθὸν ἐκεῖ γιγνόμενον ἢν ἂν τότε, νῦν ἐνταῦθα καὶ ἐν τούτοις γίγνεσθαι.* Ut hic *ἀρ' οὐκ οἴομεθα* dicitur, sic in 711, *καὶ πῶς (οὐκ)*, *οἴομεθα* scriptum erat, quod scribæ in *καὶ πῶς*

οιάμεθα corruerunt. Tralatitius est scribarum error ut particulam negantem, praesertim ubi artificiose adhibetur, omittant. In 742 ad med. legimus: ἔστι δ' ὁ μὲν ἀγαθὸς τούτων, ὁ δ' οὐ κακὸς, ὅταν ἢ φειδωλός· τότε δέ ποτε καὶ πάγκακος. Tu qui locos memineris, qualem in Helena v. 652 legimus, *δνεῖν γὰρ ὄντοι* οὐχ ὁ μὲν τλήμων ὁ δ' οὐ—nullo negotio Platonis manum in his agnosces: ἔστι δέ, οὐχ ὁ μὲν ἀγαθὸς τούτων ὁ δ' οὐ· κακὸς δ' ὅταν ἢ φειδωλός, ὅταν δέ μὴ, τότε καὶ παγκακος. In Philebo 14, aliud agens sententiam reliqui sibimet contradicentem: ἐν γὰρ δὴ τὰ πολλὰ εἶναι καὶ τὸ ἐν πολλὰ, θαυμαστὸν λεχθέν, καὶ ῥάδιον ἀμφισβητῆσαι τῷ τούτων ὀποτεροῦν τιθεμένῳ. Non negligendum quod Coislinianus ἀμφισβητῆσαι ἂν habet. Lege, καὶ οὐ ῥάδιον ἂ. αὐ κ.τ.ε. In Hyperidis Epitaphio, 200, οἶμαι δὲ καὶ τοὺς τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλίαν τῷ δήμῳ βεβαιότατα ἐνδειξαμένους, λέγω δ' Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ΟΤΘΕΝΟΤΣ οὕτως αὐτοῖς οἰκειΟΤΕΡΟΤΣ ὑμῖν εἶναι νομίζειν ὡς Λεωσθένη—legendum: οὐδέν' οὐθ' οὕτως αὐτοῖς οἰκελούς οὐθ' ὑμῖν εἶναι νομίζειν. Vides nullam a me factam esse mutationem quae Palaeographiæ peritis non videatur facillima. Nam et Θ cum C et utrumque cum E confundi quis ignorat? De confusione literarum T et T ego pauca ad Iph. Taur., Cobetus multa et exquisita in Varr. Lectt. adduxit. In 736 legendum: τὰ δ' (ἀπο)νεμομένους, ut in 739, ἀπονεμασθαι τὸ φίλον αὐτῷ. In 739, locum quem lacunosum esse arbitror cum debitis supplementis describam: καὶ κατὰ δύναμιν οἵτινες νόμοι μίαν ὅτι μάλιστα πόλιν ἀπεργάζονται (ζητοῦντας), τούτων ὑπερβολῆς πρὸς ἀρετὴν οὐδεὶς ποθ' ὄρον ἄλλον θέμενος ὀρθότερον οὐδὲ βελτίω θήσεται. Εἰ μὲν δὴ τοιαύτη πόλις ἔστι πον, θεοὶ δ' ἢ παῖδες θεῶν κ.τ.ε.

679. ὄσαι δὴ κατὰ πόλιν μόνον αὐτοῦ δίκαι καὶ στασεις λεγόμενα, λόγοις ἔργοις τε μεμηχανημένοι πάσας μηχανάς—. In corrupto *μονοναυτου* quaerendum est aliquid quod ad *λόγοις ἔργοις τε* respondeat: itaque vestigiis literarum insistens lego *ὀνόματι*. Memineris vocem αὐτοῦ ita sæpe scribi ut syllaba

finalis supra lineam compendiose scripta ponatur, vel a solo τ representetur. Hinc factum est quod in 717, βέλη δ' αὐτοῦ καὶ οἶον ἢ τοῖς βέλεσι ἔφεσις, αὐτοῦ a scriba positum sit qui in suo codice nihil præter αὐ, quæ vera lectio est, ante oculos habebat. Cujus erroris et supra et in Euthydemo exemplum oblatum est. Cæterum nescio compendiisne tribuendum sit an evanidæ scripturæ, an meræ negligentis, quod integræ voces tam sæpe in his libris permutentur; velut exempli causa in 722, πειθοὶ κεραυνύντες τὴν μάχην posuerunt pro ἀρχήν, in 736, πειθοὶ . . . διαβασανίσαντες scripserunt pro πείρα, et mox, nisi fallor ὑπάρχειν pro ἀπ' ἀρχῆς: tum in 780, οὐ δὴ καὶ νῦν ἐφέστηκε περὶ τὸ λεγόμενον, πείρα manifeste flagitatur; "*periculum in promptu est, ut aiunt.*"

682. θεῖον γὰρ οὖν δὴ καὶ ἐνθεαστικὸν ἐν γένος ἕμνωδῶν hunc ad modum corruptum est: θ. γ. ο. δ. καὶ [τὸ ποιητικὸν] ἐ. ὁ. γ. ἕμνωδοῦν.

683. Pro ἦν ἡμεῖς ἔφατε κατοικεῖσθαι, legendum κατὰ κλισίαι. Infra legitur: νῦν δὴ μὲν ὀλίγον ἔμπροσθεν. Quum in Præfatione ad Phædrum monuissem ὀλίγον ἔμπροσθεν glossema esse τοῦ νῦν δὴ, egregie sententiam meam confirmavit Cobetus, cujus perdoctam et peracutam disputationem tu procul dubio non minoris facis, quam omnia facere soles quæ sedulum veritatis investigatorem produunt.

In 684, delendum est τὸν αὐτὸν λόγον post ζητήσομεν a librario e linea superiore repetitum. Mox in Atheniensis oratione, οὐκοῦν τόδε γε legendum, in Megilli responso, Τὸ ποῖον.

In 685, jamdiu monui τίνων οὖν ἂν σκέψιν καλλίω ποιησαίμεθα περὶ νομοθετῶν legendum. Mox pro ἠττάσθαι lege ἠττήσθαι, et pro καὶ τὸ βεβαίως quod ferri nequit sequente καὶ χρόνον, διὰ τὸ βεβαίως reponendum.

686. Deleatur εἶναι post κεχρημένους. Tum nisi fallor mendosum est σχολῇ γὰρ οὖν δὴ τις ἂν ἄλλο σκοπῶν, pro quibus reposuerim σχολῇ γ' ἂν οὖν δὴ τις ἄλλοσε σκοπῶν—quæ vero

sequuntur fidentius corrigo. Τοῦτο μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, εὐτυχῶς πῶς ἐμβεβήκαμεν γε εἰς τινα σκέψιν ἰκανήν. Lege, τοῦτω, et (ὡς) γ' εἰς τὴν σκέψιν ἰκανῶ.

687. Emblema est alterum πῶς quod qui primus scripsit non pro enclitico sed pro interrogatione haberi volebat; interrogativum jam antea a se scriptum esse vel non animadvertibat, vel repeti posse credebat. Alterum, idque impudentissimum emblema est, quod in fine orationis legitur, μὴ οὐ τούτων χάριν ἐπιθυμοῖεν ἄν; nam neque tempus illud, ἐπιθυμοῖεν, de antiquis illis recte poneretur, et manifeste aliud quaeritur: οὐκ ἂν ἔτυχον τοῦ καιροῦ; "nonne propositum finem attigissent?"

688. Scriba ἐπαναμνησκῶ intransitive positum putabat, et ut esset aliquid unde τὰ λεχθέντα penderet, εἰ μνησθήμεθα inferat. Infra pro ἀλλὰ τὰναντία lege, ἀλλ' ἢ τὰναντία. Mox pro καὶ νῦν, εἴ που γίγνεται, legendum: καὶ νυνὶ που γίγνεται. Eadem correctiones in loco satis salebroso, p. 807, init. faciendæ videntur: ἀλλ' ἢ τρόπῳ, delete δεῖ, et ὡς καὶ νυνὶ ζητοῦμεν ἂν ἴσως, ἀλλ' οὐκ ἂν ποτε γένοιτο.

689. Delendum ἢ ψυχῇ; hic non amplius de anima sola disputat, sed de civitate primum, tum de anima utpote civitatis simili. Mox pro ἀλλὰ δὴ, conjicio ἀλλ' ᾗ. Tum infra λεγόμενον in λελεγμένον mutandum.

690. Insulsam lectionem πατρός καὶ μητρός, e male lectis compendiis ortam, omnes quod sciam editores retinuerunt. Scribendum, πάτερας καὶ μήτερας.

691. Pro καὶ τὸ πολὺ legendum ἐπὶ τὸ πόλυ. Infra legitur, ὥστε μὴ τῆς μεγίστης νόσου ἀνοίας πληρωθεῖσα αὐτῆς τὴν διάνοιαν μῖσος ἔχει πρὸς τῶν ἐγγύτατα φίλων. Quis non videt legendum esse αὐτὴν δι' ἀνοίαν?

693. "Ὅταν πρὸς τὸ σωφρονεῖν φῶμεν δεῖν βλέπειν—imo, πρὸς τὸ ἐλεύθερον, quod nisi restituatur, tota labefactetur disputatio. Mox dele putidum emblema in πρὸς ὃ τι [βουλόμενος] ἔμελλες λέγειν.

694. Φέρει γοῦν ἡμῖν σκέψιν τοῦτο ἐφ' ὅπερ ὠρμήκαμεν. *Lege τοῦ, ἐφ' ὅπερ.* Mox deletur τούτων inter ἐπιδείξεις ὄντας et οὐδενὸς positum.

In 695, duæ sunt lacunæ, altera inter παραλαβόντες δ' οὖν οἱ παῖδες τελευτήσαντος Κύρου . . . . . τρυφῆς μεστοὶ καὶ ἀνεπιπληξίας, desideratur enim τὴν ἀρχὴν, nec μεστοὶ sine participio poni licet: altera post Ξέρξης, qui nominativus verbo caret; iis autem quæ ad Darium dici finguntur aliquid præmissum fuerit necesse est, ne nimis abrupta esset oratio. v.c. οὐδὲν θαυμαστὸν εἶ—, tum sequeretur de Xerxis arrogantia et calamitate sermo. *Quæ vero non ipsi sed patri qui filium prave educaverit imputandum.* Εἰ μὲν οὖν τιμὴ ἐπιπλήττουμεν, ἐάσαντες τὸν Ξέρξην, ὦ Δαρεῖε κ.τ.ε. Alias lacunas breviter indicabo. In 737, sensus hiat inter verba πλησιοχώρων πόλεις et γῆς μὲν. Unum saltem folium perierit necesse est inter verba quæ nunc conjunctim leguntur in 738. Ταῦτα μὲν οὖν δὴ καὶ κατὰ σχολὴν . . . . . (supplendum retractabimus. Illa vero ad numerum τῶν κλήρων spectant) . . . . . δεῖ βεβαίως λαβεῖν, οἷς ἂν ὁ νόμος προστάτῃ λαμβάνειν, quæ de Diis dici videntur, quorum quemque suam partem accipere oporteat. In 727 legendum: Οὕτω δὴ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν μετὰ θεοῦς ὄντας δεσπότας [καὶ] τοὺς τούτοις ἐπομένους τιμᾶν δεῖν λέγων δευτέραν, ὀρθῶς παρακελεύομαι (τιμᾶν). Τιμᾶ δ' ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡμῶν οὐδεὶς ὀρθῶς κ.τ.ε. In 734, supplendum τῇ τῶν ἡδονῶν ἐκάτερος ἐκάτερον (ὑπερβολῇ) ὑπερβάλλον. In 802 lege: σῶφρονι μὲν Μούσῃ καὶ τεταγμένη (ἀκολουθῶν) ἀκούων δὲ τῆς ἐναντίας.

In 697, ἐπὶ ἔτι χείρους, dele ἐπὶ ex dittographia ortum Idem in 722 faciendum, ubi hodie legitur ἡμῖν δὲ ἡ νῦν διατριβὴ γεγονυῖα—σημαίνει ὡς ὄντος (l. ὡς ὄν), οἳ τέ γε δὴ διπλοὶ κ.τ.ε. Expellenda inutilis particula γε. In 798 pro διεξεργάζοιτ' ἂν legendum esse ἐξεργάζοιτ' ἂν, supra monui.

In 699 dele emblemata ὅ τε [ἐκ τῶν νόμων τῶν] ἔμπροσθεν γεγονῶς.

In 700 pro *περὶ παιδευσιν* lege *ἰπὲρ παιδευσιν*, et pro *εἰς πάντα ξυνάγοντες*, *ἐ.π. ξυνάπτουτες*.

In 701 pro *νομοθέτησιν*, lege *νουθέτησιν*, et infra pro *αὐτῶν ἑκατέρας* lege *ἂ. ἑκατέρων*. Hæc sunt, vir amicissime, quæ tanquam rationis illius quam supra defendi specimina tuo iudicio permitto. Sed ut solent qui suam causam orant, dum ubi desinant nesciunt, in novum sermonem erumpere, veniam tuam imploro dum pauca adjungo, quæ vel loco suo commemorare neglexi, vel inter scribendum in memoriam venerunt. Veluti in p. 745 in locum offendi, quo illa quæ de finibus vocabulorum dixi, egregie confirmantur. Legitur hodie: *τὸ δὴ μετὰ τοῦτο πρῶτον μὲν τὴν πόλιν ιδρύσθαι δεῖ τῆς χώρας ὅτι μάλιστα ἐν μέσῳ, καὶ τὰλλα ὅσα πρόσφορα τῇ πόλει τῶν ὑπαρχόντων ἔχοντα τόπον ἐκλεξάμενον*. Quæ me fateor non intelligere; quod requiro hujusmodi est: *καὶ τὰλλα ὅσα πρόσφορα πόλει ὑπάρχοντ' ἔχοντα τόπον ἐκλεξάμενον*. In 775, quia τῶν κατὰ πόλεμον præcessit, scribæ *δοκιμασθέντων* dederunt, ubi *δοκιμασθέντες* unice vera lectio est. Ridebis fortasse bonum Astium ad genitivos absolutos confugientem: et tamen aliis persuasit quod ipsum putavisse ægre credimus. Dum hunc locum apud Hermannum quæro in alterum incidi, quem quovis pignore contendissem Hermannum non relicturum fuisse. Sed vehementer erravi: idem apud eum quod apud cæteros legitur; *τὸν αὐτὸν ἂν ἐπαιέσοι. σοὶ δ' οὐχ οὕτω ῥητέον*. Pulcherrimum sane exemplum particulæ *ἂν* cum futuro optativi conjunctæ! L. *τὸν αὐτὸν ἂν ἐπαιούῃ σοι. σοὶ δ' οὐχ οὕτω ῥητέον κ.τ.έ.* Eadem imperitia librariorum et editorum incuria factum est, ut etiamnum in p. 792 legatur *διαζήσει τὸν τότε χρόνον*, quod procul dubio a *διάξει* corruptum est. Idem scribæ in p. 790 *αἰ περὶ τὰ τῶν κορυβάντων ἰάματα τελοῦσαι* nobis obtulerunt, pro, *ἄπερ τὰ τῶν κορυβαντιῶντων ἰάματα τελοῦσι* et: *κορυβαντιῶντων* quidem jam Astius reppererat, sed Astius recentioribus Criticis nimis audax scilicet visus est. In p. 671

superest in Hermanni editione τὸν πλάστην τὸν αὐτὸν ὥσπερ τότε, superest in p. 729 προσαγορεύη de eo dictum qui mandatum edit. L. ὥσπερ et προαγορεύη. Nec vero in p. 739 quicquam corrigere ausus est, εἴ τις ἄλλος ἂν δὴ ποτε ἐβελήσειεν, quod tamen sponte sua ducit ad εἴ τις ἄλλος αὐτὸν δὴ ποτε ἐβελήσει. Correctiones autem virorum doctorum in his libris nonnunquam se offerunt festinantius factæ, ubi si reliquam orationem bene ponderassent, errare vix potuissent. Quemadmodum in p. 668, pravam lectionem οὐ γὰρ εἰ τῷ δοκεῖ ἢ μὴ τις χαίρει τῷ, τό γε ἴσον ἴσον, οὐδὲ τὸ συμμετρὸν ἂν εἴη σύμμετρον ὄλωσ—Hermannus ἡδὺν ante ἢ inserto, et μὴ incluso pejus depravavit. Postulat sententia εἰ τῷ δοκεῖ τι; idque re vera ibi est, nisi quod τι speciem τοῦ H assumpsit; tum quod necessario sequebatur, ἢ τις χαίρει τῷ propter præcedentem errorem in μὴ τις mutatum est. Quod in p. 653 legitur, ἕν' ἐπανορθῶνται τὰς τε τροφὰς, γενομένας ἐν ταῖς ἐορταῖς μετὰ θεῶν, non ita corrigendum erat ut τε in γε converteretur, nam ut vides particulæ isti nihil est hic loci. Si attendissent ad γενομένας vidissent τὰς τότε τ. γενομένας μετὰ θεῶν scribendum esse, expellendum que falsum additamentum ἐν ταῖς ἐορταῖς. Contra in p. 799 pro τότε περὶ καθαρωδῖαν, τὸ περὶ κ. legendum. Quod vero mox sequitur καθ' ὕπνον δὲ οἶον πού τις ἢ καὶ ὕπαρ ἐρηγορῶς ἀνείρωξε μαντευόμενος αὐτὸ—sic corrigendum, ut οἶον in ἰὸν mutetur et ἐρηγορῶς, vocis ὕπαρ interpretatio, deleatur. In p. 709, Ὡς θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τὰνθρώπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα. ἡμερώτερον μὴν τρίτον ξυγχωρήσαι τούτοις δεῖν ἔπασθαι τέχνην· καιρῷ γὰρ χειμῶνος ξυλλαβέσθαι κυβερνητικὴν ἢ μὴ μέγα πλεονέκτημα ἔγωγ' ἂν θελήν. ἢ πῶς; Nec numerare nec loqui didicisse Platonem crederes, si hæc scripsisset. Lego pro πάντα, πρώτος, pro θεοῦ, θεὸν, pro ἡμερώτερον, μετριώτερον; tum ridicula supplementa χειμῶνος et ἢ μὴ alterum ab altero natum ejicio. Postremo pro ἢ πῶς scribendum σὺ δὲ πῶς; Dum folia percurro incido in p. 705 ubi scriba quod in codice invenit πρὸς

τάντος τῶν πλοίων sic corruptit : πρὸς τὰ τῶν ἐντὸς τῶν πλοίων.
 In p. 718 legimus : ΑΘ. Τὰ τοίνυν δὴ λεχθέντα ἔδοξε τί μοι
 προύργου δρᾶν εἰς τὸ περὶ ὧν ἂν παραινῆ μὴ παντάπασιν
 ὤμῃς ψυχῆς λαβόμενα, μᾶλλον δ' ἡμερώτερόν τε ἂν ἀκούειν
 καὶ εὐμενέστερον· ὥστε εἰ καὶ μὴ μέγα τι, σμικρὸν δὲ τὸν
 ἀκούοντα, ὕπερ φησίν, εὐμενέστερον γυγνόμενον εὐμαθέστερον
 ἀπεργάσεται, πᾶν ἀγαπητόν. Pro his sordibus si post μᾶλλον
 δὲ, *πραείας* suppleveris et ἡμερώτερόν τε ἅμα ποιεῖν reposueris
 omnia intellectu facilia evadent. Præterea pro πᾶν ἀγαπητόν
 lege πᾶν ἀγαπητόν, et in p. 801, pro οὐ πᾶν ἱκανόν, οὐ πᾶν
 ἱκανόν. Verum si singula editorum incuriæ specimina perse-
 quar, nunquam desinam. In una igitur correctione finem
 faciam, quam satis scio te probaturum, qui memineris quam
 sæpe similis error in codicibus reperiat. Nimirum ut in
 Lachetis initio ἡγησάμεθα in ἡγησάμενοι, et in Phædro,
 p. 246 ἀθάνατον δ' οὐδ' ἐξ ἑνὸς λόγου λελογισμένον, ἀλλὰ
 πλάττομεν, in ἀ. δ'. ο. ἐ. ἐ. λ. λελογισμεθα ἀ. π. mutavi, sic in
 p. 823, τὸ δὲ δὴ παρὸν ἡμῖν τὰ νῦν ὄλον μάρτυρα ἐπαγόμεθα·
 δηλοῖ μὲν ἂν ὃ βουλόμεθα vides quomodo corrigere oporteat.
 Vale, vir amicissime, et mihi favere et his literis prodesse
 perge.

Huc usque epistolæ perveneram, quum accepi te ad aliam
 provinciam vocatum literas Græcas non deserturum quidem,
 id enim de te suspicari nefas esset, sed post aliquot menses
 alteri docendas traditurum. Libentissime sane ex hoc ex-
 emplo didici non omnes honores in verbosissimum et inanis-
 simum quemque conferri, sed valere etiamnum apud civitatis
 principes honeste partam doctrinæ virtutisque famam. Tibi
 vero quis non ex animo gratuletur qui te semper strenuum
 amicum atque adjuterem omnibus præbueris, quorum studia
 et conatus probares. Sed de hac re jam plura me dixisse
 sentio quam verecundiæ tuæ convenit; itaque, si placet, ad

Platonem revertamur, et in eo quod superest chartæ nonnulla quæ in libris quarto et sexto indicare neglexi breviter perstringamus. In p. 704, init. L. τοῦτο μὲν γὰρ—κατ' οἰκισμὸν αὐτῆς ἢ τις τόπος, ἢ ποταμοῦ τιὸς ἢ κρήνης ἢ θεῶν ἐπωνυμία τῶν ἐν τῷ τόπῳ προσθελή τι' αὐτῶν φήμην, ἢ καινῇ γενομένη τῇ πόλει. Vel in condenda vel post conditam urbem aptum nomen invenient. In 708, ad fin. L. ἀλλ' ὄντως ἔστι νομοθεσία καὶ πολέων οἰκισμοὶ πάντων τελεωτάτων πρὸς ἀρετὴν ἀνδρῶν; Dubitare se simulat utrum legum ferendarum et civitatis condendæ scientia re vera ad viros summæ virtutis pertineat, quoniam, ut paullo infra ostendet, magna sit et fere sola in rebus humanis fortunæ casusque dominatio. In 710, fin. L. κοινῇ δ' αὐτῷ τις ξυμβῆ γνώμη. In 715, init. L. καὶ ἔφαμέν που κατὰ φύσιν τὸν νόμον ἄγειν δικαιούντα τὸ βιαίωτατον, ὡς φάσαι τὸν Πίνδαρον. 716, init. L. προπορευόμενος—et pro ὁ δέ τις, ὅστις δέ, nam vereor ut ὁ δέ τις scribere liceat. Infra pro προσομιλεῖν δὴ τοῖς θεοῖς, scribendum π. δεῖ τ. θ. In 719, init. L. ὁ δὲ προάγων λόγος ᾧ γέ μοι ἀπεικασταὶ βούλομαι ὑμῖν εἰς τὸ μέσον αὐθεῖναι. Comparisonem illam medicorum promittit, de qua mox dicit (p. 723), ὁ δὲ τυραννικὸν ἐπίταγμα ἀπεικασθὲν ἐρρήθη κ.τ.ε. Mox sublata ridicula interpunctione legendum: θάπτειν ἑαυτὴν διακελεύοιτο, ἐν τῷ ποιήματι τὸν ὑπερβάλλοντ' ἂν τάφον ἐπαινοῖην. In 720, init. dele αὐτὸν, quod ex perperam repetitis ultimis literis verbi πρῶτατον ortum est. In 721, init. L. ἔχοι δ' ἂν πῶς; ἴσως ὠδε. (Sic in 699, extr. L. οὐ λέγω δ' ἔνεκα, ὁρᾶτε· οὐ γάρ;) In 722, L. τὰ δ' ἐν τοῖς νυνδῇ νόμοις ῥηθείσιν οὐ διπλῶ θάτερα τῶν ἐτέρων διάφορα μόνον, εἰς δ' ἀρετὴν τῆς χρείας, ὅπερ ἐρρήθη νυνδῇ, τὸ τῶν διτῶν ἱατρῶν γένος ὀρθότατα παρετέθη. In 723, fin. L. suspicor legendum; πάλιν οὖν οἶον, φασὶν οἱ παίζοντες, ἀμεινόνων ἐξάρχοντες δευτέρων, ἐπαναπολήσωμεν. Ex hoc loco certe patet Paræmiographum errasse qui verba, δευτέρων ἀμεινόνων, a sacrificiis desumpta esse docet. In 751, med. L. ὅτι μεγάλης τῆς νομοθεσίας ὄντος ἔργου, τῷ πάλιν αὐ παρεσ-

κευασμένῃ ἀρχὰς ἀνεπιτηδελους ἐπιστῆσαι τοῖς εὖ κειμένοις νόμοις οὐ μόνον οὐδὲν πλέον εὖ τεθέντων—. In 752, init. L. *πλανωμένοις*. Mox mutato ordine legendum: *περὶ τί, καὶ ποῖ βλέπων μάλιστα*. Pro προσδέξασθαι L. προσδέξεσθαι. In 753, prop. fin. L. *ἀρ' ἐννοοῦμεν ὡς ταῖς πρώτων οὕτω καταξευγνύμεναις πόλεσιw ἀνάγκη ἡμῖν εἶναι τινας, οἵτινες εἶεν ἂν πρὸ πασῶν τῶν ἀρχῶν γεγονότες*, delete οὐκ ἔστι quod ob mendosum μὲν ad falsam ἀντίθεσιν supplendam adjecit recensor. In 754 ad fin. frustra se torquebit qui lacunosa illa γραμμάτων ὧν ἂν ἕκαστος ἀπογράφη τοῖς ἀρχουσι τὸ πλήθος τῆς αὐτῶν οὐσίας interpretari conabitur. Prima verba ad νομοφύλακας, novissima ad ipsos cives pertinere apparet. Lacunam repetito verbo ἀπογράφη tribuendam puto. Mox L. *ὅσοσ' ἂν τις πλέον' ἔχη, ὑπερβὰς ἐβδομήκοντ' ἔτη μηκέτι κ.τ.έ.* (Obiter moneo in Thuc. V. 90, legendum videri: *ἴσμεν δὴ, νομιζόμεν τε χρήσιμον· ἀνάγκη γὰρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς ὑπέθεσθε οὕτω, παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξύμφερον λέγειν*—.) In 755, patet Platonem nomen ταξιάρχους minus probare de viris dictum, ad quos potius pertineret τὸ κοσμεῖν quam τὸ ἀρχεῖν. Igitur pro οἶον καὶ reponendum εἰ καὶ. Mox omnis difficultas, de qua in præfatione egit Hermannus, levissima mutatione tolli poterit, si pro ἱππάρχους legamus ὑπάρχους, h.e. eos, quos cæsi vel capti στρατηγοῦ munus obire oportebat. In 756, med. L. *φέρειν μὴ τὸν βουλόμενον, ἐπάναγκες δ' εἶναι*, et mox dele insititium illud καὶ τρίτου. In 759 init. dele τε καὶ ante ἱερέας. cf. infra καταστατεόν ἱερέας τε καὶ ἱερέας νεωκόρους. In 757, init. pro διαγορευόμενοι quod sensu caret, reponendum censeo ἀναγορευόμενοι, renuntiati. In 760 prope init. L. *αἱ φρουραὶ περὶ ταύτην γιγνέσθων*. In 762, pr. med. L. *πρώτων μὲν δεῖ κ.τ.έ.* In 763, med. Verba *ὅσοσ' ἂν αὐτοῖς πέμπωσι καὶ παραδιδῶσιν οἱ φρουροῦντες θεραπευμένα* admonent me loci apud Thuc. IV. 66, *ἀκάτιον ἀμφηρικὸν ὡς ληστοὶ ἐκ πολλοῦ θεραπευκότες τὴν ἀνοιξιν τῶν πυλῶν εἰώθεσαν ἐπὶ ἀμάξῃ . . . . κατακομίζειν*. Quo sæpius hæc et sequentia

lego, eo certior mihi stat sententia, τὴν ἀνοιξίν τῶν πυλῶν
a grammatico addita, qui *θεραπεύειν* sensu τοῦ προσδοκᾶν
capiendum esse credebat. Plura adjecturus eram, quum
Paschalibus feriis peractis in ludum et ad aliud auditorum
genus abripior. Sic te servavit Apollo!

“Vive, vale; si quid novisti rectius, istud
Candidus imperti; si non, his utere mecum.”

Dabam Birminghamiæ ipsis Non. April. MDCCCLXVI.

P R A E F A T I O.

De nobilissimo dialogo, quonam consilio scriptus sit, quas habeat partes, et qua ratione inter se cohaerentes, denique quae sit ejus cum caeteris Platonis libris conjunctio, alias et, ut spero, brevi dicturus sum. Hic tantummodo id egi, ut Platoniam orationem ab emblematis et caeteris scribarum sordibus liberarem. Itaque nihil aliud restat, quam ut correctiones a me factas indicem; in quo faciendo paginas sequor Stephanianas.

p. 172. παίζων ἄμα τῇ κλήσει — Quid joci in illa compellatione sit, ignotum est. Puto istius pagi hominibus fugacitatem exprobrare solitos Athenienses. Quicquid id est, fateor mihi vehementer displicere nomen Ἀπολόδωρος, quo adjecto debilitetur necesse est quodcumque salsi in voce ὁ Φαληρεὺς continetur. ἐν τῷ συνδειπνῶ — Sic meliores libri, nisi quod Coislilianus συνδειπεῖν habet, quod certe per se ἀττικώτερον esset, si infinitivus huc conveniret. Baiterus in novissima editione verba cancellis inclusit, quem secutus essem nisi post παραγενομένων locum commemorari oportere credidissem. Hodie libenter omnia illa, τῶν τότε ἐ. τ. δ. παραγενομένων expulerim. ἔγωγ' ἔφη — Libri ἐγὼ δῆ. Sed in Athenæo, V, 18, ἐγὼ γάρ, ἔφη. In vulgata lectione δῆ prorsus inutile est, et abest, quod abesse non debet, ἔφη.

173. πάντως ἢ ὀδός — Libri optimi πάντως δὲ ἢ ὀδός manifesta scribae interpolatione, qui hunc vocis πάντως usum ignorabat. ἀρξάμενος — Hirschig. ἀρξάμενος, quod mihi non necessarium videtur. ἐν μὲν γε — Ita scripsi pro vulgato ἐν μὲν γάρ —

174. πρὸς τὸ ἰέναι — Libri πρὸς τὸ ἐδέλαιν ἂν ἰέναι. Correxit Cobetus. ὄρα οὖν ἄγων με τί ἀπολογίασει. Sic correxi quod vulgo legitur: ἀρ' οὖν ἄ. μέ τι ἄ. ὄπως συνδειπνήσης — Sic libri optimi; sed recte Bekkerus, συνδειπνήσεις.

175. ἐν τῷ τῶν γειτόνων προθύρῳ — Stephanus malebat ἐν τῷ — „sine causa“ ait Astius. Imo optimo jure, nisi constaret ὅι γείτονες de una domo dici. ἢ δ' οὐκ ἔἂν — Bekk. „Hic si usquam obsoleto illi ἢ locus.“ Sed quum hanc formam Platoni obtrudere nollem, tanquam nullus nominativus esset, accusativum recte poni judicavi. Cf. Lys. Or. 12, 35. σφᾶς αὐτοὺς ἡγή-

σονται. Itaque supra ἐπειδὴ δ' ἔγενέσθαι dedi, et in 223 καὶ ἕδωπερ εἰώθει ἐπεσθαι daturus sum. πλέον ἢ τρισμυροίς — cf. Böckh. Oec. Pub. Ath. 2. 7.

176. πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἐρρῶσθαι πίνειν —. Sic Libri; sed ἐρρῶσθαι expellendum vidit Cobetus.

177. τὸ οὖν — εὖ λέγειν Φαῖδρος. Sententiae structuram non expedit; num legendum ψέγειν? τούτωι — Ita rescripsi pro τούτῳ.

178. ἃ δὲ μάλιστα —. Valde turbatam sententiam composui ἐκάστου in ἕκαστα mutato, et verbis insitiis, τὸν λόγον, recisis. γονῆς γὰρ Ἔρωτος οὐτ' εἰσὶν —. Prorsus incredibile mihi videtur tam apertum mendacium, idemque rei probandae inutile Phaedrum induci proferentem. In unam tantum ex illis antiquissimis naturis hoc cadebat, ut omnium sententia parentibus carere putaretur. Mox in iis quae de Hesiodo dicuntur nonnihil turbatum esse neminem fugit; quod inde ortum esse credo, quia grammaticus locum ipsum quem Plato obiter tetigerat plenis verbis in margine describendum putavit. Video autem in novissime editis libris Γένεσιν dari, tanquam Parmenides rerum universitatem ex illa causa derivasset, qui secundum Plutarchum de Plac. Phil. I, 24, ἀνήρει γένεσιν καὶ φθοράν. Multo mihi tutius videtur subjectum verbi μητίσαστο omissum esse statuere, idque putare fuisse Χάος vel Ἐρεβος vel Νύξ, (cf. Arist. Aves) γένεσιν vero eodem sensu capere quo supra occurrit, οὐχ ἥκιστα δὲ κατὰ τὴν γένεσιν. Tum illud attendendum est tribus tantum auctoribus citatis parum apte dici οὕτω πολλαχῶς ἐν ὁμολογεῖται. Caeterum non negligendum in Coisliniano πανταχῶς ἐν legi; hoc, ut opinor, tanquam plus justo affirmaret, in alterum nempe mitigatum est. Atqui aptissimum est πανταχῶς ἐν, hoc sensu: *ad omni scriptorum genere*, h. e. poetarum, philosophorum et historicorum. Postremo nescio quid inconcinni est in illis: πρεσβύτατος δ' ὢν μεγίστων ἀγαθῶν ἡμῖν αἰτίος ἐστίν. Indicatum oportuit quemadmodum alterum ex altero sequeretur. Quod in ipsa oratione facere non ausus sum, in Notis mihi licere arbitror, ut totum locum sic refingam. γονῆς γὰρ Χάους οὐτ' εἰσὶν οὔτε λέγονται ὑπ' οὐδένοσ οὐτ' ἰδιώτου οὔτε ποιητοῦ, ἀλλ' Ἡσιόδου πρῶτων μὲν Χάος γενέσθαι φησί, μετὰ δὲ τὸ Χάος δύο τούτω, Ἰῆν τε καὶ Ἔρωτα. Παρμενίδης δὲ τὴν γένεσιν λέγει, Πρῶτιστον μὲν Ἔρωτα Θεῶν μητίσαστο πάντων. Ἡσιόδῳ δὲ καὶ Ἀκουσίλειωσ ὁμολογεῖ. οὕτω πανταχῶς ἐν ὁμολογεῖται ὁ Ἔρωσ ἐν τοῖσ πρεσβύτατοσ εἶναι. πρεσβύτατοσ δ' ὢν, μέγιστόσ τε καὶ μεγίστων ἀγαθῶν ἡμῖν αἰτίος ἐστίν. v. Varr. Lectt. Bekkeri ad locum. ἀπεχόμενοι πάντων —. ἢ ante ἀπεχόμενοι damnavi. Mox nisi fallor legendum: καὶ μὴν μὴ ἐγκαταλιπεῖν γε τὰ παιδικά, ἢ βοηθῆσαι κινδυνεύοντι. Certe frustra sunt qui vulgatam defendunt.

179. οὐ μόνον οἱ ἄνδρες —. Libri pro οἱ dant ὅτι. Verum vidit Stephanus. Quod prius conjeci οὐχ ὅτι jam a Fischero propositum erat; sed et articulus requiritur, et οὐχ ὅτι non idem apud Platonem significat quod οὐ μόνον. ὑπὲρ τοῦδε τοῦ λόγου — haec uncinis inclusit Baiterus. Idem ego de verbis εἰς τοὺς Ἑλληνας, utpote a Grammatico ob παρέχεται adscriptis fa-

ciendum arbitror. Frigidissima esset hic Graecorum injecta mentio. ἀγασθέντες —. Multi ad τῷ ἔργῳ jure offenderunt; sed removenda erat etiam putida ταυτολογία, οὕτω καὶ θεοὶ μάλιστα τιμῶσιν.

180. Δειότερον γάρ. Adjectum est a scriba, qui sensum non capiebat, ἔραστης παιδικῶν, ἐνθεός γάρ ἐστι. Quae omnia facessere jubebit, qui mecum sentit.

181. ἀνοητοτάτων — sic libri, recte. Quod a Schützio propositum est ἀνοητοτάτως pedestri sermoni non convenit, et, ut bene monuit Astius, Pausaniae menti adversatur. καὶ ἔστιν . . . ἔρωσ —. Haec, quae admodum in-tempestive, nec bona de causa, inserta sunt, seclusi. Mox certissimam Bastii conjecturam ἀμορφος pro ἀμοίρου recepi. τὸ γὰρ τῶν παιδῶν —. His adjectum est a scribis τέλος. Patienter huc usque tulerunt editores τὸ τέλος τελευταῖον.

182. Nollem Baiterus Winckelmanno auctore verba καὶ ἐν Λακεδαίμονι uncinis inclusisset. Quid? qui omnes alias majores Graeciae civitates recenset, ostenditque quid quaeque de re gravissima sentiat, isne Lacedaemonem omittere potest? Quare non magis hos cancellos manere passus sum, quam quod supra idem Vir Doctus innocuae voci πρᾶγμα circumdedit. τῶν ἀρχομένων —. An supplendum ψυχᾶς? Mox recte Astius, „Graece loquendi rationem postulare“ dixit, ut verba τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ ὁ Ἔρωσ sic explicentur: τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ μάλιστα ὁ Ἔρωσ. Recte, dico, si locus recte scriptus est. Sed quid attinebat de Amore dicentem, alias res commemorare, quae eadem bona efficerent? Et quae sunt istae res? Nam nemo, opinor, illud πάντα ad duo tantum, φιλοσοφίαν καὶ φιλογυμναστίαν referendum esse contendet. Hoc dicit: amorem cum reliqua omnia bona, tum hoc quoque efficere, ut concordia et amicitia cives conjungantur. Quare καὶ expulsi; sed si correxissem fortasse rectius fecissem: ὁ δὴ μάλιστα φιλεῖ τὰ τ' ἄλλα πάντα καλὰ ὁ Ἔρωσ ἐμποεῖν. κατανοῆσαι, ἐνθυμηθέντι γε —. Sic scripsi pro κατανοῆσαι. Ἐνθυμηθέντι γάρ —. De qua mutatione si quis dubitat, is Astium consulat vulgatam defendentem et si Musis placet explicantem.

183. φιλοσοφίας hodie ab omnibus damnatum ego certe non tuebor. Sed unde malum huc irrepsit? An forte corruptum est a φίλοις ὀφθαίς? ἀρχὴν ἄρξαι ἢ τιν' ἄλλην δύναμιν —. Sic libri: quid sit ἄρξαι δύναμιν, viderint quibus vacat. Tum hoc reperto, illud quaerant censeo, quae sit illa δύναμις quae non sit ἀρχή. Apparet δύναμιν additum esse, postquam δὴ τιν' in ἢ τιν' corruptum esset. αὐτὸ καὶ αὐτὸ οὔτε αἰσχρόν —. Inserendum videtur οὐδὲν ante οὔτε.

184. καὶ τοῖς μὲν χάρισασθαι, τοῖς δὲ διαφεύγειν —. Nemo mirabitur verba quae Legem ipsam cum amasiis rem habentem faciunt, pro spuris a me notata. εἰς χρήματα ἢ εἰς διαπράξεις πολιτικός —. Apage insulsum additamentum. ὥσπερ γὰρ ἡμῖν νόμος —. Libri, ἔστι γὰρ ἡμῖν νόμος ὥσπερ —, et mox ἐθέλοντα, et post μίλα, μῶν δουλεία, quae, ut ad Euthydemum monui, grammatici verba sunt dubitantis, quae vox subaudienda sit, ὁδὸς an δουλεία.

186. οὐ τι δὲ μόνον — Libri, ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐστὶν — quod sic interpretantur, ut Ἔρωσ ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς ἐστὶν idem sit quod ζῆσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς, vel κατέχει τὰς ψυχάς. Sed haec loquendi ratio nullo exemplo firmatur, neque hic sensus reliquae orationi convenit. Et hic et infra (ὁ ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ ἔρωσ, ὁ ἐπὶ τῷ νοσῶδει) ἐπὶ idem est quod ἐν, cui opponitur (ἐν τοῖς ἄλλοις σώμασι). πρεσβεύω μου —. Sic mutavi, quod in libris legitur, πρεσβύωμεν. Nam Eryximachus de se uno loquitur, suamque artem commemorat. ἔτι δὲ ὡσπερ —. Libri ἔστι δὴ ὡσπερ — durissima verborum compositione, ut ἔστι δὴ καλὸν χαρίζεσθαι simul capiuntur. Reposui ἔτι δέ, quo jam novum locum tangi indicetur. Hactenus enim de bona malaque cupiditate τοῦ ἐρώντος dixit; nunc de morigeratione τοῦ ἐρωμένου alteri debitae, alteri negandae dicturus est. διὰ [τοῦ Θεοῦ] τούτου —. Si τούτου de Deo intelligendum esset, dixisset saltem ὑπό. Sed διὰ τούτου est διὰ τοῦ ἐμποῦσθαι ἔρωτα τοῖς ἐναντίοις.

187. ἐνταῦθά πω —. Sic correxi quod vulgo legitur ἐνταῦθά πῶσ. Dum musica in pura scientia consistit, necdum in artem atque instrumenta transiit, bonus tantum amor, h. e. justa et vera sonorum concordia, apparet, itaque amorem duplicem esse nondum cernitur.

188. ἄλλ' ὅμοια. — Libri ἄλλ' ἀνόμοια. Unde Hermannus. ἄλλ' αὖ ὅμοια. Sed hic nullus est ei particulae locus. Syllaba AN ex praecedente ΑΔΑ originem traxit. γίγνονται —. Libri γίγνεται, quod praeter Hirschigium omnes post Bekkerum retinent, nonnulli etiam defendunt et illustrent. Quos ut sedulo caveant studiosis adolescentibus etiam atque etiam praecipio.

190. Ineptam duorum vocabulorum iterationem οἱ κυβιστῶντες κυβιστῶσι κύκλω — ἐφέροντο κύκλω — resectis emblematis mihi sustulisse videor. τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταριχεύειν —. Sic libri: sed patet μ. τ. causam τοῦ τέμνειν indicare, ideoque καὶ non fuisse a Platone scriptum.

191. ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται —. Haec uncinis circumdedi. Si altero praedicato opus esse credidisset Plato, quod aegre adducar ut credam, aliquanto pulchrius orationem variasset, quam γεγονάσι in γίγνεται mutando.

192. θάυμαστὰ ἐκπλήττονται —. Sic libri: sed oratio pedestris θαυμαστῶς requireret. Quam verisimilius esse crederem θαυμαστὰ a noto superlativi compendio, quam a θαυμαστῶς fuisse corruptum, illam lectionem praetuli. τοῦ οὐ πάλαι ἄρα ἐπεθύμει —. Vulgo, τοῦτο δ' π. ἀ. ἐ., quem casum utrumque verbum, et ἀκούειν et ἐπιθυμεῖν, respuere quis non intelligit?

194. εἰ δ' ἄλλ' ἐντύχοις σοφοῖς —. Sic rescripsi quod vulgo legitur εἰ δ' ἄλλοις ἐ. σ. Atqui ipse supra se caeterosque qui adessent σοφοῦς esse disertè negaverat. Mox δὲ post αἰσχρὸν recte damnavit Hirschigius.

195. οἶος ὄσων ἀτίος ὢν τυγχάνει — Ambigi video legendumne sit ὄσων an οἶων. Neutrum verum est; ἀτίος ex αὐτὸς depravatam est. Hoc igitur restituto, οἶων et ὄσων sibi habento, qui huc injussi invexerunt.

197. οὐκ ἔπεστιν Ἔρωσ. Sic legendum cum Bekkerō. Baiterus

nulla auctoritate et sensu minus commodo, οὐκ ἔτι Ἐρωσ. ὕπνον τ' ἐνὶ κοιτῇ ἀκηδῆ — Vide quae de hoc loco, et infra de ἐν πλῶ κ. τ. ἐ. in Addendis ad Euthydemum disputavi.

198. δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ — Postrema in πλωρου mutari oportere jamdin suspicatus sum; sed quod πέμψας sollicitare volui, in eo erravi; verbum quamvis hic minus aptum, ex Homero retinuit Noster. τοῦ ἐπαινεῖν ὁτιοῦν — Haec insititia esse quivis agnoscet, qui falsam interpretationem continere perspexerit. Accedit quod non ἀλήθειαν sed ὀρθότητα eo sensu dixisset. Contra εἰδῶς τὴν ἀλήθειαν ad illa referenda sunt quae supra dixit: ἔργη εἶναι δεινὸς τὰ ἐρωτικά.

199. ἀδελφός, αὐτὸ τοῦδ' ὅπερ ἔστιν, ἔστι τινὸς ἀδελφός, ἢ οὗ; Si alterum ἀδελφός a Platone profectum esset, non hic, sed statim post ἔστιν suum locum habuisset.

200. μεμνημένος — Vocem inutilem, glossema τοῦ φύλαξον, seclusi. τὸ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον κ. τ. ἐ. Haec si retineantur, hujusmodi sententia erit: τοῦτο ἔστιν ἐρᾶν, τὸ εἶναι — Sed quoniam nullo pacto fieri potest ut *cupere* idem sit quod *esse*, sententiam e praecedentibus conflata, parum solertis enarratoris opus esse certissimum est.

202. ἐν μέσῳ δ' ὃν ἀμφοτέρων συμπληροῖ in omnibus libris scriptum invenitur. Sed quis unquam συμπληροῖ sine casu positum vidit? et quomodo scire possimus quid sit illud quod Amor complere dicatur, nisi nominetur? Quare necessariam vocem a simillima absorptam revocavi.

203. μαγεῖαν — Sic rescripsi pro μαντεῖαν. Divinatio jam supra suo loco posita est; ἐπωδαί autem, ut opinor, ad universum genus μαγεῖας sive μαγανείας, pertinent; eaque rursus cum γοητεία artificissimam habet cognationem. φύσει ἐραστής ὢν περὶ τὸ καλὸν — Grammaticus quum ignoraret quid esset περὶ τι εἶναι, ἐραστής supplevit, quod omnes huc usque manere passi sunt. Enimvero ne Graecum quidem est ἐραστής περὶ τὸ καλὸν pro τοῦ καλοῦ. Quod ad ista, καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης, attinet, qui lector non exclamet, τοῦτ' ἔστιν ἢ πρὶν Θέογον γεγεμέναι;

204. αὐτὸ γὰρ τοῦτο χαλεπὸν ἀμαθία — Nusquam manifestius se prodidit interpolator, quam hic inserto χαλεπὸν. Non id agitur, molestumne sit insitia annon; sed ex ipsa ἀμαθίας natura ostendi opus est, ὅτι οἱ ἀμαθεῖς οὐ φιλοσοφοῦσιν. Nec minus putide ἱκανὸν in fine sententiae scripserunt, quod primum expellendum vidit Hirschigius. Δῆλον τοῦτ' ὅ γ', ἢ δ' ἢ, καὶ παιδὶ — Vulgo, Δ. δῆ, ἔφη, τοῦτ' ἔστιν ἢ δῆ κ. π., quae cur mutaverim nemo non intelliget.

205. ὁ μέγιστος τε καὶ ὄλος — Ita correxi ὁ μ. τ. κ. δουρός, quo nihil magis ridiculum esse potest. Primum enim universa illa boni cupiditas non est δουρός; deinde, etiam si maxime esset nihil huc faceret; postremo post μέγιστος alter superlativus flagitatur. Unica paene vox est ὄλος in quam regula ista non cadat, utpote quae natura sua superlativum non patitur, et omnes superlativos transcendat. Ea vero ipsa unice huic loco convenit; et

supra: τοῦ ὄλου ἐπιτιθέμενος ὄνομα. Fac autem olēρωσερωσ ex perperam ite-
rata voce scriptum olim fuisse; tum nihil verisimilius, quam scribam in pessi-
mam illam conjecturam incidisse. Sed altius latet ulcus; nam si quis haec
tantum legat: οὗτω τοίνυν καὶ περὶ τῶν Ἑρωτα· τὸ μὲν κεφάλαιον, ἔστιν ὁ
μέγιστός τε καὶ ὄλος ἔρωσ παντὶ· quis non fateatur id ipsum dici, quod inter
superiora et infra dicenda medium poni oporteat? Jamne manifestum est verba,
πᾶσα ἢ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν ab inepte sedulo homine in-
trusa esse, qui ἔστιν cum παντὶ capiendum esse non videret?

206. ἐν τῇ ἡλικίᾳ — Sic scribendum, non ut libri ἔν τι. Saepis-
sime confunduntur THI et TINL. ἢ γὰρ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνου-
σία τόκος ἐστίν. Additamentum ab recentibus editoribus damnatum, lecto-
ribus indico, quo facilius judicent, quam temere interpolata sit hujusce dialogi
oratio. Equidem confiteor haud multum abfuisse quin ea quoque quae paullo
supra leguntur ejicerem: τί τοῦτο τυγχάνει ὄν τὸ ἔργον;

208. τῆς ἀπιούσης μνήμην — Jure, ut mihi videtur, μνήμην eje-
cit Voegelinus. Magistellus hoc supplendum ratus est, ubi ἐπιστήμην subau-
diendum erat. θανατῶσις ἂν τῆς ἀλογίας, ἃ ἐγὼ εἴρηκα εἰ μὴ ἐν-
νοεῖς — Sic scribendum, expulso περὶ et sublata post εἴρηκα distinctione.
Nam quod Bastius volebat, τῆς ἀλογίας περί, non est ex Graecorum consue-
tudine; apparet περὶ ab aliquo additum qui ἃ ἐγὼ εἴρηκα ab ἐννοεῖς pendere
non vidit. Quid autem εἰ μὴ ἐννοεῖς ἐνθυμηθεῖς sibi velint, haud facile dix-
eris: ἐνθυμηθεῖς est *animadvertere*, ἐννοεῖν *cogitare*. Hoc recte ad hominum
facta pertinet, illud ad Diotimae sapientiam, qua factorum causa explicatur.

209. τὸ καλὸν ἐν ᾧ ἂν γεννήσειε — Non esse Graecam hanc syn-
taxin eo saltem, quo hic ponitur, sensu fidenter pronuntio; de remedio haereo.
Nihil postulari videtur nisi, ἐν ᾧ γεννήσῃ. τὰ καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ αἰ-
σχρά — Mirabor ni haec tria ultima verba scribis debeantur.

210. τίκτείν τοιοῦτους λόγους [καὶ] ζητεῖν — Molestam con-
junctionem seclusi. μηκέτι τῷ παρ' ἐνί, ὡσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν,
παιδαρίου [κάλλος] ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἐνός,
δουλεύων φαῦλος ἦ. Haec ita scribenda esse res ipsa clamat.

211. ὡς τισὶ μὲν ὄν καλόν, τισὶ δ' αἰσχροόν. Haec recte damna-
vit Voegelinus, me consentientem habiturus, si et continuo praecedentia damna-
set. Plato minime, ut opinor, κατηγορίας temporis et loci, alia interposita
distraxisset. καὶ ἀπὸ τῶν μαθημάτων — Revocavi librorum scripturam
male in ἔως ἂν α. τ. μ. mutatam. Vera morbi sedes est in verbis, τὸ μάθημα
τελευτήσῃ ab inepto grammatico additis; quod factum est, quia καὶ in καὶ de-
pravato (sic enim ad hunc diem legebatur), totius loci interpunctio turbata
erat. Quid, quod ne verum quidem est illud, quod a scriba suppedatur?
Nam sic evectum philosophum non oportet ἐπὶ τὸ μάθημα τελευτήσαι, verum
ἐπ' αὐτό, ὃ ἔστι καλόν. φλυαρίας θνητῆς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλόν
δύναιτο μονοειδέος κατιδεῖν. Parum diligens Platonis lector fuerit necesse
est, quicumque vel θνητῆς, vel quae sequuntur, defensum est.

212. καὶ αὐτὸς τιμῶ· τὰ δ' ἐρωτικά —. Sic mutavi quae in libris feruntur: καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικά κ. τ. ἔ. Mox pro τὴν δύναμιν καὶ ἀνδρείαν, dedi τὴν δυνάμιν τε καὶ χρεῖαν. (Cf. 204. δ' Ἐρωσ τῖνα χρεῖαν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις; scilicet quae hucusque disputata erant ad τὴν δύναμιν pertinebant.)

213. ὡς ἐκείνον καθίζειν mihi quidem vehementer suspecta sunt, primum ob ὡς, quod ὥστε esse deberet, deinde ob ἐκείνον, quod Agathon potius quam Alcibiadi convenit, tum ob καθίζειν pro quo καθίξεσθαι flagitatur, postremo quia ex tota sententia nihil lucis ad ea quae narrantur accedit. ἀλλὰ καθίξεσθαι παρὰ τὸν Ἀγάθωνα ἐν μέσῳ Σωκράτους τε καὶ ἐκείνου, παραχωρήσαι γὰρ τὸν Σωκράτη· παρακαθεζόμενον δὲ —. Ecquid simplicius aut clarius depingi potest? ἀλλὰ φέρετ' ὦ Ἀγάθων —. Sic optime Cobetus pro ἀλλὰ φερέτω Ἀγάθων.

214. παρὰ νηφόντων λόγους —. Post haec verba λόγον inserui, quod primus Bastius faciendum vidit.

215. τούτου διδάξαντος —. Imo τοῦ διδάξαντος.

216. καὶ αὐτὸς ἀγνοεῖ πάντα καὶ οὐδὲν οἶδεν —. Verba absurde concepta et prorsus aliena auctor sum ut omnes qui sapimus, vel sapere videri volumus, uno ore explodamus. Mox pro ἴστε usitatius esset hoc sensu εὐ ἴστε. ἡγεῖται δὲ πάντα ταῦτα τὰ κτήματα οὐδενὸς ἄξια, καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι. εἰρωνευόμενος δὲ καὶ παίζων πάντα τὸν βίον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διατελεῖ. Sic libri impressi, quod sciam, omnes; sed Codices optimi, καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι λέγω ὑμῖν εἰρωνευόμενος δέ —. Haec non possunt esse glossema, quippe quae sensu careant. Provocare autem nos videntur ut caetera diligentius inspiciamus; quo facto illud minus commode dictum esse intelligemus, τὰ κτήματα οὐδενὸς ἄξια καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι. Quid quod importune adjicitur ipsorum hominum mentio, ubi hactenus de bonis, quae putantur, humanis sermo fuit. Fac igitur sententiam in ἄξια desinere; quomodo sequentia ita refingi poterunt, ut quae a verbis καὶ ἡμᾶς usque ad διατελεῖ leguntur in unum coalescant? Nempe si λέγω in ἦγο, ὑμῖν in ὑμῶν veritas, haec evadent: καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι ἡγούμενος, εἰρωνευόμενος δὲ καὶ παίζων πάντα τὸν βίον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διατελεῖ.

217. ἐμβραχύ —. Sic recte Hirschigius, praeunte Cobeto, qui in Novn. Lectt. vim vocis plurimis exemplis declarat, admonetque eam cum ὅστις, ὅτι cett. poni solere. Libri ἐν βραχεῖ. οὗτος ἦδει —. Imo, si quid video, αὐτὸς ἦδει.

218. κινδυνεύει τ. ὁ. οὐ φαῦλα εἶναι —. Librorum lectionem κινδυνεύει τ. ὁ. οὐ φαῦλος εἶναι, correxi.

220. οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς αὐτὸν τῷ καρτερεῖν —. Num legendum οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς αὐτὸν τῷ καρτερεῖν. Infra aliquanto fidentius scripserim: ἔν τ' αὐτῶν εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν [οἰός τ' ἦν] τε τἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὅποτε ἀναγκασθεῖν πάντας ἐκράτει. | τῶν Ἰώνων —. Valde probabilis mihi videtur viri docti suspicio

**

ΤΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ (repetito scilicet perperam articulo) in lectionem, quam nunc habemus, mutatum fuisse.

221. οἶοι δὲ καὶ ἕτεροι —. Libri, εἰσι δὲ καὶ ἕτεροι. Μοx καὶ ἄλλους pro καὶ τοὺς ἄλλους posui.

222. εἰάν οὖν ὑπό σοι κατακλινηῖ Ἀγάθων —. Si haec ita capienda sunt ut Agathon proximus post Alcibiadem discumbat, id quod verba ὑπό σοι aperte praeserunt, quid sibi velint quae sequuntur non intelligo. Sin ὑπό σοι magis universe intelligendum, non οὐ δὴ που ἐπαινέσεται, sed οὐ δὴ που ἐπαινεῖν ἐδελήσει dixisset. Monstri vero simile est, πρὶν ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον ἐπαινεῖσθαι. Fieri potest ut scripserit Plato: οὕτω δὴ που ἔμε πάλιν ἐπαινέσεται, παρὸν ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον, (vel παρὲς ὑπ' ἐμοῦ ἄλλον) ἐπαινεῖσθαι.

Scribebam Birminghamiae a. d. IV. Kal. Jun.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ·

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ.

172 I. Δοκῶ μοι περὶ ὧν πυνθάνεσθ' οὐκ ἀμελέτητος εἶναι.^a καὶ γὰρ ἐτύγχανον πρόην εἰς ἄστυ οἴκοθεν ἀνῶν Φαληρέθεν. τῶν οὖν γνωρίμων τις ὄπισθε κατιδὼν με πόρρωθεν ἐκάλεσε, καὶ παίζων ἅμα τῇ κλήσει, Ὁ Φαληρεύς, ἔφη, οὗτος Ἀπολλόδωρος, οὐ περιμενεῖς; Κἀγὼ ἐπιστάς περιέμεινα. Καὶ ὅς, ὦ Ἀπολλόδωρε, ἔφη, καὶ μὴν καὶ ἐναγχός σε ἐζήτουν, βουλόμενος διαπυθέσθαι τὴν Ἀγάθωνος ξυνουσίαν καὶ Σωκράτους καὶ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἐν τῷ δείπνῳ παραγενομένων περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγων, τίνες ἦσαν. ἄλλος γὰρ τίς μοι διηγείτο ἀκηκοώς Φοίνικος τοῦ Φιλίππου, ἔφη δὲ καὶ σὲ εἰδέναι. ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν εἶχε σαφές λέγειν. σὺ οὖν μοι διηγήσαι· δικαιοτάτος γὰρ εἶ τοὺς τοῦ ἐταίρου λόγους ἀπαγγέλλειν. πρότερον δὲ μοι, ἢ δ' ὅς, εἶπέ, σὺ αὐτὸς παρεγένου τῇ συνουσίᾳ ταύτῃ ἢ οὐ; Κἀγὼ εἶπον, ὅτι Παντάπασιν ἔοικέ σοι οὐδὲν διηγείσθαι σαφές ὁ διηγούμενος, εἰ νεωστὶ ἤγει τὴν συνουσίαν γεγονέναι ταύτην, ἣν ἐρωτᾷς, ὥστε καμὲ παραγενέσθαι. Ἐγωγ', ἔφη. Πόθεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων; οὐκ οἶσθ' ὅτι πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδ' οὐκ ἐπιδηδήμηκεν; ἀφ' οὗ δ' ἐγὼ Σωκράτει συνδιατρίβω καὶ ἐπιμελές πεποιήμεαι ἐκάστης ἡμέρας

173 εἶδέναι ὃ τι ἂν λέγῃ ἢ πράττῃ, οὐδέπω τριῖ ἔτη ἐστίν. πρὸ α
 τοῦ δὲ περιτρέχων ὅπῃ τύχοιμι καὶ οἰόμενός τι ποιεῖν ἀθλιώτερος
 ἦν ὄτουσιν, οὐχ ἦττον ἢ σὺ νυνί, οἰόμενος δεῖν πάντα μᾶλλον
 πράττειν ἢ φιλοσοφεῖν. Καὶ ὅς, Μὴ σκῶπτ', ἔφη, ἀλλ' εἰπέ
 μοι, πότε ἐγένετο ἡ συνουσία αὐτῆ; Κἀγὼ εἶπον, ὅτι Παίδων
 ὄντων ἡμῶν ἔτι, ὅτε τῇ πρώτῃ τραγωδίᾳ ἐνίκησεν Ἀγάθων, τῇ
 ὑστεραία ἢ ἢ τὰ ἐπινώκια ἔθυσεν αὐτός τε καὶ οἱ χορευταί. Πάνυ,
 ἔφη, ἄρα πάλαι, ὡς ἔοικεν. ἀλλὰ τίς σοι διηγείτο; ἢ αὐτός
 Σωκράτης; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' ὅσπερ Φοῖνικι· b
 Ἀριστόδημος ἦν τις, Κυδαθηναίεύς, σμικρὸς, ἀνυπόδητος αἰεὶ·
 παραγεγόνει δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ Σωκράτους ἐραστής ὢν ἐν τοῖς
 μάλιστα τῶν τότε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ Σω-
 κράτη γ' ἔνια ἤδη ἀνηρόμην ὢν ἐκείνου ἤκουσα, καὶ μοι ὡμο-
 λόγει καθάπερ ἐκεῖνος διηγείτο. Τί οὖν, ἔφη, οὐ διηγῆσω μοι;
 πάντως ἢ ὁδὸς ἢ εἰς ἄστου ἐπιτηδεῖα πορευομένοις καὶ λέγειν
 καὶ ἀκούειν. Οὕτω δὲ ἰόντες ἅμα τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν
 ἐποιούμεθα, ὥστε, ὅπερ ἀρχόμενος εἶπον, οὐκ ἀμελετήτως ἔχω· c
 εἰ οὖν δεῖ καὶ ὑμῖν διηγῆσασθαι, ταῦτα χρῆ ποιεῖν. καὶ γὰρ
 ἔγωγε καὶ ἄλλως, ὅταν μὲν τινὰς περὶ φιλοσοφίας λόγους ἢ
 αὐτὸς ποιῶμαι ἢ ἄλλων ἀκούω, χωρὶς τοῦ οἴεσθαι ὠφελεῖσθαι
 ὑπερφυῶς ὡς χαίρω· ὅταν δ' ἄλλους τινάς, ἄλλως τε καὶ τοὺς
 ὑμετέρους τοὺς τῶν πλουσίων καὶ χρηματιστικῶν, αὐτὸς τ'
 ἄχθωμαι ὑμᾶς τε τοὺς ἐταίρους ἐλεῶ, ὅτι οἴεσθέ τι ποιεῖν οὐδὲν
 ποιούντες. καὶ ἴσως αὐ ὑμεῖς ἐμὲ ἠγεῖσθε κακοδαίμονα εἶναι, a
 καὶ οἴομαι ὑμᾶς ἀληθῆ οἴεσθαι· ἐγὼ μέντοι ὑμᾶς οὐκ οἴομαι,
 ἀλλ' εὖ οἶδα.

II. ΕΤΑΙ. Ἄει ὅμοιος εἶ, ὦ Ἀπολλόδαρε· αἰεὶ γὰρ σαυ-
 τόν τε κακηγορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς
 πάντα ἀθλίους ἠγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους ἀπὸ σαυτοῦ ἀρξάμε-
 νος. καὶ ὁπόθεν ποτὲ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβες, τὸ μα-
 νικὸς καλεῖσθαι, οὐκ οἶδ' ἔγωγε· ἐν μὲν γε τοῖς λόγοις αἰεὶ
 τοιοῦτος εἶ· σαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκρά-

τους. — ΑΠΟΑ. Ὡ φιλιτατε, καὶ δῆλόν γε δὴ, ὅτι οὕτω •
 διανοούμενος καὶ περὶ ἑμαυτοῦ καὶ περὶ ὑμῶν μαίνομαι καὶ πα-
 ραπαίω; — ΕΤΑΙ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, ὧ Ἀπολλόδωρε,
 νῦν ἐρίζειν· ἀλλ' ὅπερ ἐδομέθα σου, μὴ ἄλλως ποιήσης, ἀλλὰ
 διήγησαι, τίνες ἦσαν οἱ λόγοι. — ΑΠΟΑ. Ἦσαν τοίνυν ἐκεῖ-
 174 νοι τοιοῦδε τινές. μᾶλλον δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἐκεῖνος διηγείτο, •
 κάγῳ πειράσομαι διηγῆσασθαι. Ἐφη γάρ οἱ Σωκράτη ἐντυχεῖν
 λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλιγά-
 κως ἐποίηει, καὶ ἐρέσθαι αὐτόν, ὅποι ἴοι οὕτω καλὸς γεγεννημέ-
 νος. καὶ τὸν εἰπεῖν, ὅτι Ἐπὶ δεῖπνον εἰς Ἀγάθωνος. χθές γάρ
 αὐτὸν διέφυγον τοῖς ἐπικυκίοις, φοβηθεὶς τὸν ὄχλον· ὠμολόγησα
 δ' εἰς τῆμερον παρῆσσεσθαι ταῦτα δὴ ἐκαλλωπισάμην, ἵνα
 καλὸς παρά καλὸν ἦω. ἀλλὰ σύ, ἡ δ' ὄς, πῶς ἔχεις πρὸς •
 τὸ ἴναί τε ἄκκλητος ἐπὶ δεῖπνον; Κάγῳ, ἔφη, εἶπον, ὅτι Οὕτως,
 ὅπως ἂν σὺ κελεύης. Ἐπου τοίνυν, ἔφη, ἵνα καὶ τὴν παροι-
 μίαν διαφθεῖρωμεν μεταβάλλοντες, ὡς ἄρα καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ
 δαΐτας ἴασιν αὐτόματοι ἀγαθοί. Ὅμηρος μὲν γάρ κινδυνεύει
 οὐ μόνον διαφθεῖραι, ἀλλὰ καὶ ὑβρίσαι εἰς ταύτην τὴν παροι-
 μίαν. ποιήσας γάρ τὸν Ἀγαμέμνονα διαφερόντως ἀγαθὸν ἄν-
 δρα τὰ πολεμικά, τὸν δὲ Μενέλεων μαλθακὸν αἰχμητὴν, θυσίαν •
 ποιουμένου καὶ ἐστιῶντος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄκκλητον ἐποίησεν
 ἐλθόντα τὸν Μενέλεων ἐπὶ τὴν θοίνην, χεῖρω ὄντα ἐπὶ τὴν τοῦ
 ἀμείνονος. Ταῦτ' ἀκούσας εἰπεῖν ἔφη, Ἴσως μέντοι κινδυνεύσω
 κάγῳ οὐχ ὡς σὺ λέγεις, ὧ Σώκρατες, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον φαῦ-
 λος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς ἴναί τε θοίνην ἄκκλητος. ὅρα οὖν ἄγων •
 με τί ἀπολογήσει; ὡς ἐγὼ μὲν οὐχ ὁμολογήσω ἄκκλητος ἦκειν,
 ἀλλ' ὑπὸ σοῦ κεκλημένος. Σύν τε δὴ, ἔφη, ἐρχομένῳ πρὸ ὁ
 τοῦ βουλευσόμεθ' ὅ τι ἐροῦμεν. ἀλλ' ἴωμεν. Τοιαῦτ' ἄττα
 σφᾶς ἔφη διαλεχθέντας ἴναί τε. τὸν οὖν Σωκράτη ἑαυτῷ πῶς
 προσέχοντα τὸν νοῦν κατὰ τὴν ὁδὸν πορεύεσθαι ὑπολειπόμενον,
 καὶ περιμένοντος οὐ κελεύειν προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν. ἐπειδὴ
 δ' ἔγενεσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τῇ Ἀγάθωνος, ἀνεωργμένην κατα- •

λαμβάνειν τὴν θύραν, καὶ τι ἔφη αὐτόθι γελοῖον παθεῖν. οἱ μὲν γὰρ εὐθύς παιδά τιν' ἔνδοθεν ἀπαντήσαντ' ἄγειν οὐ κατέκειντο οἱ ἄλλοι, καὶ καταλαμβάνειν ἤδη μέλλοντας δειπνεῖν. εὐθύς δ' οὖν ὡς ἰδεῖν τὸν Ἀγάθωνα, ὦ, φάναι, Ἀριστέδημε, εἰς καλὸν ἦκεις, ὅπως συνδειπνήσης· εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκ' ἦλθες, εἰσαυθὶς ἀναβαλοῦ· ὡς καὶ χθὲς ζητῶν σε, ἵνα καλέσαιμι, οὐχ οἴός τ' ἦ ἰδεῖν. ἀλλὰ Σωκράτη ἡμῖν πῶς οὐκ ἄγεις; Κἀγώ, ἔφη, μεταστρεφόμενος οὐδαμοῦ ὀρώ Σωκράτη ἐπόμενον. εἶπον οὖν, ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ Σωκράτους ἦκοιμι, κληθεὶς ὑπ' ἐκείνου δεῦρ' ἐπὶ δεῖπνον. Καλῶς γ', ἔφη, ποιῶν
 175 σὺ· ἀλλὰ ποῦ ἔστιν οὗτος; Ὅπισθεν ἐμοῦ ἄρτι εἰσῆει· ἀλλὰ θαυμάζω καὶ αὐτὸς, ποῦ ἂν εἴη. Οὐ σκέψαι, ἔφη, παῖ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, καὶ εἰσάξεις Σωκράτη; σὺ δ', ἦ δ' ὅς, Ἀριστέδημε, παρ' Ἐρυξίμαχον κατακλίνου.

III. Καὶ ἔ μὲν ἔφη ἀπονίζειν τὸν παῖδα, ἵνα κατακείτο· ἄλλον δέ τινα τῶν παιδῶν ἦκειν ἀγγέλλοντα ὅτι Σωκράτης οὗτος ἀναχωρήσας ἐν τῷ τῶν γειτόνων προθύρῳ ἔστηκε, καὶ οὐ καλοῦντος οὐκ ἐθέλει εἰσιέναι. Ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις· οὐκ οὐν καλεῖς αὐτὸν καὶ μὴ ἀφήσεις; Καὶ ὅς ἔφη εἰπεῖν Μηδαμῶς, ἄλλ' ἑᾶτ' αὐτόν. ἔθος γὰρ τι τοῦτ' ἔχει· ἐνότ' ἀποστάς ὅποι ἂν τύχη ἔστηκεν. ἦξει δ' αὐτίκα, ὡς ἐγώ μαι. μὴ οὖν κινεῖτε, ἀλλ' ἑᾶτε. Ἄλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. ἀλλ' ἡμᾶς, ὦ παῖδες, τοὺς ἄλλους ἐστιᾶτε· πάντως παρατίθετε ὃ τι ἂν βούλησθε, ἐπειδὴν τις ὑμῖν μὴ ἐφεστήκη, ὃ ἐγὼ οὐδεπώποτ' ἐποίησα. νῦν οὖν νομιζόντες κάμμε ὑπ' ὑμῶν κεκλησθαι ἐπὶ δεῖπνον καὶ τούσδε τοὺς ἄλλους, θεραπεύετε, ἢ ὑμᾶς ἐπαινώμεν. Μετὰ ταῦτ' ἔφη σφᾶς μὲν δειπνεῖν, τὸν δὲ Σωκράτη οὐκ εἰσιέναι. τὸν οὖν Ἀγάθωνα πολλάκις κελεύειν μεταπέμψασθαι τὸν Σωκράτη, ἔ δ' οὐκ ἔαν. ἦκειν οὖν αὐτὸν οὐ πολὺν χρόνον, ὡς εἴωθει, διατρίψαντα, ἀλλὰ μάλιστα σφᾶς μεσοῦν δειπνοῦντας. τὸν οὖν Ἀγάθωνα, τυγχάνειν γὰρ ἔσχατον κατακείμενον μόνον, Δεῦρ', ἔφη φάναι,

Σώκρατες, παρ' ἐμέ κατάκλισο, ἵνα καὶ τοῦ σοφοῦ ἀπτόμενός σου ἀπολαύσω, ὃ σοι προσέστη ἐν τοῖς προθύμοις. δῆλον γάρ ὅτι εὗρες αὐτὸ καὶ ἔχεις· οὐ γὰρ ἂν προαπέστης. Καὶ τὸν Σωκράτη καθίζεσθαι καὶ εἰπεῖν, ὅτι Εὐ ἂν ἔχοι, φάναι, ὦ Ἀγάθων, εἰ τοιοῦτον εἴη ἡ σοφία, ὥστ' ἐκ τοῦ πληρεστεροῦ εἰς τὸν κενώτερον βεῖν ἡμῶν, εἰάν ἀπτώμεθ' ἀλλήλων, ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κύλιξιν ὕδωρ τὸ διὰ τοῦ ἐρίου βέον ἐκ τῆς πληρεστερας εἰς τὴν κενωτέραν. εἰ γὰρ οὕτως ἔχει καὶ ἡ σοφία, πολλοῦ τιμῶμαι τὴν παρὰ σοὶ κατάκλινιν· οἶμαι γάρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι· ἡ μὲν γὰρ ἐμὴ φαύλη τις ἂν εἴη καὶ ἀμφισβητήσιμος, ὥσπερ ὄναρ οὔσα, ἡ δὲ σὴ λαμπρά τε καὶ πολλὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ἡ γε παρὰ σοῦ νέου ὄντος οὕτω σφόδρ' ἐξέλαμψε καὶ ἐκφανῆς ἐγένετο πρώην ἐν μάρτυσι τῶν Ἑλλήνων πλέον ἢ τρισμυρίους. Ὑβριστῆς εἰ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Ἀγάθων. καὶ ταῦτα μὲν καὶ ὀλίγον ὕστερον διαδικασόμεθα ἐγὼ τε καὶ σύ, δικαστῆι χρώμενοι τῷ Διονύσῳ· νῦν δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον πρώτα τρέπου.

- 176 IV. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κατακλινέντος τοῦ Σωκράτους καὶ δειπνήσαντος καὶ τῶν ἄλλων, σπονδάς τε σφᾶς ποιήσασθαι καὶ ἄσαντας τὸν θεὸν καὶ τᾶλλα τὰ νομιζόμενα τρέπεσθαι πρὸς τὸν πότον. τὸν οὖν Πausανίαν ἔφη λόγου τοιοῦτου τινὸς κατάρχειν. Εἶεν, ἄνδρες, φάναι, τίνα τρόπον βᾶστα πίομεθα; ἐγὼ μὲν οὖν λέγω ὑμῖν ὅτι τῷ ὄντι πάνυ χαλεπῶς ἔχω ὑπὸ τοῦ χθές πότου καὶ δέομαι ἀναψυχῆς τινος, οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν τοὺς πολλούς· παρῆτε γὰρ χθές· σκοπεῖσθ' οὖν, τίνα τρόπον ἂν ὡς βᾶστα πίνοιμεν. Τὸν οὖν Ἀριστοφάνη εἰπεῖν· Τοῦτο μέντοι εὐ λέγεις, ὦ Πausανία, τὸ παντὶ τρόπῳ παρασκευάζεσθαι βραστῶν τινὰ τῆς πόσεως· καὶ γὰρ αὐτὸς εἰμι τῶν χθές βεβαπτισμένων. Ἀκούσαντ' οὖν αὐτῶν ἔφη Ἐρυξίμαχον τὸν Ἀκουμένου, Ἡ καλῶς, φάναι, λέγετε. καὶ ἔτι ἐνός δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαι, πῶς ἔχει πρὸς τὸ πίνειν Ἀγάθων. Οὐδαμῶς, φάναι, οὐδ' αὐτὸς ἔρρωμαι. Ἐρμαιον ἂν εἴη ἡμῖν, ἡ δ' ὅς, ὡς εἴουκεν,

ἐμοί τε καὶ Ἀριστοδήμῳ καὶ Φαίδρῳ καὶ τοῖσδε, εἰ ὑμεῖς οἱ δυνατώτατοι πίνειν νῦν ἀπειρήκατε· ἡμεῖς μὲν γὰρ αἰεὶ ἀδύνατοι. Σωκράτῃ δ' ἐξαίρω λόγου· ἱκανὸς γὰρ καὶ ἀμφοτέρα, ὥστ' ἐξαρκέσει αὐτῷ ὁπότερ' ἂν ποιῶμεν. ἐπειδὴ οὖν μοι δοκεῖ οὐδεὶς τῶν παρόντων προθύμως ἔχειν πρὸς τὸ πολὺν πίνειν οἶνον, ἴσως ἂν ἐγὼ περὶ τοῦ μεθύσκεσθαι, οἷόν ἐστι, τᾶλθητῇ λέγων ἦττον ἂν εἶην ἀηδής. ἐμοί γὰρ δὴ τοῦτό γ' οἶμαι κατάδηλον ἄ γεγονέναι ἐκ τῆς Ιατρικῆς, ὅτι χαλεπὸν τοῖς ἀνθρώποις ἡ μέθη ἐστὶ· καὶ οὐτ' αὐτὸς ἐκὼν εἶναι πόρρω ἐβελήσαιμ' ἂν πιεῖν, οὐτ' ἄλλῳ συμβουλευσάμην, ἄλλως τε καὶ κραιπαλῶντα ἐτι ἐκ τῆς προτεραίας. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον τὸν Μυρρινούσιον, ἔγωγέ σοι εἴωθα πείθεσθαι ἄλλως τε καὶ ἄτ' ἂν περὶ Ιατρικῆς λέγῃς, νῦν δ', ἂν εὖ βουλευώμεθα, καὶ οἱ λοιποὶ. Ταῦτα δὴ ἀκούσαντας συγχωρεῖν πάντας μὴ διὰ μέθης ποιήσασθαι τὴν ἐν τῷ παρόντι συνουσίαν, ἀλλ' οὕτω πίνοντας πρὸς ἡδονήν.

V. Ἐπειδὴ τοίνυν, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, τοῦτο μὲν δεδוקται, πίνειν ὅσον ἂν ἕκαστος βούληται, ἐπάναγκες δὲ μηδὲν εἶναι, τὸ μετὰ τοῦτ' εἰσηγοῦμαι τὴν μὲν ἄρτι εἰσελθούσαν αὐλητρίδα χαίρειν ἕαν, αὐλοῦσαν ἑαυτῇ, ἢ, ἂν βούληται, ταῖς γυναῖξι ταῖς ἔνδοι, ἡμᾶς δὲ διὰ λόγων ἀλλήλοις συνεῖναι τὸ τήμερον. καὶ δι' οἶων λόγων, εἰ βούλεσθε, ἐθέλω ὑμῖν εἰσηγήσασθαι. 177 φάναι δὴ πάντας βούλεσθαι, καὶ κελεύειν αὐτὸν εἰσηγεῖσθαι. Εἰπεῖν οὖν τὸν Ἐρυξίμαχον, ὅτι Ἡ μὲν μοι ἀρχὴ τοῦ λόγου ἐστὶ κατὰ τὴν Εὐριπίδου Μελανίππην· οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλὰ Φαίδρου τοῦδε, ὃν μέλλω λέγειν. Φαῖδρος γὰρ ἐκάστοτε πρὸς με ἀγανακτῶν λέγει, Οὐ δεινόν, φησίν, ὦ Ἐρυξίμαχε, ἄλλοις μὲν τισι θεῶν ὕμνους καὶ παιῶνας εἶναι ὑπὸ τῶν ποιητῶν πεποιημένους, τῷ δ' Ἐρωτι, τηλικούτῳ ὄντι καὶ τοσοῦτῳ θεῷ, μηδὲ ἓνα πώποτε τοσοῦτων γεγονότων ποιητῶν πεποιημέναι μηδὲν ἐγκώμιον; εἰ δὲ βούλει αὐτὸ σκῆψασθαι τοὺς β χρηστοὺς σοφιστάς, Ἡρακλέους μὲν καὶ ἄλλων ἐπαίνους κατα-

λογάδην ξυγγράφειν, ὥσπερ ὁ βέλτιστος Πρόδικος. καὶ τοῦτο μὲν ἦττον καὶ θαυμαστόν, ἀλλ' ἐγὼ γ' ἤδη τι ἐνέτυχον βιβλίῳ ἀνδρῶς σοφοῦ, ἐν ᾧ ἐνήσαν ἄλλες ἐπαινοὺς θαυμάσιον ἔχοντες πρὸς ὠφέλειαν· καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ ἴδοις ἂν ἐγκεκωμιασμένα. τὸ οὖν τοιούτων μὲν περὶ πολλοὺς πολλήν σπουδὴν ποιήσασθαι,

Ἐρωτα δὲ μηδένα πῶ ἀνθρώπων τετολημῆκεναι εἰς ταυτηνὴ τήν ἡμέραν ἀξίως ὑμνησαι, ἀλλ' οὕτως ἡμέληται τσοσούτος θεός, ταῦτα δὴ μοι δοκεῖ εὖ λέγειν Φαῖδρος. ἐγὼ οὖν ἐπιθυμῶ ἅμα μὲν τουτωῖ ἔρανον εἰσενεργεῖν καὶ χαρίσασθαι, ἅμα δ' ἐν τῇ παρόντι πρέπον μοι δοκεῖ εἶναι ἡμῖν τοῖς παρούσι κοσμήσαι τὸν θεόν. εἰ οὖν ξυνδοκεῖ καὶ ὑμῖν, γένοιτ' ἂν ἡμῖν ἐν λόγῳ ἰκανὴ διατριβή· δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι ἕκαστον ἡμῶν λόγον εἰπεῖν ἐπαινον Ἐρωτος ἐπὶ δεξιᾷ, ὡς ἂν δύνηται κάλλιστον, λέγειν δὲ Φαῖδρον πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ πρῶτος κατάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πατήρ τοῦ λόγου. Οὐδεὶς σοι, ὦ Ἐρυξίμαχε, φάναι τὸν Σωκράτη, ἐναντία ψηφιεῖται. οὔτε γάρ ἂν που ἐγὼ ἀποφήσαιμι, ὅς οὐδὲν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά, οὔτε που Ἀγάθων καὶ Πausανίας, οὐδὲ μὲν Ἀριστοφάνης, ᾧ περὶ Διόνυσον καὶ Ἀφροδίτην πᾶσα ἡ διατριβή, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τουτωνῶν ἐγὼ ὀρῶ. καίτοι οὐκ ἐξ ἴσου γίνεταί ἡμῖν τοῖς ὑστάτοις κατακειμένοις· ἀλλ' ἐάν οἱ πρόσθεν ἰκανῶς καὶ καλῶς εἴπωσιν, ἐξαρκέσει ἡμῖν. ἀλλὰ τύχη ἀγαθῇ καταρχέτω Φαῖδρος καὶ ἐγκωμιαζέτω τὸν Ἐρωτα. Ταῦτα δὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄρα

178 ξυμφασάν τε καὶ ἐκέλευον ἅπερ ὁ Σωκράτης. πάντων μὲν οὖν, ἃ ἕκαστος εἶπεν, οὔτε πᾶν ὁ Ἀριστόδημος ἐμέμνητο οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγε πάντα· ἃ δὲ μάλιστα καὶ ὧν ἔδοξε μοι ἀξιωμακρόν τε εἶναι, τούτων ὑμῖν ἐρῶ ἕκαστα.

VI. Πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ λέγω, ἔφη Φαῖδρον, ἀρξάμενον ἐνθένδε ποθέν λέγειν ὅτι Μέγας θεός εἶη ὁ Ἐρως καὶ θαυμαστός ἐν ἀνθρώποις τε καὶ θεοῖς, πολλαχῆ μὲν καὶ ἄλλῃ, οὐχ ἥκιστα δὲ κατὰ τὴν γένεσιν. Τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τὸν θεὸν τίμιον, ἢ δ' ὅς· τεκμήριον δὲ τούτου· γονῆς γὰρ

Ἔρωτος οὗτ' εἰσὶν οὔτε λέγονται ὑπ' οὐδενός οὔτ' ἰδιώτου οὔτε ποιητοῦ, ἀλλ' Ἡσιόδος πρῶτον μὲν χάος φησὶ γενέσθαι,

αὐτὰρ ἔπειτα

γαί' εὐρύστερος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ,
ἡδ' Ἔρος.

φησὶ μετὰ τὸ χάος δύο τούτω γενέσθαι, γῆν τε καὶ Ἔρωτα. Παρμενίδης δὲ τὴν γένεσιν λέγει

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.

Ἡσιόδῳ δὲ καὶ Ἀκουσίλειος ὁμολογεῖ. οὕτω πολλαχόθεν ὁμολογεῖται ὃ Ἔρωτος ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι. Πρεσβύτατος δ' ὢν μεγίστων ἀγαθῶν ἡμῖν αἰτιός ἐστιν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔχω εἰπεῖν ὅτι μείζων ἐστὶν ἀγαθὸν εὐθύς νέφ' ὄντι ἢ ἐραστής χρηστός καὶ ἐραστῆ παιδικά. ὃ γὰρ χρὴ ἀνθρώποις ἡγεῖσθαι παντός τοῦ βίου τοῖς μέλλουσι καλῶς βιώσεσθαι, τοῦτ' οὔτε ξυγγένεια οἶα τ' ἐμποιεῖν οὕτω καλῶς οὔτε τιμαὶ οὔτε πλοῦτος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ὡς ἔρωτος. λέγω δὲ δὴ τί τοῦτο; τὴν ἐπὶ μὲν τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν· οὐ γὰρ ἔστιν ἄνευ τούτων οὔτε πόλιν οὔτ' ἰδιώτην μεγάλα καὶ καλά ἔργα ἐξεργάζεσθαι. φημὶ τοίνυν ἐγὼ ἄνδρα ὅστις ἐράῃ, εἴ τι αἰσχρὸν ποιῶν καταδήλος γίγνεται ἢ πάσῃ ὑπὸ του, δι' ἀνανδρίαν μὴ ἀμυνόμενος, οὔτ' ἂν ὑπὸ πατρὸς ὀφθέντα οὕτως ἀλγήσαι οὔθ' ὑφ' ἐταίρων οὔθ' ὑπ' ἄλλου οὐδενός, ὡς ὑπὸ παιδικῶν. ταῦτό δὲ τοῦτο καὶ τὸν ἐρώμενον ὀρώμεν ὅτι διαφερόντως τοὺς ἐραστάς αἰσχύνεται, ὅταν ὀφθῆ ἢ ἐν αἰσχροῖς τινὶ ὦν. εἰ οὖν μηχανή τις γένοιτο, ὥστε πόλιν γενέσθαι ἢ στρατόπεδον ἐραστῶν τε καὶ παιδικῶν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἄμεινον οἰκήσειαν τὴν ἑαυτῶν [ἢ] ἀπεχόμενοι πάντων τῶν αἰσchrῶν καὶ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους. καὶ μαχόμενοί γ' ἂν μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι νικῶν ἂν ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρώπους. ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπῶν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλὼν ἤττον ἂν δῆπου δέξαίτο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων, καὶ πρὸ τούτου τεθνάναι ἂν πολλάκις ἔλοιτο. καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε

τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθήσαι κινδυνεύοντι, οὐδεὶς οὕτω κακός, ὄντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔνθεον ποιήσειε πρὸς ἀρετὴν, ὥστ' ὅμοιον εἶναι τῷ ἀρίστῳ φύσει. καὶ ἀτεχνῶς, ὃ ἔφη Ὀμηρος, ἂ μένος ἐμπνεῦσαι ἐνίοις τῶν ἡρώων τὸν θεόν, τοῦθ' ὁ Ἔρως τοῖς ἐρώσι παρέχει γιγνόμενον παρ' αὐτοῦ.

VII. Καὶ μὴν ὑπεραποθνήσκειν γε μόνοι ἐθέλουσιν οἱ ἐρώωντες, οὐ μόνον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες. τούτου δὲ καὶ ἡ Πελλίου θυγάτηρ Ἄλκηστις ἰκανὴν μαρτυρίαν παρέχεται εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐθελήσασα μόνη ὑπὲρ τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ἀποθανεῖν, ὄντων αὐτῷ πατρός τε καὶ μητρός· οὗς ἐκείνη τοσοῦτον ὑπερεβάλετο τῇ φιλίᾳ διὰ τὸν ἔρωτα, ὥστ' ἀποδειξαί αὐτοὺς ἄλλοτρίους ὄντας τῷ υἱεὶ καὶ ὀνόματι μόνον προσήκοντας. καὶ τοῦτ' ἐργασαμένη τούργον οὕτω καλὸν ἔδοξεν ἐργασσασθαι οὐ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θεοῖς, ὥστε πολλῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἐργασαμένων εὐαριθμήτοις δὴ τισιν ἔδοσαν τοῦτο γέρας οἱ θεοί, ἐξ Ἄιδου ἀνεῖναι πάλιν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ τὴν ἐκείνης ἀνεῖσαν ἀγασθέντες [τῷ ἔργῳ· οὕτω καὶ θεοί] τὴν περὶ τὸν ἔρωτα σπουδὴν τε καὶ ἀρετὴν [μάλιστα τιμῶσιν]. Ὀρφέα δὲ τὸν Οἰάγρου ἀτελῆ ἀπέπεμψαν ἐξ Ἄιδου, φάσμα δεῖξαντες τῆς γυναῖκος ἐφ' ἣν ἦκεν, αὐτὴν δ' οὐ δόντες, ὅτι μαλθακίξεισθαι ἐδόκει, ἅτ' ὦν κιθαρωδός, καὶ οὐ τολμᾶν ἔνεκα τοῦ ἔρωτος ἀποθνήσκειν, ὥσπερ Ἄλκηστις, ἀλλὰ διαμηχανᾶσθαι ζῶν εἰσέναι εἰς Ἄιδου. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα δίκην αὐτῷ ἐπέθεσαν, καὶ ἐποίησαν τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ γυναικῶν γενέσθαι, οὕχ ὥσπερ Ἀχιλλεὺς τὸν τῆς Θέτιδος υἱὸν ἐτίμησαν καὶ εἰς μακάρων νήσους ἀπέπεμψαν, ὅτι πεπυσμένος παρὰ τῆς μητρός, ὡς ἀποθανοῖτο ἀποκτείνας Ἔκτορα, μὴ ἀποκτείνας δὲ τοῦτον οἰκαδ' ἐλθὼν γηραιὸς τελευτήσοι, ἐτόλμησεν εἰσθαι βοηθήσας τῷ ἐρα-

180 στῇ Πατρόκλῳ καὶ τιμωρήσας οὐ μόνον ὑπεραποθανεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπαποθανεῖν τετελευτηκότι. ὅθεν δὴ καὶ ὑπεραγασθέντες οἱ θεοὶ διαφερόντως αὐτὸν ἐτίμησαν, ὅτι τὸν ἐραστὴν οὕτω περὶ πολλοῦ ἐποίειτο. Αἰσχύλος δὲ φλυαρεῖ φάσκων Ἀχιλλεῖα Πα-

τρόκλου ἐρᾶν, ὃς ἦν καλλίων οὐ μόνον Πατρόκλου ἀλλὰ καὶ τῶν ἥρώων ἀπάπτων καὶ ἔτι ἀγένειος, ἔπειτα νεώτερος πολὺ, ὧς φησὶν Ὅμηρος. ἀλλὰ γὰρ τῷ ὄντι μάλιστα μὲν ταύτην τὴν ἀρετὴν οἱ θεοὶ τιμῶσι τὴν περὶ τὸν ἔρωτα, μᾶλλον μὲντοι θαυμάζουσι καὶ ἄγανται καὶ εὖ ποιοῦσιν, ὅταν ὁ ἐρώμενος τὸν ἐραστὴν ἀγαπᾷ, ἢ ὅταν ὁ ἐραστὴς τὰ παιδικά. θειώτερον γάρ· [ἐραστὴς παιδικῶν· ἔνθεος γὰρ ἐστί]. διὰ ταῦτα καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα τῆς Ἀλκίτιδος μᾶλλον ἐτίμησαν εἰς μακάρων νήσους ἀποπέμπσαντες. Οὕτω δὴ ἔγωγέ φημι Ἐρωτα θεῶν καὶ πρεσβύτατον καὶ τιμιώτατον καὶ κυριώτατον εἶναι εἰς ἀρετῆς καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν ἀνθρώποις καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασιν.

VIII. Φαῖδρον μὲν τοιοῦτόν τινα λόγον ἔφη εἰπεῖν, μετὰ δὲ Φαῖδρον ἄλλους τινὰς εἶναι ὧν οὐ πᾶνυ διεμνημόνευεν· οὗς παρῆς τὸν Πausανίου λόγον διηγείτο. εἰπεῖν δ' αὐτὸν ὅτι Οὐ καλῶς μοι δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, προβεβλήσθαι ἡμῖν ὁ λόγος, τὸ ἀπλῶς οὕτως παρηγγελθαι ἐγκωμιάζειν Ἐρωτα. εἰ μὲν γὰρ εἰς ἦν ὁ Ἐρως, καλῶς ἂν εἶχε· νῦν δέ — οὐ γὰρ ἔστιν εἷς, μὴ ὄντος δ' ἐνὸς ὀρθότερόν ἐστι πρότερον προρρηθῆναι ὅποιον δεῖ ἐπαινεῖν. ἐγὼ οὖν πειράσομαι τοῦτ' ἐπανορθώσασθαι, πρῶτον μὲν Ἐρωτα φράσαι ὃν δεῖ ἐπαινεῖν, ἔπειτ' ἐπαινεῖσαι ἀξίως τοῦ θεοῦ. Πάντες γὰρ ἴσμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἐρωτος Ἀφροδίτη. μιᾶς μὲν οὖν οὔσης, εἷς ἂν ἦν Ἐρως· ἐπεὶ δὲ δὴ δύο ἐστὸν, δύο ἀνάγκη καὶ Ἐρωτε εἶναι. πῶς δ' οὐ δύο τῷ θεῷ; ἢ μὲν γέ που πρεσβυτέρα καὶ ἀμήτωρ, Οὐρανοῦ θυγάτηρ, ἦν δὴ καὶ οὐρανίαν ἐπονομάζομεν· ἢ δὲ νεωτέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἦν δὴ πάνδημον καλοῦμεν· ἀναγκαῖον δὴ καὶ Ἐρωτα τὸν μὲν τῇ ἐτέρᾳ συνεργὸν πάνδημον ὀρθῶς καλεῖσθαι, τὸν δ' οὐράνιον. ἐπαινεῖν μὲν οὖν δεῖ πάντας θεούς. ἃ δ' οὖν ἐκάτερος εἴληχε πειρατέον εἰπεῖν. πᾶσα γὰρ πράξις ὧδ' ἔχει· αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς 181 πρᾶττομένη οὔτε καλὴ οὔτ' αἰσχρά. οἷον ὃ νῦν ἡμεῖς ποιούμεν, ἢ πίνειν ἢ ἄδειν ἢ διαλέγεσθαι, οὐκ ἔστι τούτων αὐτὸ καθ' αὐτὸ καλὸν οὐδέν, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει ὧς ἂν πραχθῇ τοιοῦτον ἀπέβη·

καλῶς μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ ὀρθῶς καλὸν γίγνεται, μὴ ὀρθῶς δ' αἰσχρὸν. οὕτω δὴ καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ ὁ Ἔρως οὐ πᾶς ἐστὶ καλὸς οὐθ' ἀξιὸς ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλ' ὁ καλῶς προτρέπων ἐρᾶν.

IX. Ὁ μὲν οὖν τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης ὡς ἀληθῶς πάνδημός ἐστι καὶ ἐξεργάζεται ὅ τι ἂν τύχη· καὶ οὗτός ἐστιν, ὃν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσιν. ἐρῶσι δ' οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν οὐχ ἤττον γυναικῶν ἢ παίδων, ἔπειθ' ὡν καὶ ἐρῶσι τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειθ' ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτων, πρὸς τὸ διαπραξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μή. ὅθεν δὴ ξυμβαίνει αὐτοῖς, ὅ τι ἂν τύχῃσι, τοῦτο πράττειν, ὁμοίως μὲν ἀγαθόν, ὁμοίως δὲ τούναντίον. ἔστι γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ νεωτέρας τ' οὕσης πολὺ ἢ τῆς ἐτέρας, καὶ μετεχούσης ἐν τῇ γενέσει καὶ θήλεος καὶ ἄρρενος. ὁ δὲ τῆς οὐρανιας πρῶτον μὲν οὐ μετεχούσης θήλεος, ἀλλ' ἄρρενος μόνον [καὶ ἔστιν οὗτος ὁ τῶν παίδων ἔρως] ἔπειτα πρεσβυτέρας, ὕβρεως ἄμειρος. ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄρρεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος ἐπιπνοὶ, τὸ φύσει ἐρρωμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον ἀγαπῶντες. καὶ τις ἂν γνοίη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παιδευασίᾳ τοὺς εἰλικρινῶς ὑπὸ τούτου τοῦ ἔρωτος ὠρμημένους. οὐ γὰρ ἐρῶσι παίδων ἀλλ' ἢ ἐπειδὴν ἤδη ἄρχονται νοῦν ἴσχειν· τοῦτο δὲ πλησιάζει τῷ γενειάσκειν. παρεσκευασμένοι γάρ, οἶμαι, εἰσὶν οἱ ἐντεῦθεν ἀρχόμενοι ἐρᾶν ὡς τὸν βίον ἅπαντα ξυνεσόμενοι καὶ κοινῇ συμβιωσόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπατήσαντες ἐν ἀφροσύνῃ λαβόντες ὡς νέον καταγελάσαντες οἰχθήσεσθαι ἐπ' ἄλλον ἀποτρέχοντες. χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παίδων, ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο· τὸ γὰρ τῶν παίδων [τέλος] ἀδηλον οἱ τελευτᾶ κακίας καὶ ἀρετῆς ψυχῆς τε πέρι καὶ σώματος. οἱ μὲν οὖν ἀγαθοὶ τὸν νόμον τούτον αὐτοὶ αὐτοῖς ἐκόντες τίθενται, χρῆν δὲ καὶ τούτους τοὺς πανδήμους ἐραστάς προσαναγκάζειν τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ καὶ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν προσαναγκάζομεν αὐτοὺς καθ' ὅσον δυνάμεθα μὴ ἐρᾶν. οὐ-
182
τοι γὰρ εἰσὶν οἱ καὶ τὸ ὄνειδος πεποιηκότες, ὥστε τινὰς τολμᾶν

λέγειν, ὡς αἰσχρὸν χαρίζεσθαι ἐρασταῖς. λέγουσι δ' εἰς τούτους ἀποβλέποντες, ὀρῶντες αὐτῶν τὴν ἀκαιρίαν καὶ ἀδικίαν· ἐπεὶ οὐ δῆπου κοσμίως γε καὶ νομίμως ὅτιοῦν πράγμα πραττόμενον ψόγον ἂν δικαίως φέροι. Καὶ δὴ καὶ ὁ περὶ τὸν ἔρωτα νόμος, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσι νοῆσαι βράδιος· ἀπλῶς γὰρ ὄρισται· ἐδὲ ἐνθάδε καὶ ὁ ἐν Λακεδαιμόνι ποιικίλος. ἐν Ἡλιδιδὲν γὰρ καὶ ἐν Βοιωτοῖς καὶ οὐ μὴ σοφοὶ λέγειν ἀπλῶς νενομοθέτηται καλὸν τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς, καὶ οὐκ ἂν τις εἴποι οὔτε νέος οὔτε παλαιός ὡς αἰσχρὸν, ἵνα, οἶμαι, μὴ πράγματ' ἔχουσι λόγῳ πειρώμενοι πείθειν τοὺς νέους, ἅτ' ἀδύνατοι λέγειν· τῆς δ' Ἰωνίας καὶ ἄλλοι πολλοῦ αἰσχρὸν νενόμισται, ὅσοι ὑπὸ βαρβάρους οἰκοῦσι. τοῖς γὰρ βαρβάρους διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό τε, καὶ ἡ γε φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστικά. οὐ γὰρ, οἶμαι, ξυμφέρει τοῖς ἄρχουσι φρονήματα μεγάλα ἐγγίγνεσθαι τῶν ἀρχομένων, οὐδὲ φιλίας ἰσχυρὰς καὶ κοινωνίας, ὃ δὴ μάλιστα φιλεῖ τὰ τ' ἄλλα πάντα [καὶ] ὁ ἔρως ἐμποιεῖν. ἔργῳ δὲ τοῦτ' ἔμαθον καὶ οἱ ἐνθάδε τύρανοι· ὁ γὰρ Ἀριστογείτονος ἔρως καὶ ἡ Ἀρμοδίου φιλία βέβαιος γενομένη κατέλυσεν αὐτῶν τὴν ἀρχήν.

X. Οὕτως οὐ μὲν αἰσχρὸν ἐτέθη χαρίζεσθαι ἐρασταῖς, κακία τῶν θεμένων κεῖται, τῶν μὲν ἀρχόντων πλεονεξία, τῶν δ' ἀρχομένων ἀνανδρία· οὐ δὲ καλὸν ἀπλῶς ἐνομισθῆ, διὰ τὴν τῶν θεμένων τῆς ψυχῆς ἀργίαν. ἐνθάδε δὲ πολὺ τούτων κάλλιον νενομοθέτηται καί, ὅπερ εἶπον, οὐ βράδιον κατανοῆσαι ἐνθυμηθέντι γ' ὅτι λέγεται κάλλιον τὸ φανερώς ἐρᾶν τοῦ λάθρα, καὶ μάλιστα τῶν γενναιοτάτων καὶ ἀρίστων, καὶ αἰσχίους ἄλλων ὦσι, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ παρακλέυσις τῷ ἐρῶντι παρὰ πάντων θαυμαστή, οὐχ ὡς τι αἰσχρὸν ποιοῦντι, καὶ ἐλόντι τε καλὸν δοκεῖ εἶναι καὶ μὴ ἐλόντι αἰσχρὸν, καὶ πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖν ἐλεῖν ἐξουσίαν ὁ νόμος δέδωκε τῷ ἐραστῇ θαυμαστά ἔργα ἐργαζομένῳ ἐπαινεῖσθαι, ἃ εἴ τις τολμῶη ποιεῖν ἄλλ' ὅτιοῦν διώκων καὶ βουλόμενος διαπράξασθαι πλὴν τούτου, τὰ μέγιστα καρποῖτ' ἂν.

όνειδῃ· εἰ γὰρ ἢ χρῆματα βουλόμενος παρά του λαβεῖν ἢ ἀρ-
 χὴν ἄρξαι δὴ τιν' ἐθέλοι ποιεῖν οἷά περ οἱ ἐρασταὶ πρὸς τὰ παι-
 δικά, ἱκετείας τε καὶ ἀντιβολήσεις ἐν ταῖς δεήσεσι ποιούμενοι,
 καὶ ὄρκους ὀμνύντες, καὶ κοιμήσεις ἐπὶ θύραις, καὶ ἐθέλοντες
 δουλείας δουλεύειν οἷας οὐδ' ἂν δούλος οὐδεὶς, ἐμποδίζοιτ' ἂν
 μὴ πράττειν οὕτω τὴν πράξιν καὶ ὑπὸ φίλων καὶ ὑπ' ἐχθρῶν,
 τῶν μὲν ὀνειδιζόντων κολακείας καὶ ἀνελευθερίας, τῶν δὲ νου-
 θετούντων καὶ αἰσχυνομένων ὑπὲρ αὐτοῦ· τῷ δ' ἐρώντι πάντα
 ταῦτα ποιοῦντι χάρις ἔπεστι, καὶ δέδοται ὑπὸ τοῦ νόμου ἄνευ
 ὀνειδους πράττειν, ὡς ἀγκαλόν τι πράγμα διαπραττομένῳ. ὃ
 δὲ δεινότατον, ὡς γε λέγουσιν οἱ πολλοί, ὅτι καὶ ὀμνύντι μόνῳ
 συγγνώμη παρὰ θεῶν ἐκβάντι τὸν ὄρκον· ἀφροδίσιον γὰρ ὄρκον
 οὐ φασιν εἶναι· οὕτω καὶ οἱ θεοὶ καὶ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν
 πεποιήκασιν τῷ ἐρώντι, ὡς ὁ νόμος φησὶν ὁ ἐνθάδε· ταύτη μὲν
 οὖν οἰηθεῖη ἂν τις ἀγκαλον νομίζεσθαι ἐν τῆδε τῇ πόλει καὶ
 τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ φίλους γίγνεσθαι τοῖς ἐρασταῖς. ἐπειδὴν δὲ
 παιδαγωγοὺς ἐπιστήσαντες οἱ πατέρες τοῖς ἐρωμένοισι μὴ ἐῷσι
 διαλέγεσθαι τοῖς ἐρασταῖς, καὶ τῷ παιδαγωγῷ ταῦτα προστε-
 ταγμένα ἢ, οἱ ἡλικιωταὶ δὲ καὶ ἐταῖροι ὀνειδίζουσιν, ἐν τι
 ὀρώσι τοιοῦτο γιγνόμενον, καὶ τοὺς ὀνειδίζοντας αὐτοὶ πρεσβύ-
 τεροι μὴ διακωλύωσι μηδὲ λοιδορῶσιν ὡς οὐκ ὀρθῶς λέγοντας, α
 εἰς δὲ ταῦτά τις αὐτὸ βλέψας ἠγήσασαίτ' ἂν πάλιν αἰσχιστον τὸ
 τοιοῦτον ἐνθάδε νομίζεσθαι. τὸ δὲ, οἴμαι, ὧδ' ἔχει· οὐκ ἀπλοῦν
 ἐστίν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέχθη, οὔτε καλὸν εἶναι αὐτὸ καθ' αὐτὸ
 οὐτ' αἰσχρὸν· ἀλλὰ καλῶς μὲν πραττόμενον καλόν, αἰσχρῶς δ'
 αἰσχρὸν. αἰσχρὸν μὲν οὖν ἐστι πονηρῷ τε καὶ πονηρῶς χαρίζε-
 σθαι, καλὸν δὲ χρηστῷ τε καὶ καλῶς. πονηρὸς δ' ἐστὶν ἐκεῖ-
 νος ὁ ἐραστῆς ὁ πάνδημος, ὁ τοῦ σώματος μᾶλλον ἢ τῆς ψυχῆς ὁ
 ἐρῶν. καὶ γὰρ οὐδὲ μόνιμός ἐστιν, ἅτ' οὐδὲ μόνιμου ἐρῶν
 πράγματος· ἅμα γὰρ τῷ τοῦ σώματος ἄνθει λήγοντι, οὐπερ
 ἦρα, οἴχεται ἀποπτόμενος, πολλοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις κατ-
 αισχύνας. ὁ δὲ τοῦ ἦθους χρηστοῦ ὄντος ἐραστῆς διὰ βίου μέ-

184 νει, ἄτε μονίμῳ συντακεῖς. τούτους δὴ βούλεται ὁ ἡμέτερος νόμος εὖ καὶ καλῶς βασανίζειν, [καὶ τοῖς μὲν χαρίσασθαι, τοὺς δὲ διαφυγεῖν]. διὰ ταῦτ' οὖν τοῖς μὲν διώκειν παρακελεύεται, τοῖς δὲ φεύγειν, ἀγωνοθετῶν καὶ βασανίζων, ποτέρων ποτ' ἔστιν ὁ ἐρῶν καὶ ποτέρων ὁ ἐρώμενος. οὕτω δὴ [ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας] πρῶτον μὲν τὸ ἀλίσκεσθαι ταχὺ αἰσχρὸν νενόμισται, ἵνα χρόνος ἐγγένηται, ὃς δὴ δοκεῖ τὰ πολλὰ καλῶς βασανίζειν· ἔπειτα τὸ ὑπὸ χρημάτων καὶ ὑπὸ πολιτικῶν δυνάμεων ἀλῶναι αἰσχρὸν, ἐάν τε κακῶς πάσχων πτήξῃ καὶ μὴ καρτερήσῃ, ἂν τ' εὐεργετούμενος εἰς χρήματα ἢ εἰς διαπράξεις πολιτικὰς μὴ καταφρονήσῃ. οὐδὲν γὰρ δοκεῖ τούτων οὔτε βέβαιοι οὔτε μόνιμοι εἶναι, χωρὶς τοῦ μηδὲ πεφυκέναι ἀπ' αὐτῶν γενναίαν φιλίαν. μία δὴ λείπεται τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ ὁδός, εἰ μέλλει καλῶς χαριεῖσθαι ἐραστῇ παιδικά. ὥσπερ γὰρ ἡμῖν νόμος ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς ἦν, δουλεῦειν ἐθέλοντι ἡντινοῦν δουλείαν παιδικοῖς μὴ κολακείαν εἶναι μηδ' ἐπονείδιστον, οὕτω δὴ καὶ τούτοις ἄλλη μία ἐκούσιος λείπεται οὐκ ἐπονείδιστος· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ περὶ τὴν ἀρετὴν.

XI. Νενόμισται γὰρ δὴ ἡμῖν, ἐάν τις ἐθέλῃ τινὰ θεραπεύειν, ἡγούμενος δι' ἐκείνων ἀμείνων ἔσσεσθαι ἢ κατὰ σοφίαν τινὰ ἢ κατ' ἄλλο ὁτιοῦν μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἡ ἐθελοδοουλεία οὐκ αἰσχρὰ εἶναι οὐδὲ κολακεία. δεῖ δὴ τῷ νόμῳ τούτῳ ξυμβαλεῖν εἰς ταυτό, τὸν τε περὶ τὴν παιδευαστίαν καὶ τὸν περὶ τὴν σοφίαν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, εἰ μέλλει ξυμβαίνειν αὐτῷ καλὸν γενέσθαι τὸ ἐραστῇ παιδικὰ χαρίσασθαι. ὅταν γὰρ εἰς ταυτόν ἔλθωσιν ἐραστῆς τε καὶ παιδικὰ νόμον ἔχων ἐκάτερος, ὁ μὲν χαρισαμένους παιδικοῖς ὑπηρετῶν ὁτιοῦν δικαίως ἂν ὑπηρετεῖν, ὁ δὲ τῷ ποιοῦντι αὐτὸν σοφὸν τε καὶ ἀγαθὸν δικαίως αὐτὸς ὁτιοῦν ἂν ὑπουργεῖν, καὶ ὁ μὲν δυνάμενος εἰς φρόνησιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ξυμβάλλεσθαι, ὁ δὲ δεόμενος παιδεύειν καὶ τὴν ἄλλην σοφίαν κταῖσθαι, τότε δὴ τούτων ξυνιόντων εἰς ταυτόν τῶν νόμων μοναχοῦ ἐνταῦθα ξυμπάπτει τὸ καλὸν εἶναι παι-

δικὰ ἐραστῇ χαρίσασθαι, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ. ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξαπατηθῆναι οὐδὲν αἰσχρόν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι καὶ ἐξα-
 185 πατωμένῳ αἰσχύνῃν φέρει καὶ μῆ. εἰ γὰρ τις ἐραστῇ ὡς πλου-
 σία πλούτου ἔνεκα χαρισάμενος ἐξαπατηθεῖ καὶ μὴ λάβοι χρή-
 ματα, ἀναφανέντος τοῦ ἐραστοῦ πένητος, οὐδὲν τι ἦττον αἰ-
 σχρόν· δοκεῖ γὰρ ὁ τοιοῦτος τό γ' αὐτοῦ ἐπιδειξάι, ὅτι ἔνεκα
 χρημάτων ὀτιοῦν ἂν ὄψοιεν ὑπηρετοίη· τοῦτο δ' οὐ καλόν.
 κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ λόγον καὶ εἰ τις ὡς ἀγαθῷ χαρισάμενος καὶ
 αὐτὸς ὡς ἀμείνων ἐσόμενος διὰ τὴν φιλίαν τοῦ ἐραστοῦ ἐξαπα-
 τηθεῖ, ἀναφανέντος ἐκείνου κακοῦ καὶ οὐ κεκτημένου ἀρετῆν,
 ὅμως καλὴ ἢ ἀπάτη· δοκεῖ γὰρ αὐτῷ καὶ οὗτος τὸ καθ' αὐτὸν ἢ
 δεδηλωκέσθαι, ὅτι ἀρετῆς γ' ἔνεκα καὶ τοῦ βελτίων γενέσθαι πᾶν
 ἂν παντὶ προθυμηθεῖ· τοῦτο δ' αὐτῷ πάντων κάλλιστον. οὕτω
 πάντως γε καλὸν ἀρετῆς ἔνεκα χαρίζεσθαι. οὗτός ἐστιν ὁ τῆς
 Οὐρανίας θεοῦ ἔρωσ καὶ οὐράνιος καὶ πολλοῦ ἄξιός καὶ πόλει
 καὶ ἰδιώταις, πολλὴν ἐπιμέλειαν ἀναγκάζων ποιεῖσθαι πρὸς ἀρε-
 τὴν τὸν τ' ἐρώντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐρώμενον· οἱ δ' ἕτεροι ὁ
 πάντες τῆς ἐτέρας, τῆς πανδήμου. Ταῦτά σοι, ἔφη, ὡς ἐκ
 τοῦ παραχρήμα, ὦ Φαῖδρε, περὶ Ἐρωτος συμβάλλομαι. —
 Πausανίου δὲ παυσαμένου, διδάσκουσι γὰρ με ἴσα λέγειν οὐ-
 τωσὶ οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Ἀριστόδημος δεῖν μὲν Ἀριστοφάνη λέγειν,
 τυχεῖν δ' αὐτῷ τινα ἢ ὑπὸ πλησμονῆς ἢ ὑπὸ τινος ἄλλου λύγγα
 ἐπιπεπτωκυῖαν καὶ οὐχ οἷόν τ' εἶναι λέγειν, ἀλλ' εἰπεῖν αὐτόν
 — ἐν τῇ κάτω γὰρ αὐτοῦ τὸν ἰατρὸν Ἐρυξίμαχον κατακεῖ-
 σθαι. — ὦ Ἐρυξίμαχε, δίκαιος εἶ ἢ παύσαι με τῆς λυγγὸς ἢ
 λέγειν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἕως ἂν ἐγὼ παύσωμαι. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον
 εἰπεῖν, Ἀλλὰ ποιήσω ἀμφοτέρω ταῦτα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐρῶ ἐν
 τῷ σῷ μέρει, σὺ δ' ἐπειδὰν παύσῃ, ἐν τῷ ἐμῷ· ἐν ᾧ δ' ἂν ἐγὼ
 λέγω, ἐὰν μὲν σοι ἐθέλῃ ἀπνευστὶ ἔχοντι πολὺν χρόνον παύεσθαι
 ἢ λύγξ· εἰ δὲ μῆ, ὕδατι ἀνακογχυλλασσον. εἰ δ' ἄρα πάνυ
 ἰσχυρά ἐστιν, ἀναλαβὼν τι τοιοῦτον, οἶφ' κνήσαι ἂν τὴν βύνα,
 πτάρε· κἂν τοῦτο ποιήσῃς ἅπαξ ἢ δις, καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά

ἐστί, παύσεται. Οὐκ ἂν φθάνοις λέγων, φάναι τόν Ἄριστοφάνη· ἐγὼ δὲ ταῦτα ποιήσω.

XII. Εἰπεῖν δὴ τὸν Ἐρυξίμαχον, Δοκεῖ τοίνυν μοι ἀναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ Πausanίας ὀρμήσας ἐπὶ τὸν λόγον καλῶς
 186 οὐχ ἱκανῶς ἀπετέλεσε, πειραῖσθαι τέλος ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ διπλοῦν εἶναι τὸν Ἔρωτα δοκεῖ μοι καλῶς διελέσθαι. οὐ τι μόνον δ' ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς καλοὺς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῖς τε σώμασι πάντων τῶν ζώων καὶ τοῖς ἐν τῇ γῇ φυομένοις καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς οὔσι, καθωρακέναι μοι δοκῶ ἐκ τῆς ἡμετέρας τέχνης, ὡς μέγας καὶ θαυμαστός καὶ ἐπὶ πᾶν ὁ θεὸς τείνει καὶ κατ' ἀνθρώπινα καὶ κατὰ θεῖα πράγματα. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων, ἵνα καὶ πρεσβεύω μοι τὴν τέχνην. Ἡ γὰρ φύσις τῶν σωμάτων τὸν διπλοῦν Ἔρωτα τοῦτον ἔχει. τὸ γὰρ ὑγιές τοῦ σώματος καὶ τὸ νοσοῦν ἐμολογουμένως ἕτερόν τε καὶ ἀνόμοιον ἐστί. τὸ δ' ἀνόμοιον ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ. ἄλλος μὲν οὖν ὁ ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ ἔρωσ, ἄλλος δ' ὁ ἐπὶ τῷ νοσῶδει. ἔτι δέ, ὡσπερ ἄρτι Πausanίας ἔλεγε, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καλὸν χαρίζεσθαι τῶν ἀνθρώπων, τοῖς δ' ἀκολάστοις αἰσχρόν, οὕτω καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἐκάστου τοῦ σώματος καὶ ὑγιεινοῖς καλὸν χαρίζεσθαι καὶ δεῖ, καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ ὄνομα τὸ ἰατρικόν, τοῖς δὲ κακοῖς καὶ νοσώδεσιν αἰσχρόν τε καὶ δεῖ ἀχαριστεῖν, εἰ μέλλει τις τεχνικὸς εἶναι. ἔστι γὰρ ἰατρικὴ, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἐπιστήμη τῶν τοῦ σώματος ἐρωτικῶν πρὸς πλησμονὴν καὶ κένωσιν, καὶ ὁ διαγιγνώσκων ἐν τούτοις τὸν καλὸν τε καὶ αἰσχρόν ἔρωτα, οὗτός ἐστιν ὁ ἰατρικώτατος· καὶ ὁ μεταβάλλειν ποιῶν, ὡστ' ἀντὶ τοῦ ἐτέρου ἔρωτος τὸν ἕτερον κτᾶσθαι, καὶ οἷς μὴ ἔνεστιν ἐρῶς, δεῖ δ' ἐγγενέσθαι, ἐπιστάμενος ἐμποιῆσαι καὶ ἐνόнт' ἐξελεῖν, ἀγαθὸς ἂν εἴη δημιουργός. δεῖ γὰρ δὴ τὰ ἔχθιστα ὄντα ἐν τῷ σώματι φιλιαοῖόν τ' εἶναι ποιεῖν καὶ ἐρᾶν ἀλλήλων. ἔστι δ' ἔχθιστα τάναντιώτατα, ψυχρὸν θερμῷ, πικρὸν γλυκεῖ, ξηρὸν ὑγρῷ, πάντα

τὰ τοιαῦτα. τούτοις ἐπιστηθεὶς ἔρωτα ἐμποιῆσαι καὶ ὁμόνοιαν ὁ ἡμέτερος πρόγονος Ἀσκληπιός, ὡς φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ γὰρ πείθομαι, συνέστησε τὴν ἡμετέραν τέχνην. ἢ τ' οὖν ἰατρικὴ, ὡς περ λέγω, πᾶσα διὰ [τοῦ θεοῦ] τούτου κυβερνᾶται, ὡσαύτως
 187 δὲ καὶ γυμναστικὴ καὶ γεωργία. Μουσικὴ δὲ καὶ παντὶ κατὰ δηλοῦς τῷ καὶ σμικρὸν προσέχοντι τὸν νοῦν ὅτι κατὰ ταῦτα ἔχει τούτοις, ὡς περ ἴσως καὶ Ἡράκλειτος βούλεται λέγειν, ἐπεὶ τοῖς γε ῥήμασιν οὐ καλῶς λέγει. τὸ ἔν γὰρ φησι διαφερόμενον αὐτὸ αὐτῷ ἑμφέρεσθαι, ὡς περ ἀρμονίαν τόξου τε καὶ λύρας. ἔστι δὲ πολλὴ ἀλογία ἀρμονίαν φάναι διαφέρεσθαι ἢ ἐκ διαφερομένων ἔτι εἶναι. ἀλλ' ἴσως τὸ δ' ἐβούλετο λέγειν, ὅτι ἐκ διαφερομένων πρότερον, τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος, ἔπειθ' ὕστερον ὁμολογησάντων γέγονεν ὑπὸ τῆς μουσικῆς τέχνης. οὐ γὰρ δήπου ἔκ διαφερομένων γ' ἔτι τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος ἀρμονία ἂν εἴη. ἢ γὰρ ἀρμονία συμφωνία ἐστὶ, συμφωνία δ' ὁμολογία τις· ὁμολογίαν δ' ἐκ διαφερομένων, ἕως ἂν διαφέρωνται, ἀδύνατον εἶναι· διαφερόμενον δ' αὐ καὶ μὴ ὁμολογοῦν ἀδύνατον ἀρμόσαι. ὡς περ γε καὶ ὁ ρυθμὸς ἐκ τοῦ ταχέος καὶ βραδέος διενηνεγμένον πρότερον, ὕστερον δ' ὁμολογησάντων γέγονε. τὴν δ' ὁμολογίαν πᾶσι τούτοις, ὡς περ ἐκεῖ ἡ ἰατρικὴ, ἐνταῦθ' ἡ μουσικὴ ἐντίθησιν, ἔρωτα καὶ ὁμόνοιαν ἀλλήλοις ἐμποιήσασα· καὶ ἔστιν αὐτὴ μουσικὴ περὶ ἀρμονίαν καὶ ρυθμὸν ἐρωτικῶν ἐπιστήμη. καὶ ἐν μὲν γ' αὐτῇ τῇ συστάσει ἀρμονίας τε καὶ ρυθμοῦ οὐδὲν χαλεπὸν τὰ ἐρωτικὰ διαγιγνώσκειν, οὐδ' ὁ διπλοῦς ἔρως ἐνταυθὰ πω ἔστιν· ἀλλ' ἐπεὶ δὲν δέη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καταχρῆσθαι ρυθμῷ τε καὶ ἀρμονίᾳ ἢ ποιῶντα, ὃ δὴ μελοποιίαν καλοῦσιν, ἢ ἢ χρώμενον ὀρθῶς τοῖς πεπονημένοις μέλεσι τε καὶ μέτροις, ὃ δὴ παιδεία ἐκλήθη, ἐνταῦθα δὴ καὶ χαλεπὸν καὶ ἀγαθοῦ δημιουργοῦ δεῖ. πάλιν γὰρ ἴκει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι τοῖς μὲν κοσμίους τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὡς ἂν κοσμιώτεροι γίγνοντο οἱ μήπω ὄντες, δεῖ χαρίζεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν τούτων ἔρωτα, καὶ οὗτός ἐστιν ὁ καλός, ὁ οὐράνιος, ὁ τῆς οὐρανίας Μούσης

ἔρωσ· ὁ δὲ Πολυμνίας, ὁ πάνδημος, ὃν δεῖ εὐλαβούμενον προσφέρειν οἷς ἂν προσφέρῃ, ὅπως ἂν τὴν μὲν ἡδονὴν αὐτοῦ καρπώσῃται, ἀκολασίαν δὲ μηδεμίαν ἐμποιήσῃ, ὥσπερ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ μέγα ἔργον ταῖς περὶ τὴν ὀψοποιικὴν τέχνην ἐπιθυμίαις καλῶς χρῆσθαι, ὥστ' ἄνευ νόσου τὴν ἡδονὴν καρπώσασθαι. Καὶ ἐν μουσικῇ δὴ καὶ ἐν ἰατρικῇ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι καὶ τοῖς ἀνθρωπέοις καὶ τοῖς θείοις, καθ' ὅσον παρείκει, φυλακτέον ἐκάτερον τὸν ἔρωτα· ἕνεστος γάρ.

188 XIII. Ἐπεὶ καὶ ἡ τῶν ὠρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ σύστασις μεστή^a ἐστὶν ἀμφοτέρων τούτων· κάπειδ' ἀν μὲν πρὸς ἄλληλα τοῦ κοσμίου τύχῃ ἔρωτος, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὰ τε θερμὰ καὶ τὰ ψυχρά, καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρά, καὶ ἀρμονίαν καὶ κρᾶσιν λάβῃ σῶφρονα, ἦκει φέροντα εὐετηρίαν τε καὶ ὑγίειαν ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς, καὶ οὐδὲν ἠδίκησεν· ὅταν δ' ὁ μετὰ τῆς ὕβρεως Ἔρωσ ἐγκρατέστερος περὶ τὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας γένηται, διέφθειρέ τε πολλὰ καὶ ἠδίκησεν. οἷ τε γὰρ λοι^bμοὶ φιλοῦσι γίγνεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλ' ὅμοια πολλὰ νοσήματα καὶ τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ γὰρ πάχαι καὶ χάλασαι καὶ ἐρυσίβαι ἐκ πλεονεξίας καὶ ἀκοσμίας περὶ ἄλληλα τῶν τοιούτων γίγονται ἐρωτικῶν, ὧν ἐπιστήμη περὶ ἄστρον τε φορᾶς καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας ἀστρονομία καλεῖται. Ἐτι τοίνυν καὶ θυσίαι πᾶσαι καὶ οἷς μαντικῇ ἐπιστατεῖ — ταῦτα δ' ἐστὶν^c ἡ περὶ θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπου πρὸς ἀλλήλους κοινωνία — οὐ περὶ ἄλλο τί ἐστὶν ἢ περὶ Ἔρωτος φυλακὴν τε καὶ ἴασιν. πᾶσα γὰρ ἡ ἀσέβεια φιλεῖ γίγνεσθαι, ἐὰν μὴ τις τῷ κοσμίῳ Ἔρωτι χαρίζηται μηδὲ τιμᾶ τ' αὐτὸν καὶ πρεσβεύῃ ἐν παντὶ ἔργῳ, ἀλλὰ τὸν ἕτερον, καὶ περὶ γονέας καὶ ζῶντας καὶ τετελευτηκότας καὶ περὶ θεοῦ. ἃ δὴ προστέτακται τῇ μαντικῇ ἐπισκοπεῖν καὶ ἰατροῦειν, καὶ ἔστιν αὐτῇ ἡ μαντικὴ φιλίας θεῶν καὶ^d ἀνθρώπων δημιουργὸς τῷ ἐπίστασθαι τὰ κατ' ἀνθρώπου ἐρωτικά, ὅσα τείνει πρὸς θέμιν καὶ ἀσέβειαν. Οὕτω πολλὴν καὶ μεγάλην, μᾶλλον δὲ πᾶσαν δύναμιν ἔχει ξυλλήβδην μὲν ὁ πᾶς

ἔρωσ, ὁ δὲ περὶ τὰγαθὰ μετὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἀπο-
τελούμενος καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ θεοῖς, οὗτος τὴν μεγίστην
δύναμιν ἔχει καὶ πᾶσαν ἡμῖν εὐδαιμονίαν παρασκευάζει καὶ ἀλ-
λήλοις δυναμένους ὀμιλεῖν καὶ φίλους εἶναι καὶ τοῖς κρείττοσιν
ἡμῶν θεοῖς. Ἴσως μὲν οὖν καὶ γὰρ τὸν Ἔρωτα ἐπαινῶν πολλὰ
παραλείπω, οὐ μέντοι ἐκὼν γε. ἀλλ' εἴ τι ἐξελιπον, σὸν ἔρ-
γον, ὦ Ἀριστόφανες, ἀναπληρῶσαι· ἢ εἴ πως ἄλλως ἐν νῶ
ἔχεις ἐγκωμιάζειν τὸν θεόν, ἐγκωμιάζε, ἐπειδὴ καὶ τῆς λυγρῶς
189 πέπαισαι. Ἐκδεξάμενον οὖν ἔφη εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ὅτι·
Καὶ μάλ' ἐπαύσατο, οὐ μέντοι πρὶν γε τὸν πταρμὸν προσενεχθῆ-
ναι αὐτῇ, ὥστε με θαυμάζειν, εἰ τὸ κόσμιον τοῦ σώματος ἐπι-
θυμῆ τοιούτων ψόφων καὶ γαργαλισμῶν, οἷον καὶ ὁ πταρμὸς
ἔστι· πάνυ γὰρ εὐθύς ἐπαύσατο, ἐπειδὴ αὐτῷ τὸν πταρμὸν
προσῆνεγκα. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον, ὦ γαθέ, φάναι, Ἀρι-
στόφανες, ὄρα τί ποιεῖς· γελωτοποιεῖς μέλλον λέγειν, καὶ φύ-
λακά με τοῦ λόγου ἀναγκάζεις γίνεσθαι τοῦ σεαυτοῦ, ἐάν τι
γελοῖον εἴπῃς, ἐξόν σοι ἐν εἰρήνῃ λέγειν. Καὶ τὸν Ἀριστοφάνη ἠ
γελάσαντα εἰπεῖν, Εὐ λέγεις, ὦ Ἐρυξίμαχε, καὶ μοι ἔστω ἄρ-
ρητα τὰ εἰρημένα. ἀλλὰ μὴ γε φύλαττε, ὡς ἐγὼ φοβοῦμαι
περὶ τῶν μελλόντων ῥηθῆσθαι, οὐ τι μὴ γελοῖα εἴπω, τοῦτο
μὲν γὰρ ἂν κέρδος εἴη καὶ τῆς ἡμετέρας Μούσης ἐπιχώριον,
ἀλλὰ μὴ καταγέλαστα· Βαλὼν γε, φάναι, ὦ Ἀριστόφανες,
οἷε ἐκφεύξεσθαι; ἀλλὰ πρόσεχε τὸν νοῦν, καὶ οὕτως λέγε ὡς
δώσω λόγον. Ἴσως μέντοι, ἂν δόξῃ μοι, ἀφήσω σε.

XIV. Καὶ μὴν, ὦ Εὐρυξίμαχε, εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη,
ἄλλη γέ πῃ ἐν νῶ ἔχω λέγειν ἢ ἢ σὺ τε καὶ Πausανίας εἰπέτην.
ἐμοὶ γὰρ δοκοῦσιν ἄνθρωποι παντάπασι τὴν τοῦ ἔρωτος δύναμιν
οὐκ ἠσθησθαι, ἐπεὶ αἰσθανόμενοί γε μέγιστ' ἂν αὐτοῦ ἱερά
κατασκευάσαι καὶ βωμούς, καὶ θυσίας ἂν ποιεῖν μέγιστας,
οὐχ ὥσπερ νῦν τούτων οὐδὲν γίνεται περὶ αὐτόν, δέον πάντων
μάλιστα γίνεσθαι. ἔστι γὰρ θεῶν φιλανθρωπιότατος, ἐπὶ κακ-
ρός τ' ὢν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰατρός τούτων, ὢν ἰαθέντων με-

γίστη εὐδαιμονία ἂν τῷ ἀνθρωπεῖῳ γένοι εἶη. ἐγὼ οὖν πειράσομαι ὑμῖν εἰσηγήσασθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι ἔσεσθε. δεῖ δὲ πρῶτον ὑμᾶς μαθεῖν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ τὰ παθήματα αὐτῆς. Ἡ γὰρ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐχ ἡ αὐτὴ ἦν ἥπερ νῦν, ἀλλ' ἄλλοια· πρῶτον μὲν γὰρ τρί' ἦν τὰ γένη τὰ τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ὥσπερ νῦν δύο, ἄρρεν καὶ θῆλυ, ἀλλὰ καὶ τρίτον προσῆν κοινὸν ὃν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δ' ἠφάνισται· ἀνδρόγυνον γὰρ ἔν τότε μὲν ἦν καὶ εἶδος καὶ ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων κοινὸν τοῦ τ' ἄρρενος καὶ θήλεος, νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἡ ἐν ὀνειδίει ὄνομα κείμενον. Ἐπειθ' ὅλον ἦν ἐκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος στρογγύλον, νῶτον καὶ πλευράς κύκλω ἔχον. χεῖρας δὲ τέτταρας εἶχε, καὶ τὰ σκέλη ἴσα ταῖς χερσί, καὶ πρόσωπα δὲ ἐπ' αὐ-
 190 χένι κυκλοτερεῖ, ὅμοια πάντῃ· κεφαλὴν δ' ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς ἂ προσώποις ἐναντίους κειμένοις μίαν, καὶ ὠτα τέτταρα, καὶ αἰδοῖα δύο, καὶ τᾶλλα πάνθ' ὡς ἀπὸ τούτων ἂν τις εἰκάσειεν. ἐπορευέτο δὲ καὶ ὀρθὸν ὥσπερ νῦν, ὀποτέρωσε βουλευθείη· καὶ ὀπότε ταχὺ ὀρμήσειε θεῖν, ὥσπερ οἱ κυβιστῶντες εἰς ὀρθὸν τὰ σκέλη περιφερόμενοι [κυβιστῶσι κύκλω], ὅκτῳ τότε οὐσι τοῖς μέλεσιν ἀπεριεδόμενοι ταχὺ ἐφέροντο κύκλω. ἦν δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν ἂ ἀρχὴν ἐκγονον, τὸ δὲ θῆλυ τῆς γῆς, τὸ δ' ἀμφοτέρων μετέχον τῆς σελήνης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων μετέχει. περιφερῆ δὲ δὴ ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία αὐτῶν διὰ τὸ τοῖς γονεῦσιν ὅμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν βῶμην, καὶ τὰ φρονήματα μεγάλα εἶχον, ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ ὁ λέγει Ὅμηρος περὶ Ἐφιάλτου τε καὶ Ὡτου, περὶ ἐκείνων λέγεται, τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν ποιεῖν, ὡς ἐπιθησομένων ὀ τοῖς θεοῖς.

XV. Ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐβουλεύοντο, ὅ τι χρὴ αὐτοὺς ποιῆσαι, καὶ ἠπόρουν· οὔτε γὰρ ὅπως ἀποκτείνειαν εἶχον καὶ ὥσπερ τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος ἀφανί-

σειαν — αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἱερά τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἠφανίζετο — οὐθ' ὅπως ἔφην ἀσελγαίνειν. μόγις δὴ ὁ Ζεὺς ἐννοήσας λέγει, ὅτι Δοκῶ μοι, ἔφη, ἔχειν μηχανήν, ὡς ἂν εἰέν τ' ἀνθρώποι καὶ παύσαιντο τῆς ἀκολασίας ἀσθενέστεροι ἀγενόμενοι. νῦν μὲν γὰρ αὐτούς, ἔφη, διατεμῶ δίχα ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν ἀσθενέστεροι ἔσονται, ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ τὸ πλείους τὸν ἀριθμὸν γεγονέναι· καὶ βαδιούνται ὄρθοι ἐπὶ δυοῖν σκελοῖν. εἰάν δ' ἔτι δοκῶσιν ἀσελγαίνειν καὶ μὴ ἐθέλωσιν ἡσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ, ἔφη, τεμῶ δίχα, ὥστ' ἐφ' ἐνὸς πορεύσονται σκέλους ἀσκολιάζοντες. Ταῦτ' εἰπὼν ἔτεμε τοὺς ἀνθρώπους δίχα, ὥσπερ οἱ τὰ ὄα τέμνοντες [καὶ] μέλλοντες ταριχεύειν, ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ ταῖς θριξίν. ὄντινα δὲ τέμοι, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευε τὸ τε πρόσωπον μεταστρέφειν καὶ τὸ τοῦ ἀχένος ἤμισυ πρὸς τὴν τομήν, ἵνα θεώμενος τὴν αὐτοῦ τμητὴν κοσμιώτερος εἴη ἀνθρώπος, καὶ τᾶλλ' ἰᾶσθαι ἐκέλευεν. ὁ δὲ τὸ τε πρόσωπον μετέστρεφε, καὶ συνέλκων πανταχόθεν τὸ δέρμα ἐπὶ τὴν γαστέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα βαλάντια, ἐν στόμα ποιῶν ἀπέδει κατὰ μέσσην τὴν γαστέρα, ὃ δὴ τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ρυτίδας τὰς πολλὰς ἐξελάεινε καὶ τὰ στήθη διήρθρου, ἔχων τι τοιοῦτον ὄργανον, οἷον οἱ σκυτοτόμοι περὶ τὸν καλάποδα λαινόντες τὰς τῶν σκυτῶν ρυτίδας· ἐλίγας δὲ κατέλιπε, τὰς περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ τὸν ὀμφαλόν, μνημεῖον εἶναι τοῦ παλαιοῦ πάθους. ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ποθοῦν ἕκαστὸν τὸ ἤμισυ τὸ αὐτοῦ ξυνηίει, καὶ περιβάλλοντες τὰς χεῖρας καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις, ἐπιθυμοῦντες συμφῦναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης ἀργίας διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χωρὶς ἀλλήλων ποιεῖν. καὶ ὅποτε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμίσεων, τὸ δὲ λειφθείη, τὸ λειφθὲν ἄλλο ἐξήτει καὶ συνεπλέκετο, εἴτε γυναικὸς τῆς ὄλης ἐντύχοι ἡμίσει, ὃ δὴ νῦν γυναῖκα καλοῦμεν, εἴτ' ἀνδρός· καὶ οὕτως ἀπώλλυντο. ἐλεήσας δ' ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν πορίζεται, καὶ μετατίθησιν αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρόσθε· τῶς γὰρ καὶ

ταυτ' ἐκτὸς εἶχον, καὶ ἐγέννων καὶ ἔτικτον οὐκ εἰς ἀλλήλους, ἀλλ' εἰς γῆν, ὡσπερ οἱ τέττιγες. μετέθηκέ τ' οὖν οὕτως αὐτά ° εἰς τὸ πρόσθε καὶ διὰ τούτων τὴν γένεσιν ἐν ἀλλήλοις ἐποίησε, διὰ τοῦ ἄρρενος ἐν τῷ θήλει, τῶνδ' ἕνεκα, ἵν' ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν εἰ ἀνὴρ γυναικί ἐντύχοι, γεννῶεν καὶ γίγνοιτο τὸ γένος, ἅμα δ' εἰ καὶ ἄρρεν ἄρρενι, πλησμονὴ γοῦν γίγνοιτο τῆς συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα τρέποντο καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. Ἔστι δ' οὖν ἐκ τούτου ὁ ἔρως ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγῆς καὶ ἐπιχειρῶν ποιῆσαι ἕν ἐκ δυοῖν καὶ ἰάσασθαι τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην.

XVI. Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνθρώπου ξύμβολον, ἅτε τετμημένος, ὡσπερ αἱ ψῆτται, ἐξ ἐνὸς δύο. ζητεῖ δὴ αἰεὶ τὸ αὐτοῦ ἕκαστος ξύμβολον. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμημά εἰσιν, ὃ δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικῆς τ' εἰσὶ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γεγόνασι, καὶ ὅσοι αὖ γυναικῆς φίλανδροί τε καὶ μοιχεύτριαι [ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται]. ὅσοι δὲ τῶν γυναικῶν γυναικὸς τμημά εἰσιν, οὐ πάνυ αὐταὶ τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰς γυναικᾶς τετραμμέναι εἰσὶ, καὶ αἱ ἑταιρίστριαι ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται. ὅσοι δ' ἄρρενος τμημά εἰσιν, τὰ ἄρρενα διώκουσι, καὶ ἕως μὲν ἂν παῖδες ὦσιν, ἅτε τεμάχια ὄντα τοῦ ἄρρενος, φιλοῦσι τοὺς ἀνδρας καὶ χαίρουσι
 192 συγκατακαίμενοι καὶ συμπεπλεγμένοι τοῖς ἀνδράσι, καὶ εἰσιν αὗτοι οἱ βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μειρακίων, ἅτ' ἀνδρεϊότατοι ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δὴ τινες αὐτοὺς ἀναισχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὐ γὰρ ὑπ' ἀναισχυντίας τοῦτο δρῶσιν, ἀλλ' ὑπὸ θάρρους καὶ ἀνδρείας καὶ ἀρρενωπίας, τὸ ὅμοιον αὐτοῖς ἀσπαζόμενοι. μέγα δὲ τεκμήριον· καὶ γὰρ τελεωθέντες μόνοι ἀποβαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικά ἀνδρες οἱ τριούτοι. ἐπειδὴν δ' ἀνδρωθῶσι, παιδεραστοῦσι, καὶ πρὸς γάμους καὶ παιδοποιίας οὐ προσ-
 ἔχουσι τὸν νοῦν φύσει, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκάζονται· ἀλλ'

ἐξαρκεῖ αὐτοῖς μετ' ἀλλήλων καταζῆν ἀγάμοις. πάντως μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος παιδραστής τε καὶ φιλεραστής γίγνεται, αἶε τὸ ξυγγενές ἀσπαζόμενος. ὅταν μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχη τῷ αὐτοῦ ἡμίσει καὶ ὁ παιδραστής καὶ ἄλλος πᾶς, τότε καὶ θαυμαστότατ' ἐκπλήττονται φιλία τε καὶ οἰκειότητι καὶ ἔρωτι, οὐκ ἐθέλοντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδέ οὐ μικρὸν χρόνον. καὶ οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων διὰ βίου οὗτοί εἰσιν, οἳ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν, ὅ τι βούλονται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίνεσθαι. οὐδέ γάρ ἂν δόξειε ταῦτ' εἶναι ἢ τῶν ἀφροδισίων συνουσία, ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἐτέρῳ χαίρει ξυνῶν οὕτως ἐπὶ μεγάλης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο τι βουλομένη ἑκατέρου ἢ ψυχὴ δῆλη ἐστίν, ὃ οὐ δύναται εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται καὶ αἰνίττεται. καὶ εἰ αὐτοῖς ἐν τῷ αὐτῷ κατακειμένοις ἐπιστάς ὁ Ἥφαιστος, ἔχων τὰ ὄργανα, ἔροιτο, Τί ἐστ' ὃ βούλεσθε, ὦ ἄνθρωποι, ὑμῖν παρ' ἀλλήλων γενέσθαι; — καὶ εἰ ἀποροῦντας αὐτοὺς πάλιν ἔροιτο, Ἄρα γε τοῦδ' ἐπιθυμεῖτε, ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι ὅτι μάλιστ' ἀλλήλοις, ὥστε καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν μὴ ἀπολείπεσθαι ἀλλήλων; εἰ γὰρ τούτου ἐπιθυμεῖτε, ἐθέλω ὑμᾶς συντηῆσαι καὶ συμφῦσαι εἰς ταῦτόν, ὥστε δύο ὄντας ἓνα γεγονέναι καὶ ἕως τ' ἂν ζῆτε, ὡς ἓνα ὄντα, κοινῇ ἀμφοτέρους ζῆν· κάπειδ' ἀποθάνητε, ἐκεῖ αὖ ἐν Ἄιδου ἀντὶ δυεῖν ἓνα εἶναι κοινῇ τεθνεῶτε. ἀλλ' ὁρᾶτε, εἰ τούτου ἐρᾶτε καὶ ἐξαρκεῖ ὑμῖν, ἂν τούτου τύχητε — ταῦτ' ἀκούσας ἴσμεν ὅτι οὐδ' ἂν εἰς ἐξαρνηθεῖη οὐδ' ἄλλο τι ἂν φανείη βουλομένου, ἀλλ' ἀτεχνῶς οἶοιτ' ἂν ἀκηκοέναι τοῦ, οὐ πάλαι ἄρ' ἐπεθύμει, συνελθὲν καὶ συντακείς τῷ ἐρωμένῳ ἐκ δυεῖν εἰς γενέσθαι. τοῦτο γάρ ἐστι ταῖτιον, ὅτι ἡ ἀρχαία φύσις ἡμῶν ἦν αὕτη καὶ ἡμεν ὅλοι· τοῦ ὅλου οὖν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ διώξει ἔρωσ 193 ὄνομα. καὶ προτοῦ, ὥσπερ λέγω, ἐν ἡμῖν· νυνὶ δὲ διὰ τὴν ἀδικίαν διωκίσθημεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ Ἀρκάδες ὑπὸ Λακεδαιμονίων. φόβος οὖν ἐστίν, εἰ μὴ κόσμιοι ὦμεν πρὸς τοὺς θεούς, ὅπως μὴ καὶ αὐθις διασχισθῶμεθα, καὶ περιίμεν ἔχον-

τες ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς στήλαις κατὰ γραφήν ἐκτετυπωμένοι διαπεπρισμένοι κατὰ τὰς ῥίνας, γεγονότες ὥσπερ λίσται. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα πάντ' ἀνδρα χρῆ' ἅπαντι παρακελεύεσθαι εὐσεβεῖν περὶ θεοῦς, ἵνα τὰ μὲν ἐκφύγωμεν, τῶν δὲ τύχωμεν, ὧν ὁ β' Ἔρωσ ἡμῖν ἡγεμῶν καὶ στρατηγός. ὃ μὴδεὶς ἐναντία πραττέτω· πράττει δ' ἐναντία ὅστις θεοῖς ἀπεχθάνεται. φίλοι γὰρ γενόμενοι καὶ διαλλαγέντες τῷ θεῷ ἐξευρήσομεν τε καὶ ἐντευξόμεθα τοῖς παιδικοῖς τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν, ὃ τῶν νῦν ὀλίγοι ποιοῦσι. καὶ μὴ μοι ὑπολάβῃ Ἐρυξίμαχος κωμῳδῶν τὸν λόγον, ὡς Πausανίαν καὶ Ἀγάθωνα λέγω· ἴσως μὲν γὰρ καὶ οὗτοι οὐ τούτων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ εἰσὶν ἀμφοτέροι τὴν φύσιν ἄρρενες, λέγω δ' οὖν ἔγωγε καθ' ἀπάντων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὅτι οὕτως ἂν ἡμῶν τὸ γένος εὐδαίμων γένοιτο, εἰ ἐκτελέσαιμεν τὸν ἔρωτα καὶ τῶν παιδικῶν τῶν αὐτοῦ ἕκαστος τύχοι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπελθὼν φύσιν. εἰ δὲ τοῦτ' ἄριστον, ἀναγκαῖον καὶ τῶν νῦν παρόντων τὸ τούτου ἐγγυτάτω ἄριστον εἶναι. τοῦτο δ' ἐστὶ παιδικῶν τυχεῖν κατὰ νοῦν αὐτῶ πεφυκότων. οὗ δὴ τὸν αἴτιον θεὸν ὑμνοῦντες δικαίως ἂν ὑμνοῦμεν Ἐρωτα, ὃς ἐν τε τῷ παρόντι ἡμᾶς πλεῖστα ὀνίνησιν εἰς τὸ οἰκεῖον ἄγων, καὶ εἰς τὸ ἔπειτ' ἐλπίδας μεγίστας παρέχεται, ἡμῶν παρεχομένων πρὸς θεοῦς εὐσεβειαν, καταστήσας ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν καὶ ἰασάμενος μακαρίους καὶ εὐδαίμονας ποιήσειν.

XVII. Οὗτος, ἔφη, ὦ Ἐρυξίμαχε, ὁ ἐμὸς λόγος ἐστὶ περὶ Ἐρωτος, ἀλλοῖος ἢ ὁ σός. ὥσπερ οὖν ἐδεήθην σου, μὴ κωμωδήσῃς αὐτόν, ἵνα καὶ τῶν λοιπῶν ἀκούσωμεν, τί ἕκαστος ἔρει, μᾶλλον δὲ τί ἑκάτερος· Ἀγάθων γὰρ καὶ Σωκράτης λοιποί. Ἀλλὰ πείσομαι σοι, ἔφη φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· καὶ γὰρ μοι ὁ λόγος ἡδέως ἐρρήθη. καὶ εἰ μὴ ξυνήδη Σωκράτει τε καὶ Ἀγάθωνι δευροῖς οὔσι περὶ τὰ ἐρωτικά, πάνυ ἂν ἐφοβούμην, μὴ ἀπορήσωσι λόγων διὰ τὸ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ εἰρησθαι·
 194 νῦν δ' ὁμῶς θαρρῶ. Τὸν οὖν Σωκράτη εἰπεῖν, Καλῶς γὰρ αὐτὸς ἡγώνισαι, ὦ Ἐρυξίμαχε. εἰ δὲ γένοιο οὗ νῦν ἐγὼ εἰμι,

μαλλον δ' ἴσως οὐ ἔσομαι, ἐπειδὴν καὶ Ἀγάθων εἶπη, εὐ μάλ' ἂν φοβοῖο καὶ ἐν παντὶ εἴης, ὥσπερ ἐγὼ νῦν. Φαρμάττειν βούλει με, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν τὸν Ἀγάθωνα, ἵνα θορυβηθῶ διὰ τὸ οἰεσθαι τὸ θέατρον προσδοκίαν μεγάλην ἔχειν, ὡς εὐ ἐρούντος ἐμοῦ. Ἐπιλήσμων μεντᾶν εἶην, ὦ Ἀγάθων, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, εἰ ἰδὼν τὴν σὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην ἀναβαί-
νοντος ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα μετὰ τῶν ὑποκριτῶν καὶ βλέψαντος ἐναντία τοσοῦτ' ἀπαύρα, μέλλοντος ἐπιδειξέσθαι σαυτοῦ λόγου, καὶ οὐδ' ὀπωστιοῦν ἐκπλαγέντος, νῦν οἰηθείην σε θορυβήσεται ἐνεχ' ἡμῶν ὀλίγων ἀνθρώπων. Τί δαί; ὦ Σώκρατες, τὸν Ἀγάθωνα φάναι, οὐ δήπου με οὕτω θεάτρον μεστὸν ἡγεῖ, ὥστε καὶ ἀγνεῖν, ὅτι νοῦν ἔχοντι ὀλίγοι ἐμφρονες πολλῶν ἀφρόνων φοβερώτεροι. Οὐ μεντᾶν καλῶς ποιοίην, φάναι τὸν Σωκράτη, ὦ Ἀγάθων, περὶ σοῦ τι ἐγὼ ἄγροικον δοξάζων· ἀλλ' εὐ οἶδ' ὅτι, εἴ τις ἐντύχοις, οὐς ἡγοῖο σοφούς, μαλλον ἂν αὐτῶν φροντίζοις ἢ τῶν πολλῶν. ἀλλὰ μὴ οὐχ οὗτοι ἡμεῖς ὤμεν· ἡμεῖς μὲν γὰρ κάκει παρημεν καὶ ἡμεν τῶν πολλῶν. εἰ δ' ἄλλ' ἐντύχοις σοφοῖς, τάχ' ἂν αἰσχύνοιο αὐτούς, εἴ τι ἴσως οἶοιο αἰσχρὸν [ὄν] α ποιεῖν. ἢ πῶς λέγεις; Ἀληθῆ λέγεις, φάναι. Τοὺς δὲ πολλοὺς οὐκ ἂν αἰσχύνοιο, εἴ τι οἶοιο αἰσχρὸν ποιεῖν; Καὶ τὸν Φαῖδρον ἔφη ὑπολαβόντ' εἰπεῖν, ὦ φίλε Ἀγάθων, εἰ ἀποκρίνη Σωκράτει, οὐδὲν ἔτι διοίσει αὐτῷ ὅπρησιν τῶν ἐνθάδ' ὀτιοῦν γίνεσθαι, εἰ μόνον ἔχη ὅτ' ἀπαύρα, ἄλλως τε καὶ καλῶ. ἐγὼ δ' ἡδέως μὲν ἀκούω Σωκράτους διαλεγόμενου, ἀναγκαῖον δὲ μοι ἐπιμεληθῆναι τοῦ ἐγκωμίου τῷ Ἐρωτι καὶ ἀποδείξασθαι παρ' ἐνός ἐκάστου ὑμῶν τὸν λόγον. ἀποδοὺς οὖν ἐκάτερος τῷ θεῷ οὕτως ἤδη διαλεγέσθω. Ἀλλὰ καλῶς λέγεις, ὦ Φαῖδρε, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, καὶ οὐδὲν με κωλύει λέγειν· Σωκράτει γὰρ καὶ αὐτὸς ἔσται πολλάκις διαλέγεσθαι.

XVIII. Ἐγὼ δὲ δὴ βούλομαι πρῶτον μὲν εἰπεῖν ἢ χρῆ με ἐπαινεῖν, ἔπειτ' ἐπαινεῖν. δοκοῦσι γὰρ μοι πάντες οἱ πρόσθεν εἰρηκότες οὐ τὸν θεὸν ἐγκωμιάζουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους εὐδαι-

μονίξειν τῶν ἀγαθῶν, ὧν ὁ θεὸς αὐτοῖς αἴτιος· ὁποῖος δὲ τις
 195 αὐτὸς ὦν ταυτ' ἐδωρήσατο, οὐδεὶς εἴρηκεν. εἷς δὲ τρόπος ἐρ-
 θὸς ἐπαίνου περὶ παντός, λόγῳ διελθεῖν οἷος αὐτὸς ὦν τυγ-
 χάνει περὶ οὐ ἂν ὁ λόγος ἦ. οὕτω δὴ τὸν Ἔρωτα καὶ ἡμᾶς
 δίκαιον ἐπαινεῖσαι πρῶτον αὐτὸν οἷός ἐστιν, ἔπειτα τὰς δόσεις.
 Φημί οὖν ἐγὼ πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων Ἔρωτα, εἰ θέμις
 καὶ ἀνεμῆστον εἰπεῖν, εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν, κάλλι-
 στον ὄντα καὶ ἄριστον. ἔστι δὲ κάλλιστος ὦν τοιόσδε. πρῶτον
 μὲν νεώτατος θεῶν, ὧ Φαιδρε. μέγα δὲ τεκμηρίον τῷ λόγῳ
 αὐτὸς παρέχεται φεύγων φυγῆ τὸ γήρας, ταχὺ ἔν δῆλον ὅτι ἂ
 θᾶττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσέρχεται. ὃ δὴ πέφυκεν Ἔρωσ
 μισεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλησιάζειν. μετὰ δὲ νέων αἰεὶ
 ξύνεστιν· ἔστι γὰρ παλαιὸς λόγος εὐ ἔχων, ὡς ὅμοιον ὁμοίῳ
 αἰεὶ πελάζει. ἐγὼ δὲ Φαιδρω ἄλλα πολλὰ ὁμολογῶν τοῦτ' οὐχ
 ὁμολογῶ, ὡς Ἔρωσ Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερός ἐστιν,
 ἀλλὰ φημι νεώτατον αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ αἰεὶ νέον, τὰ δὲ πα-
 200 λαῖα πράγματα περὶ θεοῦ, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγου-
 σιν, Ἀνάγκη καὶ οὐκ Ἔρωτι γεγονέναι, εἰ ἐκεῖνοι ἀληθῆ ἔλε-
 γον· οὐ γὰρ ἂν ἔκτομαι οὐδὲ δεσμοὶ ἀλλήλων ἐγένοντο καὶ
 ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια, εἰ Ἔρωσ ἐν αὐτοῖς ἦν, ἀλλὰ φίλια καὶ
 εἰρήνη, ὥσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἔρωσ τῶν θεῶν βασιλεύει. Νέος
 μὲν οὖν ἐστι, πρὸς δὲ τῷ νέῳ ἀπαλός. ποιητοῦ δ' ἐστὶν ἐνδεῆς
 οἷος ἦν Ὀμηρος, πρὸς τὸ ἐπιδείξει θεοῦ ἀπαλότητα. Ὀμηρος
 γὰρ Ἄτην θεόν τέ φησιν εἶναι καὶ ἀπαλήν· τοὺς γοῦν πόδας
 αὐτῆς ἀπαλοὺς εἶναι, λέγων

τῆς μένδ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὐδέος

πίπνεται, ἀλλ' ἄρα ἦ γε κατ' ἀνδρῶν κρῖατα βαίνει.

καλῶ οὖν δοκεῖ μοι τεκμηρίῳ τὴν ἀπαλότητα ἀποφαίνειν, ὅτι
 οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει, ἀλλ' ἐπὶ μαλθακοῦ. τῷ αὐτῷ δὴ καὶ
 ἡμεῖς χρῆσώμεθα τεκμηρίῳ περὶ Ἔρωτα, ὅτι ἀπαλός. οὐ γὰρ
 ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ' ἐπὶ κρανίων, ἃ ἐστὶν εὐ πάνυ μαλακά, ἀλλ'
 ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων καὶ βαίνει καὶ οἰκεῖ. ἐν γὰρ

ἤθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἰκῆσιν ἴδρυται, καὶ οὐκ αὖ ἐξῆς ἐν πάσαις ταῖς ψυχαῖς, ἀλλ' ἦτιμι ἂν σκληρόν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχη, ἀπέρχεται, ἢ δ' ἂν μαλακόν, οἰκίζεται. ἀπτόμενον οὖν αἶε καὶ ποσὶ καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτάτων, ἀπαλώτατον ἀνάγκη εἶναι. Νεώτατος μὲν δὴ 196 ἔστι καὶ ἀπαλώτατος· πρὸς δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος. οὐ γάρ ἂν οἶός τ' ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι οὐδὲ διὰ πάσης ψυχῆς καὶ εἰσιῶν τὸ πρῶτον λανθάνειν καὶ ἐξιῶν, εἰ σκληρὸς ἦν. συμμετρου δὲ καὶ ὑγρᾶς ἰδέας μέγα τεκμήριον ἡ εὐσχημοσύνη, ὃ δὲ διαφερόντως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως Ἔρωσ ἔχει· ἀσχημοσύνη γάρ καὶ Ἔρωτι πρὸς ἀλλήλους αἶε πόλεμος. χροῖας δὲ κάλλος ἡ κατ' ἄνθη δίαίτα τοῦ θεοῦ σημαίνει· ἀνανθεῖ γάρ καὶ ἀπνηθηκότι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ καὶ ἄλλῳ ὄψωρουν οὐκ ἐνίξει^b Ἔρωσ, οὐ δ' ἂν εὐανθήσ τε καὶ εὐώδης τόπος ἦ, ἐνταῦθα καὶ ἴζει καὶ μένει.

XIX. Περὶ μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταυθ' ἱκανά, καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται. περὶ δ' ἀρετῆς Ἔρωτος μετὰ ταῦτα λεκτέον. τὸ μὲν μέγιστον, ὅτι Ἔρωσ οὔτ' ἀδικεῖ οὔτ' ἀδικεῖται οὔθ' ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεόν, οὔθ' ὑπ' ἀνθρώπου οὔτ' ἀνθρωπον. οὔτε γὰρ αὐτὸς βία πάσχει, εἴ τι πάσχει· βία γάρ Ἔρωτος οὐχ ἄπτεται· οὔτε ποιῶν ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἐκὼν Ἔρωτι πᾶν ὑπηρετεῖ· ἃ δ' ἂν τις^c ἐκὼν ἐκόντι ὁμολογήσῃ, φασὶν οἱ πόλεως βασιλῆς νόμοι δίκαια εἶναι. πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης μετέχει. εἶναι γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, Ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν κρείττω εἶναι. εἰ δ' ἦττους, κρατοῦντ' ἂν ὑπ' Ἔρωτος, ὁ δὲ κρατοῖη. κρατῶν δ' ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὁ Ἔρωσ διαφερόντως ἂν σωφρονοίη. καὶ μὴν εἰς^d γ' ἀνδρείαν Ἔρωτι οὐδ' Ἄρης ἀνθίσταται. οὐ γὰρ ἔχει Ἔρωτα Ἄρης, ἀλλ' Ἔρωσ Ἄρη, Ἀφροδίτης, ὡς λόγος. κρείττων δ' ὁ ἔχων τοῦ ἐχομένου. τοῦ δ' ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν πάντων ἂν ἀνδρειότατος εἴη. Περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας τοῦ θεοῦ εἴρηται, περὶ δὲ σοφίας λεί-

πεται· ὅσον οὖν δυνατόν, πειρατέον μὴ ἑλλείπειν. καὶ πρῶτον μὲν, ἔν' αὐτῷ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω ὥσπερ Ἐρυξίμαχος τὴν ἑαυτοῦ, ποιητῆς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως, ὥστε καὶ ἄλλων ποιῆσαι· πᾶς γοῦν ποιητῆς γίγνεται, καὶ ἄμουσος ἢ τὸ πρῖν, οὐ ἂν Ἔρωσ ἀψήχεται. ὃ δὴ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσθαι, ὅτι ποιητῆς ὁ Ἔρωσ ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ μουσικὴν· ἃ γὰρ τις ἢ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὐτ' ἂν ἐτέρῳ δοίῃ οὐτ' ἂν ἄλλον διδάξειε. καὶ μὲν δὴ τὴν γε τῶν ζώων ποίησιν πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἔρωτος εἶναι σοφίαν, ἢ γίγνεται τε καὶ φύεται πάντα τὰ ζῶα; ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν, ὅτι οὐ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὐ δ' ἂν Ἔρωσ μὴ ἐφάψηται, σκοτεινός; τοξικὴν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρωτος ἂν εἴη μαθητῆς, καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηναῖ ἱστοουργίας καὶ Ζεὺς κυβερνήσεως θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ πράγματα Ἔρωτος ἐγγενομένου, δῆλον ὅτι κάλλους· αἴσχει γὰρ οὐκ ἔπεστιν Ἔρωσ. προτοῦ δέ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐγίγνετο, ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς Ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφυ, ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν πάντ' ἀγαθὰ γέγονε καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. Οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, Ἔρωσ πρῶτος αὐτὸς ὢν κάλλιστος καὶ ἀριςτος μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἄλλων τοιούτων αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ μοί τι καὶ ἕμμετρον εἰπεῖν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν.

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην,
νημεῖαν ἀνέμων, ὕπνον τ' ἐνὶ κοίτῃ ἀκηδῆ.

οὗτος δ' ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος δὲ πληροῖ, αὐτὰς τοιαύδε ξυνόδους μετ' ἀλλήλων πάσας τιθεῖς ξυνιέναι, ἐν ἑορταῖς, ἐν χοροῖς, ἐν θυσίαις γιγνόμενος ἡγεμών· πραότητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δ' ἐξορίζων· φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδω-

ρος δυσμενείας· ἔλωσ ἀγαθοῖς, θεατὸς σοφοῖς, ἀγαστὸς θεοῖς·
 ζηλωτὸς ἀμοίροις, κτητὸς εὐμοίροις· τρυφῆς, ἀβρότητας, χλι-
 δῆς, χαρίτων, ἡμέρου, πόθου πατῆρ· ἐπιμελῆς ἀγαθῶν, ἀμε-
 λῆς κακῶν· ἐν πλῶ, ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ κυβερνήτης, παρα-
 στατής, σωτῆρ ἄριστος, ἕμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κό-
 σμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος, ὃ χρῆ ἔπεσθαι πάντ'
 ἄνδρα ἐφυμνούντα καλῶς, καλῆς ᾠδῆς μετέχοντα, ἣν ἄδει θελ-
 γων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων νόημα. Οὗτος, ἔφη, ὁ παρ'
 ἐμοῦ λόγος, ὃ Φαῖδρε, τῷ θεῷ ἀνακείσθω, τὰ μὲν παιδιᾶς,
 τὰ δὲ σπουδῆς μετρίως, καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, μετέχων.

- 198 XX. Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀγάθωνος, πάντας ἔφη ὁ Ἀριστό-
 δημοσ ἀναθορυβῆσαι τοὺς παρόντας, ὡς πρεπόντως τοῦ νεανί-
 σκου εἰρηκότος καὶ αὐτῷ καὶ τῷ θεῷ. τὸν οὖν Σωκράτη εἶπεῖν
 βλέψαντα εἰς τὸν Ἐρυξίμαχον, Ἄρα σοι δοκῶ, φάναι, ὃ παῖ
 Ἀκουμενοῦ, ἀδελῆς πάλαι δέος δεδιέναι, ἀλλ' οὐ μαντικῶς, ἀ
 νῦν δὴ ἔλεγον, εἶπεῖν, ὅτι Ἀγάθων θαυμαστῶς ἐρώτη, ἐγὼ δ'
 ἀπορήσοιμι; Τὸ μὲν ἕτερον, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, μαντικῶς
 μοι δοκεῖ εἰρηκέναι, ὅτι Ἀγάθων εὖ ἐρεῖ· τὸ δὲ σὲ ἀπορήσειν,
 οὐκ οἶμαι. Καὶ πῶς, ὃ μακάριε, εἶπεῖν τὸν Σωκράτη, οὐ ἔ
 μέλλω ἀπορεῖν ἀγῶ καὶ ἄλλος ὅστισούν, μέλλων λέξειν μετὰ
 καλὸν οὕτω καὶ παντοδαπὸν λόγον ῥηθέντα; καὶ τὰ μὲν ἄλλα
 οὐχ ὁμοίως μὲν, θαυμαστά δέ· τὸ δ' ἐπὶ τελευτῆς τοῦ κάλλους
 τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων τίς οὐκ ἂν ἐξεπλάγη ἀκούων; ἐπεὶ
 ἔγωγ' ἐνθυμούμενος, ὅτι αὐτὸς οὐχ οἶός τ' ἔσομαι οὐδ' ἐγγύς
 τούτων οὐδὲν καλὸν εἶπεῖν, ὑπ' αἰσχύνης ὀλίγου ἀποδράς ὠχό-
 μην, εἴ πη εἶχον. καὶ γάρ με Γοργίου ὁ λόγος ἀνεμίμνησκεν,
 ὥστ' ἀτεχνῶς τὸ τοῦ Ὀμήρου ἐπεπόνθη· ἐφοβούμην, μὴ μοι
 τελευτῶν ὁ Ἀγάθων Γοργίου κεφαλῆν δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ
 ἐπὶ τὸν ἐμὸν λόγον πέμψας αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνία ποιήσειε.
 καὶ ἐνενοήσα τότε ἄρα καταγέλαστος ὢν, ἦνίχ' ὑμῖν ὠμολόγουν α
 ἐν τῷ μέρει μεθ' ὑμῶν ἐγκωμιάσσεσθαι τὸν Ἐρωτα καὶ ἔφην εἶ-
 ναι δεινὸς τὰ ἐρωτικά, οὐδὲν εἰδὼς ἄρα τοῦ πράγματος, ὡς

ἔδει ἐγκωμιάζειν ὅτιοῦν. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἀβελτερίας ᾤμην
 δεῖν ἀληθῆ λέγειν περὶ ἐκάστου τοῦ ἐγκωμιαζομένου, καὶ τοῦτο
 μὲν ὑπάρχειν, ἐξ αὐτῶν δὲ τούτων τὰ κάλλιστα ἐκλεγομένους
 ὡς εὐπρεπέστατα τιθέναι. καὶ πάνυ δὴ μέγα ἐφρόνου ὡς εὖ
 ἐρῶν, ὡς εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν [τοῦ ἐπαινεῖν ὅτιοῦν]. τὸ δ' ἄρα,
 ὡς ἔοικεν, οὐ τοῦτ' ἦν τὸ καλῶς ἐπαινεῖν ὅτιοῦν, ἀλλὰ τὸ ὡς
 μέγιστα ἀνατιθέναι τῷ πράγματι καὶ ὡς κάλλιστα, ἐάν τ' ἦ
 οὕτως ἔχοντα, ἐάν τε μὴ. εἰ δὲ ψευδῆ, οὐδὲν ἄρ' ἦν πράγμα,
 προὔρηθη γάρ, ὡς ἔοικεν, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τὸν Ἔρωτα
 ἐγκωμιάζειν δόξει, οὐχ ὅπως ἐγκωμιάσεται. διὰ ταῦτα δὴ,
 οἶμαι, πάντα λόγον κινοῦντες ἀνατίθετε τῷ Ἐρωτι, καὶ φατε
 199 αὐτὸν τοιοῦτόν τ' εἶναι καὶ τοσούτων αἴτιον, ὅπως ἂν φαίνηται.
 ὡς κάλλιστος καὶ ἄριστος, δηλὸν ὅτι τοῖς μὴ γινώσκουσιν· οὐ
 γὰρ ἂν που τοῖς γ' εἰδόσι. καὶ καλῶς γ' ἔχει καὶ σεμνῶς ὁ
 ἐπαινος. ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ οὐκ ἤδη ἄρα τὸν τρόπον τοῦ ἐπαίνου,
 οὐδ' εἰδὼς ὑμῖν ὠμολόγησα καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει ἐπαινεσέσθαι.
 ἢ γλωττα οὖν ὑπέσχετο, ἢ δὲ φρήν οὐ. χαιρέτω δὴ. οὐ γὰρ
 ἔτι ἐγκωμιάζω τοῦτον τὸν τρόπον· οὐ γὰρ ἂν δυναίμην· οὐ
 μέντοι ἀλλὰ τὰ γ' ἀληθῆ, εἰ βούλεσθε, ἐθέλω εἰπεῖν κατ' ἐμαυ-
 τόν, οὐ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους, ἵνα μὴ γέλωτα ὄφλω.
 ὅρα οὖν, ὦ Φαῖδρε, εἴ τι καὶ τοιούτου λόγου δεῖε περὶ Ἐρωτος,
 τὰληθῆ λεγόμενα ἀκούειν, ὀνόμασι δὲ καὶ θέσει ῥημάτων τοιαύ-
 τη, ὅποια δ' ἂν τις τύχη ἐπελθούσα. Τὸν οὖν Φαῖδρον ἔφη
 καὶ τοὺς ἄλλους κελεύειν λέγειν, ὅπη αὐτὸς οἶοιτο δεῖν εἰπεῖν,
 ταύτη. Ἔτι τοίνυν, φάναι, ὦ Φαῖδρε, πάρες μοι Ἀγάθωνα
 σμικρὸν ἄττ' ἐρέσθαι, ἔν' ἀνομολογησάμενος παρ' αὐτοῦ οὕτως
 ἤδη λέγω. Ἀλλὰ παρήμι, φάναι τὸν Φαῖδρον· ἀλλ' ἐρώτα.
 Μετὰ ταῦτα δὴ τὸν Σωκράτη ἔφη ἐνθὲνδε ποθὲν ἄρξασθαι.

XXI. Καὶ μὴν, ὦ φίλε Ἀγάθων, καλῶς μοι ἐδοξας καθη-
 γήσασθαι τοῦ λόγου, λέγων, ὅτι πρῶτον μὲν δεῖο αὐτὸν ἐπι-
 δεῖξαι, ὅποιός τις ἐστὶν ὁ Ἔρωσ, ὕστερον δὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
 ταύτην τὴν ἀρχὴν πάνυ ἄγαμαι. ἴθι οὖν μοι περὶ Ἐρωτος,

ἐπειδὴ καὶ τὰλλα καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς διηλθεὶς οἶός ἐστι, καὶ τόδ' εἶπέ· πότερον ἐστὶ τοιοῦτος, οἶος εἶναι τινὸς ὁ Ἔρωσ δ' ἔρωσ, ἢ οὐδενός; ἐρωτῶ δ' οὐκ, εἰ μητρός τινος ἢ πατρός ἐστι, γελοῖον γὰρ ἂν εἶη τὸ ἐρώτημα, εἰ Ἔρωσ ἐστὶν ἔρωσ μητρός ἢ πατρός, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ αὐτὸ τοῦτο, πατέρα, ἠρώτων, ἄρ' ὁ πατήρ ἐστὶ πατήρ τινος, ἢ οὐ; εἶπες ἂν δήπου μοι, εἰ ἐβούλου καλῶς ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἔστιν υἱὸς γ' ἢ θυγατρὸς ὁ πατήρ πατήρ ἢ οὐ; Πάνυ γε, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. Οὐκοῦν καὶ ἡ μήτηρ ὡσάυτως; Ὁμολογήσαι καὶ τοῦτο. Ἔτι τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀποκρίναι ὀλίγω πλείω, ἵνα μᾶλλον καταμάθῃς ὃ βούλομαι. εἰ γὰρ ἐροίμην, Τί δέ; ἀδελφός, αὐτὸ τοῦθ' ὅπερ ἔστιν, ἔστι τινὸς [ἀδελφός] ἢ οὐ; Φάναι εἶναι. Οὐκοῦν ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς; Ὁμολογεῖν. Πειρῶ δὴ, φάναι, καὶ τὸν Ἔρωτα εἰπεῖν. ὁ Ἔρωσ ἔρωσ ἐστὶν οὐδενός ἢ τινός; Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, φύλαξον παρὰ σαυτῶ [μεμνημένος] ὅτου· τοσόνδε δ' εἶπέ, πότερον ὁ Ἔρωσ ἐκείνου, οὐ ἔστιν ἔρωσ, ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ, ἢ οὐ; Πάνυ γε, φάναι. Πότερον ἔχων αὐτό, οὐ ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρά, εἴτ' ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρά, ἢ οὐκ ἔχων; Οὐκ ἔχων, ὡς τὸ εἰκόσ γε, φάναι. Σκόπει δὴ, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀντὶ τοῦ εἰκότος εἰ ἀνάγκη οὕτω, τὸ ἐπιθυμοῦν ἐπιθυμεῖν οὐ ἐνδεές ἐστιν, ἢ μὴ ἐπιθυμεῖν, ἐὰν μὴ ἐνδεές ᾖ. ἐμοὶ μὲν γὰρ θαυμαστώσ δοκεῖ, ὡ Ἀγάθων, ὡς ἀνάγκη εἶναι, σοὶ δὲ πῶς; Κάμοι, φάναι, δοκεῖ. Καλῶς λέγεις. ἄρ' οὖν βούλοισ' ἂν τις μέγας ὢν μέγας εἶναι, ἢ ἰσχυρὸς ὢν ἰσχυρός; Ἀδύνατον ἐκ τῶν ὁμολογημένων. Οὐ γὰρ που ἐνδεὴς ἂν εἶη τούτων ὃ γ' ὦν. Ἀληθὴ λέγεις. Εἰ γὰρ καὶ ἰσχυρὸς ὢν βούλοιστο ἰσχυρὸς εἶναι, φάναι τὸν Σωκράτη, καὶ ταχύς ὢν ταχύς, καὶ ὑγιής ὢν ὑγιής — ἴσως γὰρ ἂν τις ταυτ' εἰηθείη καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τοὺς ὄντας τε τοιοῦτους καὶ ἔχοντας ταῦτα τούτων, ἅπερ ἔχουσι, καὶ ἐπιθυμεῖν. ἴν' οὖν μὴ ἐξαπατηθῶμεν, τούτου ἕνεκα λέγω. τούτοις γὰρ, ὡ Ἀγάθων, εἰ ἐνοεῖς, ἔχει μὲν ἕκαστα τούτων ἐν τῷ παρόντι

ἀνάγκη, ἃ ἔχουσιν, ἐάν τε βούλωνται ἐάν τε μή· καὶ τούτου γε δήπου τίς ἂν ἐπιθυμήσειεν; ἀλλ' ὅταν τις λέγῃ, ὅτι Ἐγὼ ὑγιαίνων βούλομαι καὶ ὑγιαίνειν, καὶ πλουτῶν βούλομαι καὶ πλουτεῖν, καὶ ἐπιθυμῶ αὐτῶν τούτων, ἃ ἔχω· — εἰπομεν ἂν αὐτῷ, ὅτι Σὺ, ὦ ἄνθρωπε, πλουτοὺν κεκτημένος καὶ ὑγίειαν καὶ ἰσχύν βούλει καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτα κεκτηθῆσαι, ἀ ἐπεὶ ἐν τῷ γε νῦν παρόντι, εἴτε βούλει εἴτε μή, ἔχεις. σκόπει οὖν, ὅταν τοῦτο λέγῃς, ὅτι Ἐπιθυμῶ τῶν παρόντων, εἰ ἄλλο τι λέγεις ἢ τόδε, ὅτι Βούλομαι τὰ νῦν παρόντα καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον παρεῖναι. — ἄλλο τι ὁμολογήσῃς; Συμφάναι ἔφη τὸν Ἀγάθωνα. Εἰπεῖν δὴ τὸν Σωκράτη, Οὐκοῦν τοῦτό γ' ἐστὶν ἐκείνου ἐρᾶν, ὃ οὐπω ἔτοιμον αὐτῷ ἐστὶν οὐδ' ἔχει, [τὸ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτ' εἶναι αὐτῷ σωζόμενα τὰ νῦν παρόντα]; Πάνυ γε, φάναι. Καὶ οὗτος ἄρα καὶ ἄλλος πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν τοῦ μὴ ἐτοίμου ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦ μὴ παρόντος, καὶ ὃ μὴ ἔχει καὶ ὃ μὴ ἔστιν αὐτὸς καὶ οὐ ἐνδεής ἐστι, τοιαῦτ' ἄττ' ἐστὶν ὧν ἡ ἐπιθυμία τε καὶ ὁ ἔρως ἐστίν. Πάνυ γ', εἰπεῖν. Ἔθι δὴ, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀνομολογησώμεθα τὰ εἰρημένα. ἄλλο τι ἔστιν ὁ ἔρως πρῶτον μὲν τινῶν, ἔπειτα τούτων, ὧν ἂν 201 ἔνδεα παρῆ αὐτῷ; Ναί, φάναι. Ἐπὶ δὴ τούτοις ἀναμνήσθητι, τίνων ἔφησθ' ἐν τῷ λόγῳ εἶναι τὸν Ἔρωτα. εἰ δὲ βούλει, ἐγὼ σε ἀναμνήσω. οἶμαι γάρ σε οὕτωςί πως εἰπεῖν, ὅτι τοῖς θεοῖς κατεσκευάσθη τὰ πράγματα δι' ἔρωτα καλῶν· αἰσχυρῶν γάρ οὐκ εἶη ἔρως· οὐχ οὕτωςί πως ἔλεγες; Εἶπον γάρ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. Καὶ ἐπεικῶς γε λέγεις, ὦ ἑταῖρε, φάναι τὸν Σωκράτη. καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄλλο τι ὁ Ἔρως κάλλους ἂν εἶη ἔρως, αἰσχυροῦς δ' οὐ; Ὁμολόγει. Οὐκοῦν ὁμολόγηται, οὐ ἐνδεής ἐστὶ καὶ μὴ ἔχει, τούτου ἐρᾶν; Ναί, εἰπεῖν. Ἐνδεής ἄρ' ἐστὶ καὶ οὐκ ἔχει ὁ Ἔρως κάλλος. Ἀνάγκη, φάναι. Τί δέ; τὸ ἐνδεές κάλλους καὶ μηδαμῆ κεκτημένον κάλλος ἄρα λέγεις σὺ καλὸν εἶναι; Οὐ δῆτα. Ἔτι οὖν ὁμολογεῖς Ἔρωτα καλὸν εἶναι, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει; Καὶ τὸν Ἀγάθωνα εἰπεῖν,

Κινδυνεύω, ὦ Σώκρατες, οὐδὲν εἶδέναι ὧν τότε εἶπον. Καὶ μὴν καλῶς γ' εἶπες, φάναι, ὦ Ἀγάθων. ἀλλὰ μικρὸν ἐτι εἶπέ· τάγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι; Ἔμοιγε. Εἰ ἄρ' ὁ Ἔρωσ τῶν καλῶν ἐνδεής ἐστι, τὰ δ' ἀγαθὰ καλὰ, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐνδεής εἶη. Ἐγώ, φάναι, ὦ Σώκρατες, σοὶ οὐκ ἂν δυναίμην ἀντιλέγειν, ἀλλ' οὕτως ἐχέτω, ὡς σὺ λέγεις. Οὐ μὲν οὖν τῇ ἀληθείᾳ, φάναι, ὦ φιλούμενε Ἀγάθων, δύνασαι ἀντιλέγειν, ἐπεὶ Σωκράτει γ' οὐδὲν χαλεπὸν.

XXII. Καὶ σέ μὲν γ' ἤδη εἴσω· τὸν δὲ λόγον τὸν περὶ τοῦ Ἔρωτος, ὃν ποτ' ἤκουσα γυναικὸς Μαντινικῆς Διοτίμας, ἣ ταυτά τε σοφῆ ἦν καὶ ἄλλα πολλά, καὶ Ἀθηναίοις ποτὲ θυμαμένοις πρὸ τοῦ λοιμοῦ δεκῆτη ἀναβολὴν ἐποίησε τῆς νόσου, ἣ δὴ καί με τὰ ἐρωτικά ἐδίδαξεν — ὃν οὖν ἐκείνη ἔλεγε λόγον πειράσομαι ὑμῖν διελθεῖν ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐμοὶ καὶ Ἀγάθωνι, αὐτὸς ἐπ' ἐμαυτοῦ, ὅπως ἂν δύνωμαι. δεῖ δὴ, ὦ Ἀγάθων, ὡσπερ σὺ καθηγῆσω, διελθεῖν αὐτὸν πρῶτον, τίς ἐστιν ὁ Ἔρωσ καὶ ποῖός τις, ἔπειτα τὰ ἔργα αὐτοῦ. δοκεῖ οὖν μοι βῆστρον εἶναι οὕτω διελθεῖν, ὡς ποτ' ἐμέ ἡ ξένη ἀνακρίνουσα διῆει. σχεδὸν γάρ τι καὶ γὰρ πρὸς αὐτὴν ἕτερα τοιαυτ' ἔλεγον, οἷα περ νῦν πρὸς ἐμέ Ἀγάθων, ὡς εἶη ὁ Ἔρωσ μέγας θεός, εἶη δὲ τῶν καλῶν. ἤλεγχε δὴ με τούτοις τοῖς λόγοις, οἷσπερ ἐγὼ τοῦτον, ὡς οὔτε καλὸς εἶη κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον οὔτ' ἀγαθός. καὶ γὰρ Πῶς λέγεις, ἔφη, ὦ Διοτίμα; αἰσχροὺς ἄρ' ὁ Ἔρωσ ἐστὶ καὶ κακός; Καὶ ἦ, Οὐκ εὐφημήσεις; ἔφη· ἦ οἶει, ὃ τι ἂν μὴ καλὸν ἦ, ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι αἰσχρόν; Μάλιστα γε.

202 Ἡ καὶ ἂν μὴ σοφὸν ἀμαθές; ἦ οὐκ ἤσθησαι, ὅτι ἔστι τι μετὰ ταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθίας; Τί τοῦτο; Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν [καὶ] ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι οὗτ' ἐπίστασθαί ἐστιν· ἄλογον γὰρ πράγμα πῶς ἂν εἶη ἐπιστήμη; οὔτ' ἀμαθία· τὸ γὰρ τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἶη ἀμαθία; ἐστὶ δὲ δήπου τοιοῦτον [ἢ ὀρθὴ δόξα,] μεταξὺ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Μὴ τοίνυν ἀνάγκαις ὃ μὴ

καλόν ἐστὶν αἰσχρὸν εἶναι, μὴδ' ὃ μὴ ἀγαθὸν κακόν. οὕτω δὲ καὶ τὸν Ἔρωτα ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μὴδὲ καλόν, μὴδὲν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακὸν εἶναι, ἀλλὰ τι μεταξὺ, ἔφη, τούτοις. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὁμολογεῖται γε παρὰ πάντων μέγας θεὸς εἶναι. Τῶν μὴ εἰδόντων, ἔφη, πάντων λέγεις ἢ καὶ τῶν εἰδόντων; Ξυμπάντων μὲν οὖν. Καὶ ἡ γελάσασα, Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁμολογοῖτο μέγας θεὸς εἶναι παρὰ τούτων, οἳ φασιν αὐτὸν οὐδὲ θεὸν εἶναι; Τίνες οὗτοι; ἦν δ' ἐγώ. Εἷς μὲν, ἔφη, σύ, μία δ' ἐγώ. Καὶ γὰρ εἶπον, Πῶς τοῦτο, ἔφη, λέγεις; Καὶ ἡ, Ῥαδίως, ἔφη. λέγε γάρ μοι, οὐ πάντας θεοὺς φῆς εὐδαίμονας εἶναι [καὶ καλοῦς]; ἢ τολμήσεις ἄν τινα μὴ φάναι [καλὸν τε καὶ] εὐδαίμονα θεῶν εἶναι; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς τάγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους; Πάνυ γε. Ἄλλὰ μὴν Ἔρωτά γ' ὁμολόγηκας δι' ἔνδειαν τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἐπιθυμεῖν αὐτῶν τούτων, ὧν ἔνδεής ἐστιν. Ὁμολόγηκα γάρ. Πῶς δ' ἄν οὖν θεὸς εἴη ὃ γε τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἄμοιρος; Οὐδαμῶς, ὧς γ' ἔοικεν. Ὅρας οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ Ἔρωτα οὐ θεὸν νομίζεις;

XXIII. Τί οὖν ἄν, ἔφη, εἴη ὁ Ἔρωτος; θνητός; Ἠκιστά γε. Ἄλλὰ τί μὴν; Ὅσπερ τὰ πρότερα, ἔφη, μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου. Τί οὖν, ὦ Διοτίμα; Δαίμων μέγας, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξὺ ἐστὶ θεοῦ τε καὶ θνητοῦ. Τίνα, ἦν δ' ἐγώ, δύναμιν ἔχον; Ἐρμηνεῦον καὶ διαπορθμεῦον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν, τῶν μὲν τὰς δεήσεις καὶ θυσίας, τῶν δὲ τὰς ἐπιτάξεις τε καὶ ἀμοιβὰς τῶν θυσιῶν. ἐν μέσῳ δ' ὄν ἀμφοτέρων ἀμφοτέρους συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν αὐτὸ αὐτῷ ξυνδεδέσθαι. διὰ τούτου καὶ ἡ μαντικὴ πᾶσα χωρεῖ καὶ ἡ τῶν ἱερῶν τέχνη τῶν τε περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἐπωδὰς καὶ τὴν μαγείαν πᾶσαν καὶ γοητεῖαν. θεὸς δ' ἀνθρώπῳ οὐ μίγνυται, ἀλλὰ διὰ τούτου πᾶσά ἐστὶν ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώ-

πους, και ἐγρηγορόσι και καθεύδουσι. και ὁ μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα σοφὸς δαιμόνιος ἀνὴρ, ὁ δ' ἄλλο τι σοφὸς ὢν ἢ περὶ τέχνας ἢ χειρουργίας τινὰς βάνουσος. οὗτοι δὴ οἱ δαίμονες πολλοὶ και παντοδαποὶ εἰσιν, εἷς δὲ τούτων ἐστὶ και ὁ Ἔρωσ. Πατὴρ δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίνας ἐστὶ και μητρός; Μακρότερον ἢ μὲν, ἔφη, διηγήσασθαι· ὅμως δέ σοι ἐρῶ. ὅτε γὰρ ἐγένετο ἡ Ἀφροδίτη, εἰστιῶντο οἱ θεοί, οἳ τ' ἄλλοι και ὁ τῆς Μήτηδος υἱὸς Πόρος. ἐπειδὴ δ' ἐδείπνησαν, προσαιτήσουσα, οἷον δὴ εὐχίας οὔσης, ἀφίκετο ἡ Πενία και ἦν περὶ τὰς θύρας. ὁ οὖν Πόρος μεθυθεὶς τοῦ νέκταρος, οἶνος γὰρ οὕτω ἦν, εἰς τὸν τοῦ Διὸς κῆπον εἰσελθὼν βεβαρημένος ἠΐθεν. ἡ οὖν Πενία, ἐπιβουλεύουσα διὰ τὴν αὐτῆς ἀπόρριαν παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου, κατακλίνεται τε παρ' αὐτῷ και ἐκύησε τὸν Ἔρωτα. διὸ δὴ και Ἀφροδίτης ἀκόλουθος και θεράπων γέγονεν ὁ Ἔρωσ, γεννηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις και ἅμα φύσει [ἐραστῆς] ὢν περὶ τὸ καλόν, [και τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης]. ἅτ' οὖν Πόρου και Πενίας υἱὸς ὢν ὁ Ἔρωσ ἐν τοιαύτῃ τύχῃ καθέστηκε. πρῶτον μὲν πένης αἰεὶ ἐστὶ, και πολλοῦ δεῖ ἀπαλὸς τε και καλὸς εἶναι, ὃ οἱ πολλοὶ οἶονται, ἀλλὰ σκληρὸς και ἀύχμηρὸς και ἀνυπόδητος και ἄοικος, χαμαιπετῆς αἰεὶ ὢν και ἄστρωτος, ἐπὶ δὲ θύραις και ἐν ὁδοῖς ὑπαίθριος κοιμώμενος, τὴν τῆς μητρός φύσιν ἔχων αἰεὶ ἐνδεία ξύνοικος. κατὰ δ' αὐτὸν τὸν πατέρα ἐπίβουλος ἐστὶ τοῖς καλοῖς και τοῖς ἀγαθοῖς, ἀνδρείος ὢν και ἔτης και σύντονος, θηρευτῆς δεινός, αἰεὶ τινὰς πλέκων μηχανάς, και φρονήσεως ἐπιθυμητής, και πόριμος, φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου, δεινὸς γόης και φαρμακεὺς και σοφιστής· και οὐθ' ὡς ἀθάνατος πέφυκεν οὐθ' ὡς θνητός, ἀλλὰ τότε μὲν τῆς αὐτῆς ἡμέρας θάλλει τε και ζῆ, ὅταν εὐπορήσῃ, τότε δ' ἀποθνήσκει, πάλιν δ' ἀναβιώσκειται διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φύσιν. τὸ δὲ ποριζόμενον αἰεὶ ὑπεκρεῖ, ὥστ' οὐτ' ἀπορεῖ ποτ' Ἔρωσ οὔτε πλουτεῖ. σοφίας τ' αὐτὸν και ἀμαθίας ἐν μέσῳ ἐστίν. ἔχει γὰρ ὧδε. θεῶν οὐδέεις φιλοσοφεῖ οὐδ' ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι· ἐστὶ γὰρ·

204 οὐδ' εἴ τις ἄλλος σοφός, οὐ φιλοσοφεῖ. οὐδ' αὖ οἱ ἀμαθεῖς φιλοσοφοῦσιν οὐδ' ἐπιθυμοῦσι σοφοὶ γενέσθαι· αὐτὸ γὰρ τοῦτ' ἐστὶν [χαλεπὸν] ἀμαθία, τὸ μὴ ὄντα καλὸν ἀγαθὸν μηδὲ φρόνιμον δοκεῖν αὐτῷ εἶναι ἱκανόν. οὐκ οὖν ἐπιθυμεῖ ὁ μὴ οἴομενος ἐνδεής εἶναι οὐδ' ἂν μὴ οἴηται ἐπιδεισθαι. Τίνες οὖν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, οἱ φιλοσοφούντες, εἰ μήτ' οἱ σοφοὶ μήτ' οἱ ἀμαθεῖς; Δῆλον τοῦτό γε, ἦ δ' ἦ, καὶ παιδί, ὅτι οἱ μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων, ὧν αὐ καὶ ὁ Ἔρωσ. ἔστι γὰρ δὴ τῶν καλλίστων ἡ σοφία, Ἔρωσ δ' ἐστὶν ἔρωσ περὶ τὸ καλόν, ὥστ' ἀναγκαῖον Ἔρωτα φιλόσοφον εἶναι, φιλόσοφον δ' ὄντα μεταξὺ εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς. αἰτία δ' αὐτῷ καὶ τούτων ἡ γένεσις· πατρὸς μὲν γὰρ σοφοῦ ἐστὶ καὶ εὐπόρου, μητρὸς δ' οὐ σοφῆς καὶ ἀπόρου. ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ δαίμονος, ὦ φίλε Σώκρατες, αὕτη· ὃν δὲ σὺ ὠήθης Ἔρωτα εἶναι, θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπαυες. ὠήθησ δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τεκμαιρομένη ἐξ ὧν σὺ λέγεις, τὸ ἐρώμενον Ἔρωτα εἶναι, οὐ τὸ ἐρών. διὰ ταῦτά σοι, οἶμαι, πάγκαλος ἐφαίνετο ὁ Ἔρωσ. καὶ γὰρ ἔστι τὸ ἐραστὸν [τὸ] τῷ ὄντι καλόν καὶ ἀβρόν καὶ τέλειον καὶ μακαριστόν· τὸ δὲ γ' ἐρών ἄλλην ἰδέαν τοιαύτην ἔχον, ὅταν ἐγὼ διῆλθον.

XXIV. Κἀγὼ εἶπον, Εἶεν δὴ, ὦ ξένη· καλῶς γὰρ λέγεις· τοιοῦτος ὧν ὁ Ἔρωσ τίνα χρεῖαν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις; Τοῦτο δὴ τὰ μετὰ ταῦτ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, πειράσομαι σε διδάξαι. ἔστι μὲν γὰρ δὴ τοιοῦτος καὶ οὕτω γεγωνώς ὁ Ἔρωσ, ἔστι δὲ τῶν καλῶν, ὡς σὺ φῆς. εἰ δὲ τις ἡμᾶς ἔροιτο, τί τῶν καλῶν ἐστὶν ὁ Ἔρωσ, ὦ Σώκρατες τε καὶ Διοτίμα; ὧδε δὲ σαφέστερον ἐρώ, Ὁ ἐρών τῶν καλῶν τί ἐρά; Κἀγὼ εἶπον, ὅτι Γενέσθαι αὐτῷ. Ἄλλ' ἔτι ποθεῖ, ἔφη, ἡ ἀπόκρισις ἐρώτησιν τοιάνδε, τί ἔσται ἐκείνω, ὃ ἂν γένηται τὰ καλά; Οὐ πάνυ ἔφη ἔτι ἔχειν ἐγὼ πρὸς ταύτην τὴν ἐρώτησιν προχειρῶς ἀποκρίνασθαι. Ἄλλ', ἔφη, ὥσπερ ἂν εἴ τις μεταβαλὼν ἀντὶ τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ χρώμενος πυνθάνοιτο, Φέρε, ὦ Σώκρατες, ὁ ἐρών τῶν ἀγαθῶν τί ἐρά; Γενέσθαι, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῷ. Καὶ τί

ἔσται ἐκείνω, ὃ ἂν γένηται τάγαθά; Τοῦτ' εὐπωρότερον, ἣν δ' 205 ἐγώ, ἔχω ἀποκρίνασθαι, ὅτι εὐδαίμων ἔσται. Κτήσει γάρ, ἔφη, ἀγαθῶν οἱ εὐδαίμονες εὐδαίμονες. καὶ οὐκέτι προσδεῖ ἐρέσθαι, ἵνα τί δὲ βούλεται εὐδαίμων εἶναι ὁ βουλόμενος, ἀλλὰ τέλος δοκεῖ ἔχειν ἢ ἀπόκρισις. Ἀληθῆ λέγεις, εἶπον ἐγώ. Ταύτην δὴ τὴν βούλησιν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦτον πότερα κοινὸν οἶει εἶναι πάντων ἀνθρώπων, καὶ πάντας τάγαθὰ βούλεσθαι αὐτοῖς εἶναι αἰεὶ, ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἣν δ' ἐγώ· κοινὸν εἶναι πάντων. Τί δὴ οὖν, ἔφη, ὦ Σώκратες; οὐ πάντας ἐρᾶν φαμεν, εἴπερ γε πάντες τῶν αὐτῶν ἐρώσι καὶ αἰεὶ, ἀλλὰ τινὰς φαμεν ἐρᾶν, τοὺς δ' οὐ; Θαυμάζω, ἣν δ' ἐγώ, καὶ αὐτός. Ἀλλὰ μὴ θαύμαζ', ἔφη· ἀφελόντες γὰρ τοῦ ἔρωτος τι εἶδος ὀνομάζομεν τὸ τοῦ ὄλου ἐπιτιθέντες ὄνομα ἔρωτα, τὰ δ' ἄλλα ἄλλοις καταχρώμεθ' ὀνόμασιν. Ὡσπερ τί; ἣν δ' ἐγώ. Ὡσπερ τόδε. οἶσθ' ὅτι ποιήσις ἐστὶ τι πολὺ. ἢ γὰρ τοι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν λόντι ὄτωρ οὖν αἰτία πᾶσα ἐστὶ ποιήσις, ὥστε καὶ αἱ ὑπὸ πάσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι ποιήσεις εἰσὶ καὶ οἱ τούτων δημιουργοὶ πάντες ποιηταί. Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλ' ὅμως, ἢ δ' ἦ, οἶσθ' ὅτι οὐ καλοῦνται ποιηταί, ἀλλ' ἄλλα ἔχουσιν ὀνόματα, ἀπὸ δὲ πάσης τῆς ποιήσεως ἐν μόνιον ἀφορισθὲν τὸ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ μέτρα τῷ τοῦ ὄλου ὀνόματι προσαγορεύεται ποιήσις γὰρ τοῦτο μόνον καλεῖται, καὶ οἱ ἔχοντες τοῦτο τὸ μόνιον τῆς ποιήσεως ποιηταί. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ τὸν ἔρωτα· τὸ μὲν κεφάλαιόν ἐστιν [πᾶσα ἢ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν,] ὁ μέγιστός τε καὶ ὅλος ἔρωσ παντί· ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλη τρεπόμενοι πολλαχῆ ἐπ' αὐτόν, ἢ κατὰ χρηματισμὸν ἢ κατὰ φιλογυμναστίαν ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, οὗτ' ἐρᾶν καλοῦνται οὗτ' ἐρασταί, οἱ δὲ καθ' ἓν τι εἶδος ἰόντες τε καὶ ἐσπουδακότες τὸ τοῦ ὄλου ὄνομα ἴσχουσιν, ἐρωτά τε καὶ ἐρᾶν καὶ ἐρασταί. Κινδυνεύεις ἀληθῆ, ἔφη ἐγώ, λέγειν. Καὶ λέγεται μὲν γέ τις, ἔφη, λόγος, ὡς οἱ ἂν τὸ ἥμισυ ἑαυτῶν ὀζητῶσιν, οὗτοι ἐρώσων· ὁ δ' ἐμὸς λόγος οὐθ' ἡμίσεός φησιν εἰ-

ναι τὸν ἔρωτα οὐθ' ὄλου, εἴαν μὴ τυγχάνῃ γέ που, ὡς ἑταῖρε, ἀγαθὸν ὄν· ἐπεὶ αὐτῶν γε καὶ πόδας καὶ χεῖρας ἐθέλουσιν ἀποτέμνεσθαι ἄνθρωποι, εἴαν αὐτοῖς δοκῇ τὰ ἑαυτῶν πονηρὰ εἶναι. οὐ γὰρ τὸ ἑαυτῶν, οἶμαι, ἕκαστοι ἀσπάζονται, εἰ μὴ εἴ τις τὸ μὲν ἀγαθὸν οἰκεῖον καλεῖ καὶ ἑαυτοῦ, τὸ δὲ κακὸν ἀλλότριον·
 206 ὡς οὐδὲν γ' ἄλλο ἐστὶν οὐ ἔρωσιν ἄνθρωποι ἢ τὰγαθόν. ἦ σοὶ ἄδοκοῦσιν; Μὰ Δι' οὐκ ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ. Ἄρ' οὖν, ἦ δ' ἦ, οὕτως ἀπλοῦν ἐστὶ λέγειν, ὅτι ἄνθρωποι τὰγαθοῦ ἔρωσι; Ναί, ἔφη. Τί δέ; οὐ προσθετέον, ἔφη, ὅτι καὶ εἶναι τὰγαθὸν αὐτοῖς ἔρωσιν; Προσθετέον. Ἄρ' οὖν, ἔφη, καὶ οὐ μόνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ αἰεὶ εἶναι; Καὶ τοῦτο προσθετέον. Ἔστιν ἄρα ξυλλήβδην, ἔφη, ὁ ἔρωσ τοῦ τὰγαθὸν αὐτῷ εἶναι αἰεὶ. Ἀληθέστατα, ἔφη ἐγώ, λέγεις.

XXV. Ὅτε δὴ τούτου ὁ ἔρωσ ἐστίν, ἦ δ' ἦ, τῶν τίνα β τρόπον διωκόντων αὐτὸ καὶ ἐν τίνι πράξει ἢ σπουδῇ καὶ ἢ σύντασις ἔρωσ ἂν καλοῖτο; τί τοῦτο τυγχάνει ὄν τούργον; ἔχεις εἰπεῖν; Οὐ μεντὰν σέ, ἔφη ἐγώ, ὡς Διοτίμα, ἐθαύμαζον ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἐφοίτων παρὰ σέ αὐτὰ ταῦτα μαθησόμενος. Ἄλλ' ἐγώ σοι, ἔφη, ἔρω. Ἔστι γὰρ τοῦτο τόκος ἐν καλῷ καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν. Μαντείας, ἦν δ' ἐγώ, δεῖται ὅτι ποτὲ λέγεις, καὶ οὐ μανθάνω. Ἄλλ' ἐγώ, ἦ δ' ἦ, σαφέστερον ἔρω. κυοῦσι γάρ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, πάντες ἄνθρωποι ὁ καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀπείδαν ἐν τῇ ἡλικίᾳ γένωνται, τίκτειν ἐπιθυμῆ ἡμῶν ἢ φύσις. τίκτειν δ' ἐν μὲν αἰσχυρῷ οὐ δύναται, ἐν δὲ [τῷ] καλῷ. Ἔστι δὲ τοῦτο θεῖον τὸ πρᾶγμα, καὶ τοῦτ' ἐν θνητῷ ὄντι τῷ ζῳίῳ ἀθάνατον ἔνεστιν, ἢ κήσις καὶ ἢ γέννησις. ταῦτα δ' ἐν τῷ ἀναρμόστῳ ἀδύνατον γενέσθαι. ἀναρμόστον δ' ἐστὶ τὸ αἰσχυρὸν παντὶ τῷ θεῷ, τὸ δὲ ἀκαλὸν ἀρμόττον. Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλείθυια ἢ Καλλονὴ ἐστὶ τῇ γενέσει. διὰ ταῦθ' ὅταν μὲν καλῷ προσπελάσῃ τὸ κυοῦν, ἑλεῶν τε γίγνεται καὶ εὐφραϊνόμενον διαχεῖται, καὶ τίκτει τε καὶ γεννᾷ· ὅταν δ' αἰσχυρῷ, σκυθρωπὸν τε γίγνεται καὶ λυπούμενον συσπει-

ῥαται καὶ ἀποτρέπεται καὶ ἀνείλεται καὶ οὐ γεννᾷ, ἀλλ' ἴσχον τὸ κῆγμα χαλεπῶς φέρει. ὅθεν δὴ τῷ κυοῦντί τε καὶ ἤδη σπαργῶντι πολλή ἢ πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλὸν διὰ τὸ μεγάλης ὠδίνος ἀπολύειν τὸν ἔχοντα. ἔστι γάρ, ὡς Σώκρατες, ἔφη, οὐ τοῦ καλοῦ ὁ ἔρωσ, ὡς σὺ οἶε. Ἄλλὰ τί μὴν; Τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ τόκου ἐν τῷ καλῷ. Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ. [Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.] Τί δὴ οὖν τῆς γεννήσεως; Ὅτι ἀειγενές ἐστί καὶ ἀθάνατον ὡς ²⁰⁷ θνητῷ ἢ γέννησις. ἀθανασίας δ' ἀναγκαῖον ἐπιθυμεῖν μετ' ἀγα-^aθοῦ ἐκ τῶν ὠμολογημένων, εἴπερ τοῦ τὰγαθὸν ἑαυτῷ εἶναι ἀεὶ ἔρωσ ἐστίν. ἀναγκαῖον δὴ ἐκ τούτου τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀθανασίας τὸν ἔρωτα εἶναι.

XXVI. Ταῦτά τ' οὖν πάντ' ἐδίδασκέ με, ὅποτε περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγους ποιοῖτο, καὶ ποτ' ἤρετο, Τί οἶε, ὡς Σώκρατες, αἴτιον εἶναι τούτου τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἐπιθυμίας; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὡς δεινῶς διατίθεται πάντα τὰ θηρία, ἐπειδὴν γεννᾷν ἐπιθυμήσῃ, καὶ τὰ πεζὰ καὶ τὰ πτηνὰ, νοσοῦντά τε πάντα ^b καὶ ἐρωτικῶς διατιθέμενα, πρῶτον μὲν περὶ τὸ ζυμμιγῆναι ἀλλήλοις, ἔπειτα περὶ τὴν τροφήν τοῦ γενομένου, καὶ ἔτοιμα [ἐστίν.] ὑπὲρ τούτων καὶ διαμάχεσθαι τὰ ἀσθενέστατα τοῖς ἰσχυροτάτοις καὶ ὑπεραποθνήσκειν, καὶ αὐτὰ [τῷ] λιμῷ παρατεινόμενα, ὥστ' ἐκεῖνα ἐκτρέφειν, καὶ ἄλλο πᾶν ποιοῦντα; τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους, ἔφη, οἶοιτ' ἂν τις ἐκ λογισμοῦ ταῦτα ποιεῖν· τὰ δὲ θηρία τίς αἰτία οὕτως ἐρωτικῶς διατίθεσθαι; ἔχεις λέγειν; ^c Κἀγὼ αὖ ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην. Ἡ δ' εἶπε, Διανοεῖ οὖν δεῖνός ποτε γενήσεσθαι τὰ ἐρωτικά, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐνοῆς; Ἄλλὰ διὰ ταῦτά τοι, ὡς Διοτίμα, ὅπερ νῦν δὴ εἶπον, παρὰ σέ ἤκω, γνοῦς ὅτι διδασκάλων δέομαι. ἀλλά μοι λέγε καὶ τούτων τὴν αἰτίαν καὶ τῶν ἄλλων τῶν περὶ τὰ ἐρωτικά. Εἰ τίνυν, ἔφη, πιστεύεις ἐκεῖνου εἶναι φύσει τὸν ἔρωτα, οὐ πολλάκις ὠμολογήκαμεν, μὴ θαύμαζε. ἐνταῦθα γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν ^d ἐκεῖνῳ λόγον ἢ θνητῇ φύσει ζητεῖ κατὰ τὸ δυνατόν ἀεὶ τ' εἶναι καὶ ἀθάνατος. δύναται δὲ ταύτῃ μόνον, τῇ γεννήσει, ὅτι ἀεὶ

καταλείπει ἕτερον νέον ἀντί τοῦ παλαιοῦ· ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἐν ἑκα-
στον τῶν ζώων ζῆν καλεῖται καὶ εἶναι ταυτόν, οἷον ἐκ παιδα-
ρίου ὁ αὐτὸς λέγεται ἕως ἂν πρεσβύτης γένηται· οὗτος μέντοι
οὐδέποτε ταῦτ' ἔχων ἐν αὐτῷ ὁμοῦς ὁ αὐτὸς καλεῖται, ἀλλὰ νέος
ἀεὶ γιγνόμενος, τὰ δ' ἀπολλύς, καὶ κατὰ τὰς τρίχας καὶ σάρκα
καὶ ὀστά καὶ αἷμα καὶ ξύμπαν τὸ σῶμα. καὶ μὴ ὅτι κατὰ τὸ
σῶμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν οἱ τρόποι, τὰ ἦθη, δόξαι,
ἐπιθυμῖαι, ἡδοναί, λῦπαι, φόβοι, τούτων ἕκαστα οὐδέποτε
ταῦτά πάρεστιν ἐκάστω, ἀλλὰ τὰ μὲν γίγνεται, τὰ δ' ἀπόλ-
λυται. πολὺ δὲ τούτων ἀτοπώτερον ἔτι, ὅτι καὶ αἱ ἐπιστήμαι
208 μὴ ὅτι αἱ μὲν γίνονται, αἱ δ' ἀπόλλυνται ἡμῖν, καὶ οὐδέποθ' ἂ
οἱ αὐτοὶ ἔσμεν οὐδὲ κατὰ τὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ καὶ μία ἐκά-
στη τῶν ἐπιστημῶν ταυτόν πάσχει. ὃ γὰρ καλεῖται μελετᾶν
ὡς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης· λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος,
μελέτη δὲ πάλιν καινὴν ἐμποιοῦσα ἀντί τῆς ἀπιούσης [μνήμην]
σώζει τὴν ἐπιστήμην, ὥστε τὴν αὐτὴν δοκεῖν εἶναι. τούτῳ γὰρ
τῷ τρόπῳ πᾶν τὸ θνητὸν σώζεται, οὐ τῷ παντάπασι ταυτόν
ἀεὶ εἶναι, ὥσπερ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπὸν καὶ παλαιούμενον ἂ
ἕτερον νέον ἀεὶ καταλείπειν, οἷον αὐτὸ ἦν. ταύτῃ τῇ μηχανῇ,
ὧ Σώκρατες, ἔφη, θνητὸν ἀθανασίας μετέχει, καὶ σῶμα καὶ
τᾶλλα πάντα, ἀθάνατον δ' ἄλλῃ. μὴ οὖν θαύμαζε, εἰ τὸ αὐ-
τοῦ ἀποβλάστημα φύσει πᾶν τιμᾶ· ἀθανασίας γὰρ χάριν παντὶ
αὕτῃ ἢ σπουδῇ καὶ ὁ ἕως ἔπεται.

XXVII. Καγὼ ἀκούσας τὸν λόγον ἐθαύμασά τε καὶ εἶ-
πον, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὧ σοφωτάτῃ Διοτίμα· ταῦθ' ὡς ἀλη-
θῶς οὕτως ἔχει; Καὶ ἦ, ὥσπερ οἱ τέλει σοφισταί, Εὐ ἴσθι, ἂ
ἔφη, ὧ Σώκρατες· ἐπεὶ γε καὶ τῶν ἀνθρώπων εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν
φιλοτιμίαν βλέψαι, θαυμάζεις ἂν τῆς ἀλογίας, ἃ ἐγὼ εἶρηκα
εἰ μὴ ἐννοεῖς, ἐνθυμηθεὶς ὡς δεινῶς διάκεινται ἔρωτι τοῦ ἰνομα-
στοὶ γενέσθαι καὶ κλέος ἐς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀθάνατον καταθέσθαι,
καὶ ὑπὲρ τούτου κινδύνους τε κινδυνεύειν ἔτοιμοὶ εἰσι πάντες ἔτι
μᾶλλον ἢ ὑπὲρ τῶν παιδῶν, καὶ χρήματα ἀναλίσκειν καὶ πό-

νους πονεῖν οὐστίνασούν καὶ ὑπεραποθνήσκειν· ἐπεὶ οἶει σύ, ἔφη, " Ἀλκίηστιν ὑπὲρ Ἀδμήτου ἀποθανεῖν ἄν, ἢ Ἀχιλλῆα Πατρόκλῳ ἐπαποθανεῖν, ἢ προαποθανεῖν τὸν ὑμέτερον Κόδρον ὑπὲρ α τῆς βασιλείας τῶν παιδῶν, μὴ οἰομένους ἀθάνατον μνήμην ἀρετῆς περὶ ἑαυτῶν ἔσσεσθαι, ἦν νῦν ἡμεῖς ἔχομεν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἔφη, ἀλλ', οἶμαι, ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοιαύτης δόξης ο εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιούσιν, ὅσῳ ἂν ἀμείνους ὦσι, τοσούτῳ μᾶλλον· τοῦ γὰρ ἀθανάτου ἐρώσιν. Οἱ μὲν οὖν ἐγκύμονες, ἔφη, κατὰ σώματα ὄντες πρὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον τρέπονται καὶ ταύτῃ ἐρωτικοί εἰσι, διὰ παιδογονίας ἀθανασίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν, ὡς οἶονται, αὐτοῖς εἰς τὸν ἔπειτα χρό- 208 νον πάντα ποριζόμενοι· οἱ δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν — εἰσὶ γὰρ οὖν, α ἔφη, οἱ ἐν ταῖς ψυχαῖς κυοῦσιν ἔτι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σώμασιν, ἃ ψυχῇ προσήκει καὶ κυεῖσθαι καὶ κυεῖν. τί οὖν προσήκει; φρόνησίν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν· ὧν δὴ εἰσι καὶ οἱ ποιηταὶ πάντες γεννήτορες καὶ τῶν δημιουργῶν ὅσοι λέγονται εὐρετικοὶ εἶναι. πολὺ δὲ μεγίστη, ἔφη, καὶ καλλίστη τῆς φρονήσεως ἡ περὶ τὰς τῶν πόλεων τε καὶ οὐκίσεων διακοσμῆσεις, ἧ δὴ ὄνομά ἐστι σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη. τούτων αὖ ὅταν τις ἐκ β νέου ἐγκύμων ἢ τὴν ψυχὴν θεῖος ὧν, καὶ ἡκούσης τῆς ἡλικίας τίκτειν τε καὶ γενναῖν ἤδη ἐπιθυμῆ, ζητεῖ δὴ, οἶμαι, καὶ οὗτος περιμῶν τὸ καλὸν ἐν ᾧ δὴ γεννήσῃ. ἐν τῷ γὰρ αἰσχυρῷ οὐδέποτε γεννήσῃ. τὰ τ' οὖν σώματα τὰ καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ αἰσχυρὰ ἀσπάζεταιται ἄτε κυῶν, κἂν ἐντύχη ψυχῇ καλῇ καὶ γενναίᾳ καὶ εὐφυεῖ, πάνυ δὴ ἀσπάζεταιται τὸ ξυναμφότερον, καὶ πρὸς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον εὐθύς εὐπορεῖ λόγων περὶ ἀρετῆς, καὶ οἶον χρῆ εἶναι τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθὸν καὶ ἃ ἐπιτηδεύειν [καὶ] ἐπιχειρεῖ ο παιδεύειν. ἀπτόμενος γάρ, οἶμαι, τοῦ καλοῦ καὶ ὀμιλῶν αὐτῷ, ἃ πάλαι ἐκύει, τίκτει καὶ γενναῖ, καὶ παρῶν καὶ ἀπῶν μεμνημένος, καὶ τὸ γεννηθὲν συνεκτρέφει κοινῇ μετ' ἐκείνου, ὥστε πολὺ μεῖζω κοινωνίαν τῆς τῶν παιδῶν πρὸς ἀλλήλους οἱ τοιοῦτοι ἴσχουσι καὶ φιλίαν βεβαιότεραν, ἄτε καλλιόνων καὶ ἀθανατω-

τέρων παιδῶν κεκοινωνηκότες. καὶ πᾶς ἂν δέξαιτο ἑαυτῶ^d
 τοιούτους παῖδας μᾶλλον γεγονέναι ἢ τοὺς ἀνθρωπίνους, καὶ εἰς
 Ὅμηρον ἀποβλέψας καὶ Ἡσίοδον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς τοὺς
 ἀγαθοὺς ζηλῶν, οἳ ἔκγονα ἑαυτῶν καταλελοίπασιν, ἃ ἐκείνοις
 ἀθάνατον κλέος καὶ μνήμην παρέχεται αὐτὰ τοιαῦτ' ὄντα· εἰ
 δὲ βούλει, ἔφη, οἷους Λυκούργος παῖδας κατελίπετο ἐν Λακε-
 δαίμονι σωτήρας τῆς Λακεδαίμονος καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς Ἑλ-
 λάδος. τίμιος δὲ παρ' ὑμῖν καὶ Σόλων διὰ τὴν τῶν νόμων γέν-
 νησιν, καὶ ἄλλοι ἄλλοθι πολλαχοῦ ἄνδρες, καὶ ἐν Ἑλλήσι καὶ^o
 ἐν βαρβάροις, πολλὰ καὶ καλὰ ἀποφηνάμενοι ἔργα, γεννήσαν-
 τες παντοίαν ἀρετὴν· ὧν καὶ ἱερὰ πόλλ' ἤδη γέγονε διὰ τοὺς
 τοιούτους παῖδας, διὰ δὲ τοὺς ἀνθρωπίνους οὐδὲν οὐδενός πω.

XXVIII. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐρωτικά ἴσως, ὃ Σώκρατες,
 κἂν σὺ μνηθεῖς· τὰ δὲ τέλεα καὶ ἐποπτικά ὧν ἕνεκα καὶ ταῦτ'
 210 ἔστιν, εἴαν τις ὀρθῶς μετήη, οὐκ οἶδ' εἰ οἷός τ' ἂν εἴη. ἐρῶ^a
 μὲν οὖν, ἔφη, ἐγὼ καὶ προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω· πειρῶ δ'
 ἔπεσθαι, ἂν οἷός τ' ᾔη. Δεῖ γάρ, ἔφη, τὸν ὀρθῶς ἰόντα ἐπὶ
 τοῦτο τὸ πράγμα ἄρχεσθαι μὲν νέον ὄντα ἰέναι ἐπὶ τὰ καλὰ σώ-
 ματα, καὶ πρῶτον μὲν, εἴαν ὀρθῶς ἠγγῆται ὁ ἠγούμενος, ἐνὸς
 αὐτὸν σώματος ἐρᾶν καὶ ἐνταῦθα γενναῖν λόγους καλοὺς, ἔπειτα
 δ' αὐτὸν κατανοῆσαι, ὅτι τὸ κάλλος τὸ ἐφ' ὄψωρὸν σῶματι τῷ^b
 ἐφ' ἐτέρῳ σώματι ἀδελφὸν ἐστί, καὶ εἰ δεῖ διώκειν τὸ ἐπ' εἶδει
 καλόν, πολλὴ ἄνοια μὴ οὐχ ἐν τε καὶ ταῦτὸν ἠγεῖσθαι τὸ ἐπὶ
 πᾶσι τοῖς σώμασι κάλλος· τοῦτο δ' ἐνόησαντα καταστῆναι
 πάντων τῶν καλῶν σωμάτων ἐραστήν, ἐνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο
 χαλάσαι καταφρονήσαντα καὶ σμικρὸν ἠγησάμενον· μετὰ δὲ
 ταῦτα^c ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἠγήσασθαι τοῦ ἐν
 τῷ σώματι, ὥστε κἂν ἐπιεικῆς ὦν τὴν ψυχὴν τις καὶ σμικρὸν^o
 ἄνθος ἔχη, ἐξαρκεῖν αὐτῷ καὶ ἐρᾶν καὶ κήδεσθαι καὶ τίχτειν
 λόγους τοιούτους [καὶ] ζητεῖν, οἵτινες ποιήσουσι βελτίους τοὺς
 νέους, ἐν' ἀναγκασθῆ αὐθρασάσθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι
 καὶ τοῖς νόμοις καλὸν καὶ τοῦτ' ἰδεῖν, ὅτι πᾶν αὐτὸ αὐτῷ ξυγ-

γενές ἐστίν, ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν σμικρόν τι ἡγήσῃται εἶναι· μετὰ δὲ τὰπιτηδεύματα ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἔνδον αὐτὸ τῶν ἐπιστημῶν κάλλος, καὶ βλέπων πρὸς πολὺ ἤδη τὸ καλὸν μηκέτι τῷ παρ' ἐνί, ὡσπερ οἰκίτης, ἀγαπῶν παιδαρίου [κάλλος] ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἐνὸς δουλεύων φαῦλος ἢ καὶ σμικρολόγος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τετραμμένος τοῦ καλοῦ καὶ θεωρῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους καὶ μεγαλοπρεπεῖς τίκτη [καὶ διανοήματα] ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφρόνῳ, ἕως ἂν ἐνταῦθα βρωθεὶς καὶ αὐξηθεὶς κατὶδῇ τιν' ἐπιστήμην μίαν τοιαύτην, ἣ ἐστὶ καλοῦ τοιοῦδε. Πειρῶ δέ μοι, ἔφη, τὸν νοῦν προσέχειν ὡς οἶόν τε μάλιστα.

XXIX. Ὅς γὰρ ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ἐρωτικὰ παιδαγωγηθῇ, θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ ὀρθῶς τὰ καλά, πρὸς τέλος ἤδη ἰὼν τῶν ἐρωτικῶν ἐξαίφνης κατόψεται τι θαυμαστὸν τὴν φύσιν καλόν, τοῦτ' ἐκεῖνο, ὃ Σώκράτης, οὐδὲ ἕνεκα καὶ οἱ
 211 ἔμπροσθε πάντες πόνοι ἦσαν, πρῶτον μὲν αἰεὶ ὄν καὶ οὔτε γιγνώ-
 μενον οὔτ' ἀπολλύμενον, οὔτ' αὐξανόμενον οὔτε φθίνον, ἔπειτ' οὐ τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρόν, οὐδὲ τοτὲ μὲν, τοτὲ δ' οὔ, οὐδὲ πρὸς μὲν τὸ καλόν, πρὸς δὲ τὸ αἰσχρόν, οὐδ' ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δ' αἰσχρόν, ὡς τισὶ μὲν ὄν καλόν, τισὶ δ' αἰσχρόν. οὐδ' αὖ φαντασθήσεται αὐτῷ τὸ καλὸν οἶον πρόσωπὸν τι οὐδὲ χεῖρας οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέχει, οὐδέ τις λόγος οὐδέ τις ἐπιστήμη, οὐδέ που ὄν ἐν ἐτέρῳ τινί, οἶον ἐν ζῳῳ ἢ ἐν γῆ ἢ ἐν οὐρανῷ ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ μεθ' αὐτοῦ μονοειδὲς αἰεὶ ὄν, τὰ δ' ἄλλα πάντα καλά ἐκείνου μετέχοντα τρόπον τινὰ τοιοῦτον, οἶον γιγνομένων τε τῶν ἄλλων καὶ ἀπολυμένων μηδὲν ἐκεῖνο μήτε τι πλεόν μήτ' ἔλαττον γίνεσθαι μηδὲ πάσχειν μηδέν. ὅταν δὲ τις ἀπὸ τῶνδε διὰ τὸ ὀρθῶς παιδευαστεῖν ἐπανιών ἐκεῖνο τὸ καλὸν ἀρχῆται καθορᾶν, σχεδὸν ἂν τι ἄπτοιτο τοῦ τέλους. τοῦτο γὰρ δὴ ἐστὶ τὸ ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικὰ ἵνα ἢ ὑπ' ἄλλου ἄγεσθαι, ἀρχόμενον ἀπὸ τῶνδε τῶν καλῶν ἐκείνου ἕνεκα τοῦ καλοῦ αἰεὶ ἐπανιέναι, ὡσπερ ἐπανα-

βαθμοῖς χρώμενον, ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυεῖν ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν σωμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα, καὶ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο [τὸ μάθημα τελευτήσῃ] ὃ ἐστὶν οὐκ ἄλλου ἢ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ καλοῦ μάθημα· καὶ γινώσκοντες αὐτὸ τελευτῶν ὃ ἐστὶ καλόν, ἐνταῦθα τοῦ βίου, ὃ φιλεῖ Σώκρατες, ἔφη ἡ Μαντινικὴ ξένη, εἴπερ που ἄλλοι, βιωτὸν ἀνθρώπων, θεωμένῳ αὐτὸ τὸ καλόν. ὃ ἐάν ποτ' ἴδῃς, οὐ κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα καὶ τοὺς καλοὺς παιδᾶς τε καὶ νεανίσκους δόξει σοι εἶναι, οὕς νῦν ἄρῶν ἐκπέπληξαι καὶ ἔτοιμος εἶ καὶ σὺ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὁρῶντες τὰ παιδικὰ καὶ ξυνόντες αἰεὶ αὐτοῖς, εἴ πως οἷόν τ' ἦν, μήτ' ἐσθίειν μήτε πίνειν, ἀλλὰ θεᾶσθαι μόνον καὶ ξυνεῖναι. τί δῆτα, ἔφη, οἴομεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν εὐλικρινές, καθαρὸν, ἄμικτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τ' ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης πολλῆς φλυαρίας θνητῆς; [ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν δύναται μονοειδὲς κατιδεῖν;] ἄρ' οἶε, ἔφη, φαῦλον βίον γίνεσθαι ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου κάκεινο ὃ δεῖ θεωμένου καὶ ξυνόντος αὐτῷ; ἢ οὐκ ἐνθυμεί, ἔφη, ὅτι ἐνταῦθ' αὐτῷ μοναχοῦ γενήσεται, ὁρῶντι ὃ ὀρατὸν τὸ καλόν, τίκτειν οὐκ εἰδῶλα ἀρετῆς, ἀτ' οὐκ εἰδῶλου ἐφαπτομένῳ, ἀλλ' ἀληθῆ, ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ; τεκόντι δ' ἀρετὴν ἀληθῆ καὶ θρειαμένῳ ὑπάρχει θεοφιλεῖ γενέσθαι καί, εἴπερ τῳ ἄλλῳ ἀνθρώπων, ἀθανάτῳ κάκεινῳ; Ταῦτα δὴ, ὃ Φαῖδρέ τε καὶ οἱ ἄλλοι, ἔφη μὲν Διοτίμα, πέπεισμαι δ' ἐγὼ· πεπεισμένος δὲ πειρωῖμαι καὶ τοὺς ἄλλους πείθειν, ὅτι τούτου τοῦ κτήματος τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει συνεργὸν ἀμείνω Ἔρωτος οὐκ ἂν τις ραδίως λάβῃ. διὸ δὴ ἐγωγέ φημι χρῆναι πάντ' ἀνδρα τὸν Ἔρωτα τιμᾶν, καὶ αὐτὸς τιμῶ. τὰ δ' ἐρωτικά καὶ διαφερόντως ἀσκάω, καὶ τοῖς ἄλλοις παρακελεύομαι, καὶ νῦν τε καὶ αἰεὶ ἐγκωμιάζω τὴν δύναμίν τε καὶ χρεῖαν τοῦ Ἔρωτος καθ' ὅσον οἶός τ' εἰμί. Τούτου οὖν τὸν λόγον, ὃ Φαῖδρε, εἰ μὲν βούλει, ὡς ἐγκώμιον εἰς

Ἔρωτα νόμισον εἰρησθαι, εἰ δέ, ὃ τι καὶ ὅπη χαίρεις ὀνομάζων, τοῦτ' ὀνόμαζε.

XXX. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σωκράτους, τοὺς μὲν ἐπαινεῖν, τὸν δ' Ἀριστοφάνη λέγειν τι ἐπιχειρεῖν, ὅτι ἐμνήσθη αὐτοῦ λέγων ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ λόγου· καὶ ἐξαίφνης τὴν αὐλειον θύραν κρουομένην πολὺν ψόφον παρασχεῖν, καὶ ὡς κωμαστῶν καὶ αὐλητρίδος φωνὴν ἀκούειν. τὸν οὖν Ἀγάθωνα, Παῖδες, φάναι, οὐ σκέψεσθε; καὶ μὲν τις τῶν ἐπιτηδεῖων ἦ, καλεῖτε· εἰ δὲ μή, λέγετε, ὅτι οὐ πίνομεν, ἀλλ' ἀναπαυόμεθ' ἤδη. Καὶ οὐ πολὺ ὕστερον Ἀλκιβιάδου τὴν φωνὴν ἀκούειν ἐν τῇ αὐλῇ σφόδρα μεθύοντος καὶ μέγα βωῶντος ἐρωτῶντος, ὅπου Ἀγάθων, καὶ κελεύοντός ἐ ἄγειν παρ' Ἀγάθωνα. ἄγειν οὖν αὐτὸν παρὰ σφᾶς τὴν τ' αὐλητρίδα ὑπολαβοῦσαν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἀκολούθων, καὶ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὰς θύρας ἐστεφανωμένον αὐτὸν κίττου τέ τι στεφάνῳ δασεῖ καὶ ἰῶν, καὶ ταινίας ἔχοντ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάνυ πολλὰς, καὶ εἰπεῖν, Ἄνδρες, χαίρετε· μεθύοντα ἄνδρα πάνυ σφόδρα δέξεσθε συμπότην, ἣ ἀπίωμεν ἀναδήσαντες μόνον Ἀγάθωνα, ἐφ' ὅπερ ἤλθομεν; ἐγὼ γάρ τοι, φάναι, χθές μὲν οὐχ οἴός τ' ἐγενόμην ἀφικέσθαι, νῦν δ' ἤκω ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχων τὰς ταινίας, ἐν ἀπὸ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς τὴν τοῦ σοφωτάτου καὶ καλλίστου κεφαλῆν, ἀνειπῶν οὕτως, ἀνα-
 218 δῆσω. ἄρα καταγελάσεσθέ μου ὡς μεθύοντος; ἐγὼ δέ, καὶ ὑμεῖς γελάτε, ὅμως εὖ οἶδ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. ἀλλὰ μοι λέγετε αὐτόθεν, ἐπὶ ῥητοῖς εἰσῶ, ἦ μή; συμπείθετε, ἦ οὐ; Πάντας οὖν ἀναθορυβῆσαι καὶ κελεύειν εἰσιέναι καὶ κατακλίνεσθαι, καὶ τὸν Ἀγάθωνα καλεῖν αὐτόν. καὶ τὸν ἰέναι ἀγόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περιαιρούμενον ἅμα τὰς ταινίας ὡς ἀναδήσοντα, ἐπίπροσθε τῶν ὀφθαλμῶν ἔχοντα οὐ κατιδεῖν τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ καθίεσθαι παρὰ τὸν Ἀγάθωνα ἐν μέσῳ Σωκράτους τε κάκεινου· παραχωρῆσαι γάρ τὸν Σωκράτη [ὡς ἐκείνον καθίεειν]. παρακαθεζόμενον δ' αὐτὸν ἀσπάζεσθαι τε τὸν Ἀγάθωνα καὶ ἀναδεῖν. εἰπεῖν οὖν τὸν Ἀγάθωνα, Ὑπολύετε, παῖδες,

Ἄλκιβιάδην, ἐν ἑκ τρίτων κατακέηται. Πάνυ γε, εἰπεῖν τὸν Ἄλκιβιάδην· ἀλλὰ τίς ἡμῖν ὄδε τρίτος συμπότης; Καὶ ἄμα μεταστρεφόμενον αὐτὸν ὄραν τὸν Σωκράτη, ἰδόντα δ' ἀναπηδῆσαι καὶ εἰπεῖν, ὦ Ἡράκλεις, τουτί τί ἦν; Σωκράτης οὗτος, ἔλλογῶν αὐ με ἐνταῦθα κατέκεισο, ὥσπερ εἰώθεις ἐξαίφνης ἀναφαίνεσθαι ὅπου ἐγὼ ὦμην ἦκιστά σε ἔσεισαι. καὶ νῦν τί ἦκεις; καὶ τί αὐ ἐνταῦθα κατεκλίνης; ὡς οὐ παρ' Ἀριστοφάνει οὐδ' εἴ τις ἄλλος γελοῖος ἔστι τε καὶ βούλεται εἶναι, ἀλλὰ διεμχανήσω, ὅπως παρὰ τῷ καλλίστῳ τῶν ἔνδον κατακείσει. Καὶ τὸν Σωκράτη, ὦ Ἀγάθων, φάναι, ὄρα εἴ μοι ἐπαμυνεῖς· ὡς ἐμοὶ ὁ τούτου ἔρος τοῦ ἀνθρώπου οὐ φαῦλον πρᾶγμα γέγονεν. ἀπ' ἐκείνου γάρ τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ τούτου ἡράσθη, οὐκέτ' ἔξεστί μοι οὔτε προσβλέψαι οὔτε διαλεχθῆναι καλῶ οὐδενί, ἢ αὐτοσὶ ζηλοτυπῶν με καὶ φθονῶν θαυμαστά ἐργάζεται καὶ λοιδορεῖται τε καὶ τῷ χεῖρε μέγισ ἀπέχεται. ὄρα οὖν, μή τι καὶ νῦν ἐργάσῃται, ἀλλὰ διάλλαξον ἡμᾶς, ἢ, εἴαν ἐπιχειρῆ βιάζεσθαι, ἐπάμυνε, ὡς ἐγὼ τὴν τούτου μανίαν τε καὶ φιλεραστίαν πάνυ ὀρρωδῶ. Ἄλλ' οὐκ ἔστι, φάναι τὸν Ἄλκιβιάδην, ἐμοὶ καὶ σοὶ διαλλαγή. ἀλλὰ τούτων μὲν εἰσαυθίς σε τιμωρήσομαι· νῦν δέ μοι, Ἀγάθων, φάναι, μετάδος τῶν ταινιῶν, ἐν ἀναδῆσω καὶ τὴν τούτου ταυτηνὴ τὴν θαυμαστήν κεφαλὴν, καὶ μή μοι μέμφηται, ὅτι σέ μὲν ἀνέδησα, αὐτὸν δέ νικῶντα ἐν λόγοις πάντας ἀνθρώπους, οὐ μόνον πρῶην ὥσπερ σύ, ἀλλ' αἰεὶ, ἔπειτ' οὐκ ἀνέδησα. Καὶ ἄμ' αὐτὸν λαβόντα τῶν ταινιῶν ἀναδεῖν τὸν Σωκράτη καὶ κατακλίνεσθαι.

XXXI. Ἐπειδὴ δέ κατεκλίνη, εἰπεῖν, Εἶεν δὴ, ἄνδρες· δοκεῖτε γάρ μοι νήφειν· οὐκ ἐπιτρεπτόν ὑμῖν, ἀλλὰ ποτέον· ὁμολόγηται γάρ ταυθ' ἡμῖν. ἄρχοντ' οὖν αἰροῦμαι τῆς πόσεως, ἕως ἂν ὑμεῖς ἱκανῶς πῆητε, ἐμαυτόν. ἀλλὰ φέρετ', ὦ Ἀγάθων, εἴ τι ἔστιν ἔκπωμα μέγα, μᾶλλον δ' οὐδὲν δεῖ, ἀλλὰ φέρε, 214 καὶ, φάναι, τὸν ψυκτῆρα ἐκείνου, ἰδόντ' αὐτὸν πλέον ἢ ὀκτώσ κοτύλας χωροῦντα. τοῦτον οὖν ἐμπλησάμενον πρῶτον μὲν αὐ-

τὸν ἐκπείν, ἔπειτα τῷ Σωκράτει κελεύειν ἐγγεῖν καὶ ἄμ' εἰπεῖν, Πρὸς μὲν Σωκράτη, ὧ ἄνδρες, τὸ σόφισμά μοι οὐδέν· ὁπόσον γὰρ ἂν κελεύῃ τις, τοσοῦτον ἐκπιῶν οὐδέν μᾶλλον μήποτε μεθυσθῆ. Τὸν μὲν οὖν Σωκράτη, ἐγγέαντος τοῦ παιδός, πίνειν· τὸν δ' Ἐρυξίμαχον, Πῶς οὖν, φάναι, ὧ Ἀλκιβιάδην, ποιῶμεν; οὕτως οὔτε τι λέγομεν ἐπὶ τῇ κύλικι οὔτ' ἐπάδομεν, ἀλλ' ἀτεχ-^b νῶς ὥσπερ οἱ διψῶντες πίομεθα. Τὸν οὖν Ἀλκιβιάδην εἰπεῖν, Ὁ Ἐρυξίμαχε, βελτίστε βελτίστου πατρός καὶ σωφρονοστάτου, χαῖρε. Καὶ γὰρ σύ, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· ἀλλὰ τί ποιῶμεν; Ὁ τι ἂν σὺ κελεύῃς· δεῖ γάρ σοι πιθέσθαι·

ἱητρός γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνάξιος ἄλλων.

ἐπίταττε οὖν ὃ τι βούλει. Ἄκουσον δὴ, εἰπεῖν τὸν Ἐρυξίμαχον. ἡμῖν, πρὶν σέ εἰσελθεῖν, ἔδοξε χρῆναι ἐπὶ δεξιὰ ἕκαστον ἐν μέρει λόγον περὶ Ἐρωτος εἰπεῖν ὡς δύναίτο κάλλιστον, καὶ ἐγκωμιάσαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἡμεῖς εἰρήκαμεν· σὺ δ' ἐπειδὴ οὐκ εἴρηκας καὶ ἐκπέπωκας, δίκαιος εἰ εἰπεῖν, εἰπὼν δ' ἐπιτάξαι Σωκράτει ὃ τι ἂν βούλῃ, καὶ τοῦτον τῷ ἐπὶ δεξιὰ καὶ οὕτω τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ, φάναι, ὧ Ἐρυξίμαχε, τὸν Ἀλκιβιάδην, καλῶς μὲν λέγεις, μεθύοντα δ' ἄνδρα παρὰ νηφόντων λόγους λόγον παραβάλλειν μὴ οὐκ ἐξ ἴσου ἦ. καὶ ἅμα, ὧ μακάριε, πείθει τί σε Σωκράτης ὧν ἄρτι εἶπεν; ἢ οἶσθ' ὅτι τοῦ-^d ναντίον ἐστὶ πᾶν ἢ ὃ ἔλεγεν; οὗτος γάρ, ἐάν τιν' ἐγὼ ἐπαινέσω τούτου παρόντος ἢ θεὸν ἢ ἄνθρωπον ἄλλον ἢ τοῦτον, οὐκ ἀφέξεται μου τῷ χεῖρε. Οὐκ εὐφημήσεις; φάναι τὸν Σωκράτη. Μὰ τὸν Ποσειδῶ, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην, μηδὲν λέγε πρὸς ταῦτα, ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἓνα ἄλλον ἐπαινέσαιμι σοῦ παρόντος. Ἄλλ' οὕτω ποιεῖ, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, εἰ βούλει· Σωκράτη ἐπαινέσον. Πῶς λέγεις; εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην· δοκεῖ χρῆναι, ὧ Ἐρυξίμαχε; ἐπιθῶμαι τάνδρῃ καὶ τιμωρήσωμαι ὑμῶν ἐναν-^e τίον; Οὗτος, φάναι τὸν Σωκράτη, τί ἐν νῶ ἔχεις; ἐπὶ τὰ γελοιότερά με ἐπαινέσεις; ἢ τί ποιήσεις; Τάληθῆ ἐρῶ. ἀλλ' ὄρα, εἰ παρήξ. Ἀλλὰ μέντοι τά γ' ἀληθῆ παρήξι καὶ κελεύω λέ-

γειν. Οὐκ ἂν φθάνοιμι, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην. καὶ μέντοι οὕτωςι ποιήσον. εἴαν τι μὴ ἀληθές λέγω, μεταξύ ἐπιλαβοῦ, ἂν βούλη, καὶ εἰπέ, ὅτι τοῦτο ψεύδομαι· ἐκὼν γὰρ εἶναι οὐδὲν
 215 ψεύσομαι. εἴαν μέντοι ἀναμνησκόμενος ἄλλο ἄλλοθεν λέγω, α
 μὴδὲν θαυμάσης· οὐ γὰρ τοι βῆδιον τὴν σὴν ἀτοπίαν ὧδ' ἔχοντι εὐπόρως καὶ ἐφεξῆς καταριθμηῆσαι.

XXXII. Σωκράτη δ' ἐγὼ ἐπαινεῖν, ὧ ἄνδρες, οὕτως ἐπιχειρήσω, δι' εἰκόνων. οὗτος μὲν οὖν ἴσως οἰήσεται ἐπὶ τὰ γελοϊότερα, ἔσται δ' ἡ εἰκὼν τοῦ ἀληθοῦς ἕνεκα, οὐ τοῦ γελοίου. φημι γὰρ δὴ ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς Σειληνοῖς τούτοις τοῖς ἐν τοῖς ἐρμογλυφείοις καθημένοις, οὕστινας ἐργάζονται οἱ δη-
 220 μιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας· οἱ διχάδε διοιχθέντες φαίνονται ἐνδοθεν ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν· καὶ φημι αὐ' εἰκέναι αὐτὸν τῷ Σατύρῳ, τῷ Μαρσῷ. ὅτι μὲν οὖν τό γ' εἶδος ὁμοῖος εἶ τούτοις, ὧ Σώκρατες, οὐδ' αὐτὸς δήπου ἀμφισβητήσεις· ὡς δὲ καὶ τὰλλ' εἰοικας, μετὰ τοῦτ' ἄκουε. ὑβριστῆς εἶ, ἢ οὐ;
 225 εἴαν γὰρ μὴ ὁμολογῆς, μάρτυρας παρέξομαι. ἀλλ' οὐκ αὐλητῆς; πολὺ γε θαυμασιώτερος ἐκείνου· ὁ μὲν γε δι' ὀργάνων ἐκῆλει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος δυνάμει, καὶ ἔτι νυνὶ ὅς ἂν τᾶκείνου αὐλῆ. ἃ γὰρ Ὀλυμπος ἠΐλει, Μαρσῷ λέγω τοῦ ^{τοῦτο} διδάξαντος. τὰ οὖν ἐκείνου εἴαν τ' ἀγαθὸς αὐλητῆς αὐλῆ εἴαν τε φαῦλη αὐλητρίς, μόνα κατέχεσθαι ποιεῖ καὶ δηλοῖ τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ τελετῶν δεομένους διὰ τὸ θεῖα εἶναι. σὺ δ' ἐκείνῳ τοσοῦτον μόνον διαφέρεις, ὅτι ἄνευ ὀργάνων ψιλοῖς λόγοις ταῦτόν τοῦτο ποιεῖς. ἡμεῖς γοῦν ὅταν μὲν του ἄλλου ἀκούωμεν λέγοντος καὶ πάνυ ἀγαθοῦ ῥήτορος ἄλλους λόγους, α
 230 οὐδὲν μέλει, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδενί· ἐπειδὴν δὲ σοῦ [τις ἀκούη] ἢ τῶν σῶν λόγων ἄλλου λέγοντος, καὶ πάνυ φαῦλος ἢ ὁ λέγων, εἴαν τε γυνὴ ἀκούη εἴαν τ' ἀνὴρ εἴαν τε μειράκιον, ἐκπεπληγμένοι ἐσμέν καὶ κατεχόμεθα. ἐγὼ γοῦν, ὧ ἄνδρες, εἰ μὴ ἐμελλον κομιδῇ δόξειν μεθύειν, εἶπον ὁμόσας ἂν ὑμῖν, οἶα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι καὶ νυνί. ὅταν

γάρ ἀκούω, πολύ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιῶντων ἢ τε καρ-
 ο δία πηδᾶ καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου. ὀρῶ
 δὲ καὶ ἄλλους παμπόλλους ταῦτά πάσχοντας. Περικλέους δ'
 ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ρητόρων εὖ μὲν ἠγούμην λέγειν,
 τοιοῦτον δ' οὐδὲν ἔπασχον, οὐδὲ τεθορύβητό μου ἡ ψυχὴ οὐδ'
 ἠγανάκτει ὡς ἀνδραποδωδῶς διακειμένου. ἀλλ' ὑπὸ τουτουῖ
 216 τοῦ Μαρσίου πολλάκις δὴ οὕτω διετέθην, ὥστε μοι δόξαι μὴ α
 βιωτὸν εἶναι ἔχοντι ὡς ἔχω. καὶ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐρεῖς
 ὡς οὐκ ἀληθῆ. καὶ ἔτι γε νῦν ξύνοιδ' ἑμαυτῷ, ὅτι, εἰ ἐθέλομι
 παρέχειν τὰ ὅτα, οὐκ ἂν καρτερήσαιμι, ἀλλὰ ταῦτ' ἂν πά-
 σχοιμι. ἀναγκάζει γάρ με ὁμολογεῖν, ὅτι πολλοῦ ἐνδεῆς ὢν
 αὐτὸς ἔτι ἑμαυτοῦ μὲν ἀμελῶ, τὰ δ' Ἀθηναίων πράττω. βία
 οὖν ὥσπερ ἀπὸ τῶν Σειρήνων ἐπισχόμενος τὰ ὅτα οἴχομαι φεύ-
 γων, ἵνα μὴ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τούτῳ κατατηράσω. πέ-
 πονθα δὲ πρὸς τοῦτον μόνον ἀνθρώπων, ὃ οὐκ ἂν τις οἴοιτο ἐν b
 ἔμοι ἐνεῖναι, τὸ αἰσχύνεσθαι ὄντινούν. ἐγὼ δὲ τοῦτον μόνον
 αἰσχύνομαι. ξύνοιδα γάρ ἑμαυτῷ ἀντιλέγειν μὲν οὐ δυναμένῳ,
 ὡς οὐ δεῖ ποιεῖν ἅ οὗτος κελεύει, ἐπειδὴν δ' ἀπέλω, ἠττημένῳ
 τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν. δραπετεύω οὖν αὐτὸν καὶ
 φεύγω, καὶ ὅταν ἴδω, αἰσχύνομαι τὰ ὁμολογημένα. καὶ πολ-
 ο λάκις μὲν ἠδέως ἂν ἴδοιμι αὐτὸν μὴ ὄντα ἐν ἀνθρώποις· εἰ δ'
 αὐ τοῦτο γένοιτο, εὖ οἶδ' ὅτι πολὺ μείζον ἂν ἀχθοίμην, ὥστ'
 οὐκ ἔχω ὃ τι χρήσωμαι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ.

XXXIII. Καὶ ὑπὸ μὲν δὴ τῶν αὐλημάτων καὶ γὰρ καὶ ἄλ-
 λοι πολλοὶ τοιαῦτα πεπόνθασιν ὑπὸ τοῦδε τοῦ Σατύρου. ἄλλα
 δ' ἐμοῦ ἀκούσατε ὡς ὁμοίος τ' ἐστὶν οἷς ἐγὼ ἠκάσα αὐτόν, καὶ
 τὴν δύναμιν ὡς θαυμασίαν ἔχει. εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι οὐδεὶς ὑμῶν
 τοῦτον γινώσκει· ἀλλ' ἐγὼ δηλώσω, ἐπεὶ περ ἠρξάμην. ὁράτε d
 γάρ, ὅτι Σωκράτης ἐρωτικῶς διάκειται τῶν καλῶν καὶ αἰεὶ
 περὶ τούτους ἐστὶ καὶ ἐκπέπληκται, [καὶ αὐ ἀγροεῖ πάντα
 καὶ οὐδὲν οἶδεν,] ὡς τὸ σχῆμα αὐτοῦ· τοῦτ' οὐ σειληνώδες;
 σφόδρα γε. τοῦτο γὰρ οὗτος ἐξῶθεν περιβέβληται, ὥσπερ ὁ

ἐγλυμμένος Σειληνός· ἐνδοθεν δ' ἀνοιχθεὶς πόσης, οἶσθε, γέμει,
 ὧ ἄνδρες συμπόται, σωφροσύνης; ἴστε, ὅτι οὐτ' εἶ τις καλός
 ἐστι μέλει αὐτῷ οὐδέν, ἀλλὰ καταφρονεῖ ποσοῦτον, ὅσον οὐδ'
 ἂν εἰς οἴθηεῖν, οὐτ' εἶ τις πλούσιος, οὐτ' εἶ ἄλλην τινὰ τιμὴν^e
 ἔχων τῶν ὑπὸ πλήθους μακαριζομένων. ἡγεῖται δὲ πάντα ταῦτα
 τὰ κτήματα οὐδενὸς ἄξια καὶ ἡμᾶς οὐδέν εἶναι, εἰρωνευόμενος
 δὲ καὶ παίζων πάντα τὸν βίον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διατελεῖ.
 σπουδάσαςτος δ' αὐτοῦ καὶ ἀνοιχθέντος οὐκ οἶδ' εἶ τις ἐώρακε
 τὰ ἐντὸς ἀγάλματα. ἀλλ' ἐγὼ ἤδη ποτ' εἶδον, κάμοι ἔδοξεν
 217 οὕτω θεῖα καὶ χρυσᾶ εἶναι καὶ πάγκαλα καὶ θαυμαστά, ὥστε^a
 ποιητέον εἶναι ἔμβραχυ ὃ τι κελεύει Σωκράτης. ἡγούμενος δ'
 αὐτὸν ἐσπουδακέναι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὥρᾳ ἔρμαιον ἡγησάμην εἶναι
 καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμαστόν, ὡς ὑπάρχον μοι χαρισαμένῳ
 Σωκράτει πάντ' ἀκοῦσαι, ὅσα περ αὐτὸς ἤδει· ἐφρόνουν γὰρ δὴ
 ἐπὶ τῇ ὥρᾳ θαυμάσιον ὅσον. ταῦτ' οὖν διανοηθεὶς, προτοῦ οὐκ
 εἰωθῶς ἄνευ ἀκολούθου μετ' αὐτοῦ γίνεσθαι, τότε ἀποπέμπων
 τὸν ἀκόλουθον μόνος συνεγιγνόμην. δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς πάντα^b
 τάληθῆ εἰπεῖν. ἀλλὰ προσέχετε τὸν νοῦν, καὶ εἰ ψεύδομαι,
 Σώκρατες, ἐξέλεγε. ξυνεγιγνόμην γάρ, ὧ ἄνδρες, μόνος μόνω,
 καὶ ὥμην αὐτίκα διαλέξεσθαι αὐτὸν μοι ἅπερ ἂν ἐραστής
 παιδικοῖς ἐν ἐρημίᾳ διαλεχθεῖν, καὶ ἔχαιρον. τούτων δ' οὐ
 μάλ' ἐγίνετο οὐδέν, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει διαλεχθεὶς ἂν μοι καὶ
 συνημερεύσας ὄχρητο ἀπιών. μετὰ ταῦτα ξυγγυμναζέσθαι προῦ-
 καλούμην αὐτὸν καὶ συνεγυμναζόμεν, ὡς τι ἐνταῦθα περανῶν.^c
 συνεγυμναζέτο οὖν μοι καὶ προσεπάλαιε πολλάκις οὐδενὸς πα-
 ρόντος. καὶ τί δεῖ λέγειν; οὐδέν γάρ μοι πλέον ἦν. ἐπειδὴ δ'
 οὐδαμῆ ταύτῃ ἦνυτον, ἔδοξέ μοι ἐπιθετέον εἶναι τάνδρι κατὰ
 τὸ καρτερόν καὶ οὐκ ἀνετέον, ἐπειδή περ ἐγκεχειρήκη, ἀλλ'
 ἴστέον ἤδη, τί ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. προκαλοῦμαι δὴ αὐτὸν πρὸς
 τὸ συνδειπνεῖν, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐραστής παιδικοῖς ἐπιβουλεύων.
 καὶ μοι οὐδὲ τοῦτο ταχὺ ὑπήκουσεν, ὅμως δ' οὖν χρόνῳ ἐπέ-^d
 σθη. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετο τὸ πρῶτον, δειπνήσας ἀπιέναι ἐβούλετο.

καὶ τότε μὲν αἰσχυρόμενος ἀφῆκα αὐτόν· αὐτίς δ' ἐπιβουλεύ-
 σας, ἐπειδὴ ἐδεδειπνήκει, διελεγόμην πόρρω τῶν νυκτῶν, κά-
 πειδὴ ἐβούλετο ἀπιναίαι, σκηπτόμενος, ὅτι ὄψε εἶη, προσηνάγ-
 κασα αὐτὸν μένειν. ἀνεπαύετο οὖν ἐν τῇ ἐχομένῃ ἐμοῦ κλίνῃ,
 ἐν ἧπερ ἐδείκνει, καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ οἰκῆματι ἄλλος καθυῦθεν ἢ
 ἡμεῖς. μέχρι μὲν οὖν δὴ δεῦρο τοῦ λόγου καλῶς ἂν ἔχοι καὶ
 πρὸς ὄντινοῦν λέγειν· τὸ δ' ἐντεῦθεν οὐκ ἂν μου ἤκούσατε λέ-
 γοντος, εἰ μὴ πρῶτον μὲν, τὸ λεγόμενον, οἶνος ἄνευ τε παιδῶν
 καὶ μετὰ παιδῶν ἦν ἀληθής, ἔπειτ' ἀφανίσαι Σωκράτους ἔρ-
 γον ὑπερήφανον εἰς ἔπαινον ἐλθόντα ἄδικόν μοι φαίνεται. ἔτι
 δὲ τὸ τοῦ δηχθέντος ὑπὸ τοῦ ἔχεως πάθος κάμει ἔχει. φασὶ γὰρ
 πού τινα τοῦτο παθόντα οὐκ ἐθέλειν λέγειν οἶον ἢ πλὴν τοῖς
 218 δεδηγημένοις, ὡς μόνοις γνωσομένοις τε καὶ συγγνωσομένοις, εἰ ἂν
 πᾶν ἐτόλμα δρᾶν τε καὶ λέγειν ὑπὸ τῆς ἐδύνης. ἐγὼ οὖν δε-
 δηγμένος θ' ὑπ' ἀλγεινότερου καὶ τὸ ἀλγεινότατον ὧν ἂν τις
 δηχθεῖη — τὴν καρδίαν γὰρ ἢ ψυχὴν ἢ ὅ τι δεῖ αὐτὸ ὀνομάσαι
 πληγῆς τε καὶ δηχθείς ὑπὸ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων, οἳ ἔχονται
 ἐχιδνης ἀγριώτερον, νέου ψυχῆς μὴ ἀφουοῦς ὅταν λάβωνται, καὶ
 ποιούσι δρᾶν τε καὶ λέγειν ὀτιοῦν — καὶ ὁρῶν αὐτὸ Φαίδρου, β
 Ἀγάθωνας, Ἐρυξιμάχους, Πausανίας, Ἀριστοδήμους τε καὶ
 Ἀριστοφάνους· Σωκράτη δ' αὐτὸν τί δεῖ καὶ λέγειν, καὶ ὅσοι
 ἄλλοι; πάντες γὰρ κεκοινωνήκατε τῆς φιλοσόφου μανίας τε καὶ
 βακχείας· διὸ πάντες ἀκούσασθε· συγγνώσασθε γὰρ τοῖς τε τότε
 πραχθεῖσι καὶ τοῖς νῦν λεγομένοις. οἳ δ' οἰκείται, καὶ εἴ τις
 ἄλλος ἐστὶ βέβηλός τε καὶ ἄγροικος, πύλας πάνυ μεγάλας τοῖς
 ὧσιν ἐπίθεσθε.

XXXIV. Ἐπειδὴ γὰρ οὖν, ὧ ἄνδρες, ὃ τε λύχνος ἀπεσ-
 βήκει καὶ οἱ παῖδες ἔξω ἦσαν, ἔδοξέ μοι χρῆναι μηδὲν ποικιλ-
 λειν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἐλευθέρως εἰπεῖν ἃ μοι ἔδοκει. καὶ εἶπον
 κινήσας αὐτόν, Σώκρατες, καθεύδεις; Οὐ δῆτα, ἢ δ' ὅς.
 Οἶσθ' οὖν ἃ μοι δέδοκται; Τί μάλιστα; ἔφη. Σὺ ἐμοὶ δοκεῖς,
 ἦν δ' ἐγώ, ἐμοῦ ἐραστής ἀξίος γεγονέναι μόνος, καὶ μοι φαίνει

ὄκνεῖν μνησθῆναι πρὸς με. ἐγὼ δ' οὕτως ἔχω· πάνυ ἀνόητον ἡγοῦμαι εἶναι σοι μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρίζεσθαι καὶ εἴ τι ἄλλο ἢ τῆς οὐσίας τῆς ἐμῆς δέοιο ἢ τῶν φίλων τῶν ἐμῶν. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἔστι πρεσβύτερον τοῦ ὡς ὅτι βελτιστον ἐμὲ γενέσθαι, τούτου δ' οἶμαι μοι συλλήπτορα οὐδένα κυριώτερον εἶναι σοῦ. ἐγὼ δὴ τοιούτῳ ἀνδρὶ πολὺ μᾶλλον ἂν μὴ χαριζόμενος αἰσχυνοίμην τοὺς φρονίμους, ἢ χαριζόμενος τοὺς τε πολλοὺς καὶ ἄφρονας. Καὶ οὗτος ἀκούσας μάλ' εἰρωνικῶς καὶ σφόδρ' ἑαυτῷ εἰωθότως ἔλεξεν, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, κινδυνεύει τῷ ὄντι σὺ φαῦλ' εἶναι, εἴπερ ἀληθῆ τυγχάνει ὄντα ἃ λέγεις περὶ ἐμοῦ, καὶ τις ἔστ' ἐν ἐμοὶ δύναμις, δι' ἧς ἂν σὺ γένοιο ἀμείνων· ἀμύχανόν τι κάλλος ὀρώης ἂν ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς παρὰ σοὶ εὐμορφίας κάμπολου διαφέρων. εἰ δὴ καθορῶν αὐτὸ κοινώσασθαι τέ μοι ἐπιχειρεῖς καὶ ἀλλάξασθαι κάλλος ἀντὶ κάλλους, οὐκ ὀλίγῳ μου πλεονεκτεῖν διανοεῖ, ἀλλ' ἀντὶ δόξης ἀλήθειαν [καλῶν] κτασθαι ἐπιχειρεῖς, καὶ τῷ ὄντι χρύσεια χαλκείων διαμείβεσθαι νοεῖς. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄμεινον σκόπει, μὴ σε λανθάνω οὐδὲν ὄν. ἢ τοι τῆς διανοίας ὄψις ἄρχεται ὀξύ βλέπειν, ὅταν ἢ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀκμῆς λήγειν ἐπιχειρῇ· σὺ δὲ τούτων ἔτι πόρρω. Καὶ γὰρ ἀκούσας, Ἰὰ μὲν παρ' ἐμοῦ, ἔφη, ταῦτ' ἐστίν, ὧν οὐδὲν ἄλλως εἴρηται ἢ ὡς διανοοῦμαι· σὺ δ' αὐτὸς οὕτω βουλευοῦ ὅτι σοὶ τ' ἄριστον κάμοι ἡγεῖ. Ἄλλ', ἔφη, τοῦτο γ' εὖ λέγεις· ἐν γὰρ τῷ ἐπίοντι χρόνῳ βουλευόμενοι πράξομεν ὃ ἂν φαίνεται βῶν περὶ τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἄριστον. Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτ' ἀκούσας τε καὶ εἰπὼν καὶ ἀφείδω ὥσπερ βέλη τετρωσθαι αὐτὸν ὤμην. καὶ ἀναστάς γε, οὐδ' ἐπιτρέψας τούτῳ εἰπεῖν οὐδὲν ἔτι, ἀμφέσας τὸ ἱμάτιον τὸ ἐμαυτοῦ τούτου, καὶ γὰρ ἦν χειμῶν, ὑπὸ τὸν τρίβωνα κατακλινεῖς τὸν τούτου, περιβαλὼν τῷ χεῖρε τούτῳ τῷ δαιμονίῳ ὡς ἀληθῶς καὶ θαυμαστῷ κατεκεῖμην τὴν νύκτα ὅλην. καὶ οὐδὲ ταῦτ' αὖ, ὦ Σώκρατες, ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι. ποιήσαντος δὲ δὴ ταῦτ' ἐμοῦ, οὗτος τοσοῦτον περιεγένετό τε καὶ κατεφρόνησε καὶ κατεγέλασε τῆς ἐμῆς

ἄρας καὶ ὕβρισε· καίπερ ἐκεῖνό γ' ᾤμην τι εἶναι, ὧ ἄνδρες δικασταί· δικασταί γάρ ἐστε τῆς Σωκράτους ὑπερηφανίας. - εὐ^d γάρ ἴστε, μὰ θεούς, μὰ θεάς οὐδέν περιττότερον καταδεδαρθηκώς ἀνέστην μετὰ Σωκράτους ἢ εἰ μετὰ πατρός καθηῦδον ἢ ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου.

XXXV. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τίν' οἴεσθέ με διάνοιαν ἔχειν, ἡγούμενον μὲν ἡτιμάσθαι, ἀγάμενον δὲ τὴν τούτου φύσιν τε καὶ σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν, ἐντετυχηκότα ἀνθρώπῳ τοιούτῳ, ὡς ἐγὼ οὐκ ἂν ᾤμην ποτ' ἐντυχεῖν εἰς φρόνησιν καὶ εἰς καρτερίαν; ὥστ' οὐθ' ὅπως οὖν ὀργιζοίμην εἶχον καὶ ἀποστερηθείην τῆς τούτου συνουσίας, οὐθ' ὅπῃ προσαγαγοίμην αὐτὸν εὐπό^o ρουν. εὐ γὰρ ἤδη, ὅτι χρήμασί τε πολὺ μᾶλλον ἄτρωτος ἦν πανταχῇ ἢ σιδήρῳ ὁ Αἴας, ἢ τ' ᾤμην αὐτὸν μόνῳ ἀλώσεσθαι, διαπεφεύγει με. ἡπόρουν δὴ, καταδεδουλωμένος θ' ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς οὐδεὶς ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου περιῆα. Ταῦτά τ' ἄρα μοι ἅπαντα προύγεγόνει, καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτιδαίαν ἐγένετο κοινῇ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. πρῶτον μὲν οὖν τοῖς πόνοις αὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ὁπότε γοῦν ἀναγκασθεῖμεν ἀποληφθέντες που, οἶα²²⁰ δὴ ἐπὶ στρατείας, αἰσιτεῖν, οὐδέν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν. ἐν τ' αὐ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν [οἶός τ' ἦν] τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότε ἀναγκασθείη, πάντων ἐκράτει, καὶ ὁ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτῃ μεθύοντ' οὐδεὶς πώποθ' ἐόρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίχ' ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι. πρὸς δ' αὐ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις — δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες — θαυμάσια εἰργάζετο^b τά τ' ἄλλα καὶ ποτ' ὄντος πάγου οἴου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἐνδοθεν, ἢ, εἴ τις ἐξῆλοι, ἡμφισμένων τε θαυμαστά δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνελιγμένων τοὺς πόδας εἰς πῖλους καὶ ἀρνακίδας, οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξῆγει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον, οἶόνπερ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου βᾶον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι

ὑποδεδεμένοι. οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονῶντα σφῶν.

XXXVI. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα·

οἷον δ' αὐτὸς ἐρεξε καὶ ἔτιη καρτερὸς ἀνὴρ

ἐκεῖ ποτ' ἐπὶ στρατείᾳς, ἄξιον ἀκοῦσαι. ζυνοήσας γὰρ αὐτόθι ἑωθέν τι εἰστήκει σκοπῶν, κάπειδὴ οὐ προὔχῳρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει, ἀλλ' εἰστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ἡσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἔστηκε. τελευτῶντες δὲ τινες τῶν νέων, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, δειπνήσαντες, καὶ γὰρ θέρος αὐτὸς τότε γ' ἦν, χαμῆνεια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθυῖδον, ἅμα δ' ἐφύλαττον αὐτόν, εἰ καὶ τὴν νύκτα ἑστήξοι. ὁ δ' εἰστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν· ἔπειτ' ὄχρετ' ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ. Εἰ δὲ βούλειθ' ἐν ταῖς μάχαις τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γ' αὐτῷ ἀποδοῦναι. ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν, ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τάριστεῖα ἔδοσαν οἱ στρατηγοὶ, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὄπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. καὶ γὰρ μὲν, ὡς Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ δίδοναι τάριστεῖα τοῦς στρατηγούς· καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψει οὔτ' ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τοῦμόν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ δίδοναι τάριστεῖα, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν. Ἔτι τοίνυν, 221 ὡς ἄνδρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτ' ἀπὸ Δηλίου φυγῆ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· ἔτυχον γὰρ παραγενόμενος ἔππον ἔχων, οὗτος δ' ὄπλα. ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός θ' ἅμα καὶ Λάχης· καὶ γὰρ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθύς παρακελεύομαι τ' αὐτοῖν θαρρεῖν καὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἀπολείψω αὐτῷ. ἐναυῖθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν Ποτιδαίᾳ· αὐτὸς γὰρ ἦττον ἐν φόβῳ ἢ διὰ τὸ ἐφ' ἔππου εἶναι· πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχης τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτ' ἐμοὶ γ' ἔδοκει, ὡς Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ κείβ

διαπορεύεσθαι ὡσπερ κἀνθάδε, βρενθυόμενος καὶ τῷφθαλμῷ παραβάλλων, ἡρέμα περισκοπῶν καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς πολέμιους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν, ὅτι, εἴ τις ἄψεται τούτου ἀνδρός, μάλ' ἐρρωμένως ἀμυνεῖται. διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπήει καὶ οὗτος καὶ ὁ ἕτερος· σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδ' ἄπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύγοντας διώκουσι. Πολλὰ μὲν οὖν ἂν τις καὶ ἄλλα ἔχει Σωκράτη ἐπαινέσαι καὶ θαυμάσαι· ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τάχ' ἂν τις καὶ περὶ ἄλλου τοιαυτ' εἴποι, τὸ δὲ μηδενὶ ἀνθρώπων ὅμοιον εἶναι μήτε τῶν παλαιῶν μήτε τῶν νῦν ὄντων, τοῦτ' ἄξιον παντὸς θαύματος. οἷος γὰρ Ἀχιλλεὺς ἐγένετο, ἀπεικάσειεν ἂν τις καὶ Βρασίδαν καὶ ἄλλους, καὶ οἷος αὖ Περικλῆς, καὶ Νέστορα καὶ Ἀντήνορα, οἷοι δὲ καὶ ἕτεροι, καὶ [τοῦς] ἄλλους κατὰ ταῦτ' ἂν τις ἀπεικάξοι· οἷος δ' οὕτοσι γέγονε τὴν ἀτοπίαν ἄνθρωπος, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, οὐδ' ἐγγὺς ἂν εὔροι τις ζητῶν, οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν παλαιῶν, εἰ μὴ ἄρ' εἰ οἷς ἐγὼ λέγω ἀπεικάξοι τις αὐτόν, ἀνθρώπων μὲν μηδενί, τοῖς δὲ Σειληνοῖς καὶ Σατύροις, αὐτόν τε καὶ τοὺς λόγους.

XXXVII. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῦτ' ἐν τοῖς πρώτοις παρέλιπον, ὅτι καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ὁμοιώτατοί εἰσι τοῖς Σειληνοῖς τοῖς διοιγομένοις· εἰ γὰρ ἐθέλει τις τῶν Σωκράτους ἀκούειν λόγων, φανείεν ἂν πάνυ γελοῖοι τὸ πρῶτον· τοιαῦτα καὶ ὀνόματα καὶ ῥήματα ἔξωθεν περιαιμπέχονται, Σατύρου δὴ τιν' ὕβριστοῦ δορᾶν· ὄνους γὰρ κανθηλίους λέγει καὶ χαλκῆας τινὰς καὶ σκυτοτόμους καὶ βυρσοδέψας, καὶ αἶε διὰ τῶν αὐτῶν ταῦτά φαίνεται λέγειν, ὥστ' ἀπειρος καὶ ἀνόητος ἄνθρωπος

222 πᾶς ἂν τῶν λόγων καταγελάσειε. διοιγομένους δ' ἰδὼν αὖ τις καὶ ἐντὸς αὐτῶν γιγνόμενος πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας ἔνδον μόνους εὐρήσει τῶν λόγων, ἔπειτα θειοτάτους καὶ πλεῖστ' ἀγάλματα ἀρετῆς ἐν αὐτοῖς ἔχοντας καὶ ἐπὶ πλεῖστον τείνοντας, μᾶλλον δ' ἐπὶ πᾶν, ὅσον προσήκει σκοπεῖν τῷ μέλλοντι καλῷ

καγαθῶ ἔσεσθαι. Ταῦτ' ἐστίν; ὦ ἄνδρες, ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινω· καὶ αὐτὰ ἃ μέφομαι συμμίξας ὑμῖν εἶπον ἃ με ὕβρισε. καὶ μέντοι οὐκ ἐμέ μόνον ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ Χαρμίδην τὸν Γλαύκωνος καὶ Εὐθύδημον τὸν Διοκλέους καὶ ἄλλους πάνυ πολλούς, οὓς οὗτος ἔξαπατῶν ὡς ἐραστής παιδικὰ μᾶλλον αὐτὸς καθίσταται ἀντ' ἐραστοῦ. ἃ δὴ καὶ σοὶ λέγω, ὦ Ἀγάθων, μὴ ἔξαπαταῖσθαι ὑπὸ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡμετέρων παθημάτων γινόντ' εὐλαβηθῆναι, καὶ μὴ κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥσπερ νήπιον, παθόντα γινῶναι.

XXXVIII. Εἰπόντος δὴ ταῦτα τοῦ Ἀλκιβιάδου, γελῶτα γενέσθαι ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἔρχεται ἐπι ἐρωτικῶς ἔχειν τοῦ Σωκράτους. τὸν οὖν Σωκράτη, Νήφειν μοι δοκεῖς, φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδη. οὐ γὰρ ἂν ποθ' οὕτω κομψῶς κύκλω περιβαλλόμενος ἀφανίσαι ἐνεχείρεις οὐ ἕνεκα ταῦτα πάνθ' εἴρηκας, καὶ ὡς ἐν παρέργῳ δὴ λέγων ἐπὶ τελευτῆς αὐτὸ εἴθηκας, ὡς οὐ πάντα τούτου ἕνεκα εἴρηκῶς, τοῦ ἐμέ καὶ Ἀγάθωνα διαβάλλειν, οἴόμενος δεῖν ἐμέ μὲν σοῦ ἐρᾶν καὶ μηδενὸς ἄλλου, Ἀγάθωνα δ' ὑπὸ σοῦ ἐρᾶσθαι καὶ μηδ' ὑφ' ἐνὸς ἄλλου. ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἀλλὰ τὸ Σατυρικόν σου δράμα τοῦτο καὶ Σειληνικόν καταδήλον ἐγένετο. ἀλλ', ὦ φίλε Ἀγάθων, μηδὲν πλέον αὐτῷ γένηται, ἀλλὰ παρασκευάζου, ὅπως ἐμέ καὶ σέ μηδεὶς διαβαλεῖ. Τὸν οὖν Ἀγάθωνα εἰπεῖν, Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν· τεκμαίρομαι δὲ καὶ ὡς κατακλίνῃ ἐν μέσῳ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ἵνα χωρὶς ἡμᾶς διαλάβῃ. οὐδὲν οὖν πλέον αὐτῷ ἔσται, ἀλλ' ἐγὼ παρὰ σέ ἐλθὼν κατακλινήσομαι. Πάνυ γε, φάναι τὸν Σωκράτη. δεῦρ' ὑποκατω ἐμοῦ κατακλίνου. Ὁ Ζεῦ, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην, οἷ' αὐτὸ πάσχω ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. οἴεται μοι δεῖν πανταχῇ περιεῖναι. ἀλλ' εἰ μή τι ἄλλο, ὦ θαυμάσιε, ἐν μέσῳ ἡμῶν ἕα Ἀγάθωνα κατακεῖσθαι. Ἀλλ' ἀδύνατον, φάναι τὸν Σωκράτη· σὺ μὲν γὰρ ἐμέ ἐπήμεσας, δεῖ δ' ἐμέ αὐτὸν ἐπὶ δεξιῇ ἐπαινεῖν. εἰάν οὖν ὑπὸ σοὶ κατακλινῇ Ἀγάθων, αὐτὸν δὴπου ἐμέ πάλιν ἐπαινέσεται,

228 πρὶν ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι. ἀλλ' ἔασον, ὦ δαιμόνιε, καὶ μὴ φθονήσης τῷ μειρακίῳ ὑπ' ἐμοῦ ἐπαινεθῆναι· καὶ γὰρ πάνυ ἐπιθυμῶ αὐτὸν ἐγκωμιάσαι. Ἰού, ἰού, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, Ἀλκιβιάδῃ, οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν ἐνθάδε μείναιμι, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον μεταναστήσομαι, ἐν ὑπὸ Σωκράτους ἐπαινεθῶ. Ταῦτ' ἐκεῖνα, φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην, τὰ εἰωθότα· Σωκράτους παρὸντος τῶν καλῶν μεταλαβεῖν ἀδύνατον ἄλλῳ. καὶ νῦν ὡς εὐπόρως καὶ πιθανὸν λόγον ἠῦρην, ὥστε παρ' ἑαυτῷ τουτοὶ κατακεῖσθαι.

XXXIX. Τὸν μὲν οὖν Ἀγάθωνα ὡς κατακεῖσόμενον παρὰ τῷ Σωκράτει ἀνίστασθαι· ἐξαίφνης δὲ κωμαστὰς ἦκειν παμπόλλους ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ ἐπιτυχόντας ἀνερωγμέναις ἐξιόντος τινὸς εἰς τὸ ἀντικρυς πορεύεσθαι παρὰ σφᾶς καὶ κατακλίνεσθαι, καὶ θορύβου μεστὰ πάντ' εἶναι, καὶ οὐκέτ' ἐν κόσμῳ οὐδενὶ ἀναγκάζεσθαι πίνειν πάμπολυν οἶνον. τὸν μὲν οὖν Ἐρυξίμαχον καὶ τὸν Φαῖδρον καὶ ἄλλους τινὰς ἔφη ὁ Ἀριστόδημος οἴχεσθαι ἀπιόντας, ἔ δ' ὑπνον λαβεῖν καὶ καταδαρθεῖν πάνυ πολὺ, ἅτε μακρῶν τῶν νυκτῶν οὐσῶν, ἐξεργεῖσθαι δὲ πρὸς ἡμέραν ἤδη ἀλεκτρυόνων ἀδόντων, ἐξεγρόμενος δ' ἰδεῖν τοὺς μὲν ἄλλους καθεύδοντας καὶ οἰχομένους· Ἀγάθωνα δὲ καὶ Ἀριστοφάνη καὶ Σωκράτη ἔτι μόνους ἐγρηγορέναι καὶ πίνειν ἐκ φιάλης μεγάλης ἐπὶ δεξιᾶ. τὸν οὖν Σωκράτη αὐτοῖς διαλέγεσθαι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Ἀριστόδημος οὐκ ἔφη μεμνησθαι τῶν λόγων· οὔτε γὰρ ἐξ ἀρχῆς παραγενέσθαι ὑπονυστάζειν τε· τὸ μέντοι κεφάλαιον, ἔφη, προσαναγκάζειν τὸν Σωκράτη ὁμολογεῖν αὐτοὺς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι κωμῳδίαν καὶ τραγωδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν, καὶ τὸν τέχνην τραγωδοποιῶν ὄντα καὶ κωμωδοποιῶν εἶναι. ταῦτα δὲ ἀναγκαζομένους αὐτοὺς καὶ οὐ σφόδρ' ἐπομένους νυστάζειν καὶ πρῶτον μὲν καταδαρθεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ἤδη δ' ἡμέρας γενομένης τὸν Ἀγάθωνα· τὸν οὖν Σωκράτη, κατα-

κοιμήσαντ' ἐκείνους, ἀναστάντ' ἀπιέναι, καί ἐ ὥσπερ εἰώθει
ἔπεσθαι, καὶ ἐλθόντα εἰς Λύκειον, ἀπονιψάμενον, ὥσπερ ἄλ-
λοτε τὴν ἄλλην ἡμέραν διατρίβειν, καὶ οὕτω διατρίψαντ' εἰς
ἐσπέραν οἴκοι ἀναπαύεσθαι.

JAN 18 1916

---

3 9015 01938 9132

APR 20 2004

**DO NOT REMOVE
OR
MUTILATE CARD**

